

gł

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 1

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERMÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915.**

TELEFONY: KRÓL HUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALNÍ KRÓL' BIELSZOWICE, KNURÓW.

ADR. TELEGR. **SKARBOFERME** KRÓL. HUTA.

POLSKA GOSPODARCZA

DAWNIEJ

PRZEMYSŁ I HANDEL

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI
WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
PRZEDŁOŻENIA PODATKOWE RZĄDU — WŁADYSŁAW ZAWADZKI	1473	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PROJEKT NOWELI DO USTAWY O PODATKU PRZEMYSŁOWYM — PAWEŁ MICHAŁSKI	1475	SPRAWY BUDŻETOWE	1490
ŻYCIE GOSPODARCZE:		PODATKI I OPLATY	1492
WALKA ZE SKUTKAMI KRYZYSU I BEZROBOCIA	1479	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1492
PRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH	1480	Z BANKU POLSKIEGO	1493
ROLNICTWO I PRZEMYSŁ:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
ROLNICTWO WĘGLOWE	1482	KRYZYS GOSPODARCZY WE FRANCJI — Dr. B. Rm.	1494
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	1484	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
Przemysł włókienniczy we wrześniu 1931 r. — M. K.		OGÓLNE	1496
ROLNICTWO	1485	FRANCJA	1496
HANDEL:		BELGJA	1496
HANDEL ZAGRANICZNY	1486	STANY ZJEDNOCZONE AM.	1496
Bilans handlowy w sierpniu 1931 r. — W. St.		AUSTRJA	1497
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1488	WĘGRY	1497
RYNEK AKCYJNY	1488	JUGOSŁAWJA	1498
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1489	SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO W PAŃSTWACH ZAGRANICZNYCH	1498
Żegluga i sprawy morskie	1489	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1499
KRONIKA BIEŻĄCA:			
PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1489		
TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	1489		

PRZEDŁOŻENIA PODATKOWE RZĄDU

POTRZEBA gruntownej reformy naszego systemu podatkowego jest oddawna i bardzo silnie odczuwana przez całe społeczeństwo. Grzeszą wprawdzie przesadą te głosy, które system podatkowy czynią odpowiedzialnym za wszystkie niepowodzenia naszej gospodarki; nie da się jednak zaprzeczyć, że system ten źle jest dostosowany zarówno do poziomu, jak i do potrzeb i wymagań życia gospodarczego Polski; raz stawia się czyto podatnikowi czyto władzom skarbowym takie wymagania, którym nie mogą sprostać, i w rezultacie ustawy nie mogą być stosowane zgodnie z duchem, w którym powstały; w innych wypadkach stosuje się środki niemal prymitywne, dobre dla kraju o przewa-

żającej naturalnej gospodarce. W rezultacie sporo inicjatywy jest przez to zahamowane, w wielu wypadkach utrudnione uczciwe, a ułatwione nieuczciwe współzawodnictwo; w niektórych wypadkach kraj nasz stawia się w niższości wobec zagranicy. W tych warunkach logicznym mogłoby się wydawać, aby w chwili wzmożonej walki z przesileniem gospodarczym, w chwili natężenia wszystkich wysiłków ku podniesieniu naszego poziomu gospodarczego uderzyć też i w system podatkowy i przystąpić niezwłocznie do owej gruntownej reformy, o której mowa powyżej. Przeciłoby się w ten sposób odrazu jeden z korzeni zła.

Niestety, natychmiastowe przeprowadzenie takiej głębokiej reformy jest niemożliwe — więcej nawet,

forsowanie jej tempa utrudniłoby racjonalne jej uskutecznienie, co musi być przecież głównym celem. W każdym razie miałyby fatalne skutki dla samego życia gospodarczego. Wygląda to na paradoks, a jednak tak jest. Z takim pozornym paradoksem spotykamy się częściej, niż się zdaje, we wszystkich dziedzinach życia: bardzo często usunięcie częściowej przyczyny pewnego ujemnego zjawiska może iść tylko w parze z usuwaniem samego zjawiska. Działa tu prawo wzajemnej zależności i wzajemnego powiązania zjawisk życiowych, tak często wspomniane, a rzadziej dobrze rozumiane. Gdybyśmy mogli, jakimś cudem, nagle życiu gospodarczemu nadać pełny rozkwit, moglibyśmy łatwo zreformować podatki i przez to zapewnić jeden z warunków trwania i dalszego rozkwitu pomysłowości gospodarczej. W warunkach, w których jesteśmy, możemy tylko myśleć o stopniowym usuwaniu pewnych wadliwości systemu podatkowego, coraz intensywniej — w miarę spodziewanej poprawy gospodarczej.

Istotnie, warunki, którym musi odpowiadać racjonalna reforma podatkowa, są następujące: 1) musi ona zapewnić Skarbowi równomierny i pewny dopływ środków, potrzebnych na opędzenie stałych i normalnych wydatków Państwa; 2) ma ona scharmonizować w stopniu wyższym niż obecnie wymagalność podatku z możliwością i łatwością płacenia; 3) musi ona uprościć procedurę podatkową i wprowadzić większą określoność i pewność płatnika co do tego, co ma płacić; 4) musi ona wreszcie zredukować istniejącą u nas mozaikę podatków, zwłaszcza komunalnych.

W pierwszym kierunku myśli, reforma musi być przeprowadzona w chwili, kiedy Skarb dysponuje znacznymi rezerwami, ponieważ znaną jest rzeczą, że każda zmiana podstawy wymiaru, sposobu obliczania i poboru podatku musi sprowadzać pewne, choćby przemijające, zmniejszenie wpływów. W przeciwnym razie deficyty budżetowe, które stąd powstałyby, odbiłyby się zarówno na sprawności aparatu państwowego, jak i na powadze i prestige'u, a więc na stanowisku Państwa, jak wreszcie, i może najboleśniej, na samym życiu gospodarczym. To też w braku znacznie większych rezerw przystępować do zmian wolno tylko bardzo powoli i ostrożnie i zapewniając sobie w każdym wypadku wpływy z innej strony dla skompensowania chwilowych niedoborów.

Co do większej zgodności wymagalności podatku ze zdolnością płacenia, a też co do określoności podatku — to rzeczy te wymagają przede wszystkim możliwości przybliżonego przewidzenia, jak będzie się przedstawiała sytuacja rozmaitych klas społecznych, gałęzi gospodarczych i grup zawodowych, a może pewnej stabilizacji warunków i normalizacji dochodów. W chwili silnych fluktuacji i ciągłych zmian, w okresie szczególnie, kiedy część jednostek zupełnie powstrzymuje się od czynnej akcji gospodarczej, przewidzieć tego i dostosować się do tego — nawet w przybliżeniu nie-

podobna; możnaby od biedy zwalniać tych, którym płacić jest trudno, ale gorzej jest z ujęciem tych, którzy wskutek tych czy innych okoliczności mogliby płacić znacznie więcej, niż się od nich żąda; takiego zaś stanu rzeczy żaden system podatkowy na długą metę nie wytrzyma; trzeba by więc było ratować się ciągłymi zmianami, które w dalszym ciągu utrudniałyby stabilizację warunków.

Wreszcie uproszczenie zarówno procedury, jak i samego systemu podatków wymaga obu powyższych warunków: rezerw dla przetrwania przejściowego okresu i stabilizacji stosunków gospodarczych.

Z powiedzianego powyżej jasnym wydaje się, że możliwości w kierunku naprawy naszego systemu podatkowego są w chwili obecnej bardzo ograniczone, i że z konieczności iść tu trzeba bardzo ostrożnie. To też jedyna droga, którą można iść, polega na tym, ażeby uzyskiwać poprawę na kolejnych, choćby niewielkich odcinkach, ograniczając się na innych do przestrzegania, aby nie nastąpiło na nich pogorszenie sytuacji.

Tą właśnie drogą poszły ostatnie projekty podatkowe Rządu. Odcinkiem, na którym uzyskuje się bardzo poważną poprawę, jest odcinek podatku przemysłowego. Nie uważam wniesionej ostatnio noweli za wystarczającą i ostateczną reformę tego podatku. W moim rozumieniu, musi on z biegiem czasu zejść zupełnie z płaszczyzny podatku od obrotu i zamienić się w podatek przychodowy. W każdym razie obecna zmiana jest pod wielu względami wielkim krokiem naprzód. Mamy tu przedewszystkiem znaczne i natychmiastowe obniżenie najuciążliwszych stawek, odnoszące się głównie do tych gałęzi, które pracują lub winny pracować z najmniejszym zyskiem jednostkowym (handel hurtowy, operacje kredytowe); mamy dalej przepisy, ułatwiające sytuację płatników, którzy nie chcą lub nie mogą ukryć stanu swych obrotów, a przez to samo utrudniające nieuczciwe współzawodnictwo. Mamy wreszcie szereg upoważnień dla Ministra Skarbu czyto do czynienia ulg, czyto do stosowania specjalnych form poboru (ryczałt), co jedno i drugie przyczynia się do nadania temu podatkowi większej, a tak niezbędnej dla życia gospodarczego, elastyczności.

Ponieważ ulgi w podatku przemysłowym, zarówno jak zmniejszenie wpływów z innych podatków — pociągają znaczne zmniejszenie wpływów Skarbu, konieczne było skompensowanie tych strat przez pewne podwyżki. Połączyć w okresie przesilenia podniesienie podatków z reformą ich na lepsze było, oczywiście, niepodobiestwe; każde podniesienie jest w tym okresie bolesne; można było zrobić tylko jedno — nie pogorszyć istniejącego stanu rzeczy. Śmiem twierdzić, że projekty rządowe, aczkolwiek wprowadzają nowe ciężary, temu warunkowi odpowiadają.

Największą wadą naszego podatku dochodowego jest, jak wiadomo, niemożliwość prawidłowego uchwy-

cenia w większości wypadków istotnego dochodu, a zwłaszcza dochodu, zdolnego do opłacenia podatku. Wynika to i z niskiej moralności podatkowej płatników i z niedostatecznej sprawności władz podatkowych — co jedno i drugie wypływa z niskiego naogół poziomu naszego życia gospodarczego, a powoduje, że dochody są nieprawidłowo zeznawane i ustalane; wynika też z nierównej płynności samych dochodów. W tych warunkach silna progresja (sięgająca ostatnio dla dochodów gospodarczych do 44%) musiała być odczuwana szczególnie uciążliwie, powodując znaczną ucieczkę od opodatkowania, ciągle zatargi płatników z władzami, które tę ucieczkę zwalczały, i potęgując przez to obniżenie moralności podatkowej. Zmiany, wprowadzone przez nowe projekty, nie znoszą progresji, ale jej nie podnoszą; dodatkowe obciążenie jest w absolutnych liczbach i w stosunku do dochodu nieznaczne — oczywiście, choć nieznaczne, obciążenie to dla płatnika będzie niepożądane — nie można jednak w dobrej wierze twierdzić, aby to nowe obciążenie (które nie przekroczy nigdzie dla dochodów z działu I, t. j. gospodarczych, 2%, dochodu) mogło być uznane za istotnie uciążliwe.

Inaczej jest trochę z dochodami z uposażeń; tutaj powiększenie podatku może być (choć w większości wypadków nie będzie) bardzo poważne. Ten punkt, który był przedmiotem ostrej krytyki, zasługuje na bliższe rozważenie; otóż: 1) chodzi tu nie o wszystkie dochody z pracy, a tylko o uposażenia, stałe pobory, od których podatek jest pobierany w chwili płatności uposażenia, tak że nie zachodzi obawa, aby dochód, od którego się należy, nie dostał się podatnikowi; 2) dochody te częściowo korzystały w porównaniu z innymi z pewnego przywileju, polegającego na tem, że podczas gdy dla tamtych progresja stosowała się do całego dochodu, tutaj płaciło się stawkę, odpowiadającą danemu uposażeniu, a więc w wypadku pobierania dwóch lub więcej uposażeń stawkę znacznie niższą niż ta, którą opłacałby cały dochód; obecnie wprowadza się więc przedewszystkiem tylko zrównanie tych dochodów z pozostałymi, chociaż dla poszczególnych osób pociągnie to za sobą bardzo znaczne powiększenie ciężaru; 3) istotnie większe niż dla gospodarczych i to nieznacznie (maksymalnie o 4½%)

opodatkowanie tych dochodów stosuje się tylko do dochodów uposażeń bardzo wielkich — ponad 80 — 100 tys. i tutaj ma uzasadnienie w tem, że uderza dochód niewątpliwy, dający się ściśle ustalić, faktycznie osiągnięty, a więc mogący bez trudu (nie znaczy to bez przykrości dla swego właściciela) podatek opłacić.

Jeżeli się więc zważy, że zmiany w podatku dochodowym:

1) wprowadzają tylko minimalne obciążenie dodatkowe tam, gdzie podatek był szczególnie uciążliwy, albo gdzie dochód był trudny do ustalenia lub do zrealizowania;

2) nie podnoszą naogół progresji z wyjątkiem wypadku b. wysokich uposażeń;

3) przez kumulację dochodów z uposażeń realizują postulat równości podatkowej;

4) silniej uderzają tylko te dochody, które są istotnie w możności podatek ponieść —

— trzeba się zgodzić z tem, że sytuacja w tej dziedzinie nie doznała, pomimo trudności, które trzeba było przezwyciężyć, żadnego pogorszenia. Przeprowadzenie później głębszej reformy w niczem nie zostało utrudnione.

To samo da się powiedzieć o projektowanej zwyczajnie podatku od nieruchomości. Zwyczajka ta niewątpliwie jest ciężka, zwłaszcza jeśli się zważy wielką liczbę zalegających z komornem lokatorów. Pomimo te zaległości jednak dochód z nieruchomości miejskich jest pewniejszy naogół od większości dochodów z handlu i przemysłu i on raczej, nie tamte dochody, musiał ponieść to dodatkowe obciążenie.

Zmiany powyższe łącznie z kilku innymi o mniejszem znaczeniu zapewnią równowagę budżetu, tak niesłychanie ważną dla życia gospodarczego, a w razie polepszenia sytuacji mogą dać nadwyżki, które pozwolą na dalsze kroki w kierunku ulepszenia systemu podatkowego.

Tak się przedstawia stosunek obecnych przedłożeń do pożądanej i koniecznej reformy. Nie są one tą reformą, ale poniekąd służą do planowego jej przygotowania. Są wyraźnym krokiem po tej jedynej drodze, którą do racjonalnej reformy dojść można.

Władysław Zawadzki

PROJEKT NOWELI DO USTAWY O PODATKU PRZEMYSŁOWYM

PODATEK od obrotu został wprowadzony w Polsce ustawą z dn. 14/V 1923 r. o państwowym podatku przemysłowym („Dz. Ust. R. P.” Nr. 58, poz. 412). Wprowadzenie tego podatku było podyktowane względami budżetowymi, zachodziła bowiem konieczność znalezienia nowych źródeł dochodu, których wydajność dla Skarbu mogłaby iść równorzędnie z deprecjacją waluty.

Po ustabilizowaniu waluty polskiej okazało się jednak, że przepisy powyższej ustawy nie zawsze odpowiadają wymaganiom życia gospodarczego, i że obciążenie z tytułu podatku obrotowego jest w wielu wypadkach nierównomierne.

W związku z tem została przeprowadzona reforma podatku przemysłowego, która znalazła wyraz w ustawie z dn. 15 VII 1925 r. o państwowym podatku prze-

mysłowym („Dz. Ust. R. P.” Nr. 79, poz. 550). Reforma ta polegała w pierwszym rządzie na zniesieniu opodatkowania obrotów wewnętrznych oraz na zróżniczkowaniu stawek podatkowych, jak również na uproszczeniu samej procedury przez wprowadzenie rocznych okresów wymiarowych zamiast półrocznych,

dzięki czemu zmniejszono ilość składanych zeznań, odwołań, wszelkiego rodzaju podań.

Podatek obrotowy stanowi jedną z podstaw równowagi budżetowej, czego potwierdzeniem jest poniższe zestawienie:

Rok budżetowy	Stosunek %-owy wpływów z podatku przemysłowego do:					
	ogólnych wydatków budżetowych	ogólnych dochodów budżetowych	wpływów z danin publicznych i monopolów państwowych	wpływów z podatków bezpośr. zwycz.	wpływów z podatków bezpośr. nadzwycz.	ogólnych wpływów z podatków bezp. zwycz. i nadzwycz.
1924	10·6	11·9	14·9	60·3	92·4	36·5
1925	9·6	10·3	14·7	54·2	338·1	46·7
1926/27	9·4	8·9	12·8	43·6	203·7	35·9
1927/28	11·0	6·5	12·3	45·7	174·2	36·2
1928/29	12·2	11·5	13·3	45·7	278·2	39·3
1929/30	11·5	11·4	13·1	44·0	217·1	36·6
1930/31	10·6	10·8	13·1	41·7	233·5	35·4

Zestawienie powyższe wskazuje, jakie znaczenie dla dochodów Skarbu, a tem samym dla utrzymania równowagi budżetowej, posiada wpływ z podatku obrotowego. Wynikającą z tego faktu konsekwencją jest konieczność czynienia tylko stopniowo i nader ostrożnie zmian, zmierzających do zniżenia stawek tego podatku.

Celem noweli, wniesionej obecnie do Sejmu, jest z jednej strony usunięcie oczywistych braków obowiązującej ustawy, które zostały stwierdzone przy jej stosowaniu w praktyce, z drugiej zaś strony — stopniowe obniżanie stawek podatkowych i przystosowanie obciążenia z tytułu podatku przemysłowego do zmienionych stosunków ekonomicznych w kraju.

W zakresie stawek podatkowych projektuje się — ze względów budżetowych — stopniowe obniżanie podatku od obrotu, a mianowicie:

a) od 1 stycznia 1932 r.:

1) $\frac{1}{2}$ % od obrotów, uzyskanych przez przedsiębiorstwa handlowe ze sprzedaży hurtowej oraz z dostaw dla instytucji państwowych i samorządowych, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego, jak również przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw, pod warunkiem prowadzenia przez wymienione wyżej przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych;

2) $\frac{1}{2}$ % od obrotów, osiągniętych przez prowadzące prawidłowe księgi handlowe wydawnictwa książek, drukowanych na obszarze obowiązywania ustawy;

3) 1% od obrotów, dokonanych artykułami spożywczymi pierwszej potrzeby przy drobnej sprzedaży z przedsiębiorstwa handlowego, jak również bezpośrednio z pracowni rzemieślniczej, posiadającej kartę rzemieślniczą, względnie z zakładu handlowego, należącego do właściciela pracowni rzemieślniczej i obsługującego tę pracownię;

4) $\frac{1}{2}$ % od obrotów handlu towarowego, uzyskanych z drobnej sprzedaży przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

5) 4% od obrotów przedsiębiorstw komisowych i pośrednictwa handlowego oraz pośredników handlowych (kat. II b zajęć przemysłowych, część III lit. D. zał. do art. 23);

6) 1% od obrotów bankowych z wyjątkiem zysków brutto z operacji obcymi walutami, dewizami, czekami zagranicznymi, tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowymi;

7) 1% od obrotów przedsiębiorstw budowlanych (art. 5 p. 7) oraz samoistnych przedsiębiorstw robót (art. 5 p. 4), uzyskanych przy budowie domów mieszkalnych pod warunkiem prowadzenia przez odnośne przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych;

8) 1% od obrotów przy przemiale na własny rachunek, a osiągniętych przez młyny, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

9) 1% od obrotów, osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym (nie wyłączając przedsiębiorstw budowlanych), zarówno opłacającym podatek przemysłowy, jak i nie opłacającym tego podatku w myśl ustawy, o ile artykuły powyższe zostały nabyte w celu ich zużycia, względnie przetworu w prowadzonym przemyśle z wyjątkiem artykułów, przeznaczonych na inwestycje;

10) $\frac{1}{2}$ % od obrotów, osiągniętych przez pracownie rzemieślnicze, posiadające karty rzemieślnicze;

b) od 1 stycznia 1933 r.:

1) $\frac{3}{4}$ % od obrotów handlu towarowego, osiągniętych z drobnej sprzedaży przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

2) 1% od pozostałych obrotów handlu towarowego oraz obrotów, osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw;

3) 1% od obrotów, osiągniętych przez pracownie rzemieślnicze, posiadające karty rzemieślnicze;

c) od 1 stycznia 1934 r.:

$\frac{1}{2}$ % od pozostałych obrotów przedsiębiorstw przemysłowych oraz od obrotów, osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót;

d) od 1 stycznia 1935 r.:

$\frac{1}{2}$ % od pozostałych obrotów przedsiębiorstw przemysłowych oraz od obrotów, osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót;

e) od 1 stycznia 1936 r.:

$\frac{1}{4}$ % od pozostałych obrotów przedsiębiorstw przemysłowych oraz od obrotów, osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót;

f) od 1 stycznia 1937 r.:

1% od pozostałych obrotów przedsiębiorstw prze-

mysłowych oraz od obrotów, osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót;

g) 2% od pozostałych obrotów, podlegających opodatkowaniu.

Równocześnie projektowana nowela nadaje Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu uprawnienie do przyspieszenia terminów wprowadzenia w życie zniżonych stawek podatkowych, przewidzianych dla przedsiębiorstw przemysłowych, oraz obniżenia najwyżej do 1% stawek dla pozostałych przedsiębiorstw, nieuwzględnionych obecnie.

Jak widzimy, ulgowe stawki będą wprowadzane stopniowo, aby nie naruszyć równowagi budżetowej.

Specjalne uprzywilejowanie przedsiębiorstw handlowych, tak w hurcie, jak i w handlu drobnym, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, znajduje uzasadnienie przede wszystkim w tem, że jedynie takie przedsiębiorstwa płacą podatek od rzeczywiście osiągniętego obrotu, zasługują zatem ze względu na zasadę równomierności opodatkowania na poparcie. Następnie projektowane ulgi mają również doniosłe znaczenie gospodarcze i zmierzają do usunięcia strukturalnych braków w naszym aparacie wymiany, polegających na nadmiarze drobnego pośrednictwa, a braku większych solidniejszych przedsiębiorstw handlowych, zarówno hurtowych, jak i detalicznych.

Dalszą ulgą o wielkiem znaczeniu gospodarczem jest projektowane obniżenie już z dniem 1/1 1932 r. do 1% stawki podatkowej od obrotów, uzyskanych z niektórych transakcyj bankowych, jak: prowizje, procenty i wynagrodzenia komisowe. Ulga ta zmierza do zmniejszenia nadmiernego rozpięcia między stopą, płaconą przez instytucje kredytowe wierzycielom, a pobieraną od dłużników — spowodowanego częściowo dotychczasowem obciążeniem operacyj bankowych w wysokości 2%.

Również z dniem 1/1 1932 r. nowela wprowadza specjalne ulgi dla niektórych przedsiębiorstw, znajdujących się w specjalnie ciężkiem położeniu, a których poparcie jest celowe ze względów ogólnogospodarczych. Do tego rodzaju ulg należą:

a) obniżenie do 1/2% stawki dla wydawnictw książek, drukowanych na obszarze Rzplitej,

b) obniżenie do 1% stawki dla obrotów przedsiębiorstw budowlanych i samoistnych przedsiębiorstw robót, uzyskanych przy budowie domów mieszkalnych,

c) obniżenie do 1% stawki dla obrotów młynów handlowych.

Wszystkie te ulgi będą dotyczyły przedsiębiorstw, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Przedsiębiorstwa rzemieślnicze, posiadające karty rzemieślnicze, także zostały uprzywilejowane w projektowanej noweli, bowiem stawka podatkowa dla tych przedsiębiorstw ma być obniżona już z dniem 1/1 1932 r. do 1/2%, od 1/1 1933 r. zaś do 1%.

Natomiast stawka dla przedsiębiorstw przemysłowych, nie korzystających z ulgowej stawki z innych powodów, zostanie stopniowo obniżana, poczynając dopiero od 1/1 1934 r. (od 1³/₄%) aż do 1/1 1937 r. do 1%).

Z tej samej ulgi korzystać będą również przedsiębiorstwa wykonywania robót.

Wreszcie pozostawione zostały stawki ulgowe, przewidziane w dotychczasowej ustawie, w wypadkach sprzedaży towarów z przedsiębiorstwa przemysłowego do drugiego przedsiębiorstwa przemysłowego celem

zużycia względnie przerobu (dawny art. 7 p. a) oraz przy sprzedaży artykułów spożywczych pierwszej potrzeby (dawny art. 7 p. c). Odnosne przepisy zostały jednak zreagowane w sposób bardziej jasny, usuwający wszystkie wątpliwości, które nasuwały się przy stosowaniu dotychczasowych przepisów i wywołały szereg sporów z płatnikami i skarg do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Poza zmianą stawek podatkowych projekt noweli przewiduje, że ulgowe stawki podatkowe będą stosowane wyłącznie do obrotów przedsiębiorstw handlowych, uzyskanych ze sprzedaży towarów bez przerobu. Natomiast do obrotów przedsiębiorstw handlowych, uzyskanych ze sprzedaży towarów po ich przerobieniu w obcych przedsiębiorstwach przemysłowych, t. j. w innej postaci, aniżeli zostały one nabyte, będą stosowane stawki wyższe, analogiczne do zasadniczych stawek, obowiązujących dla przedsiębiorstw przemysłowych.

Przepis powyższy jest konieczny w związku z dotychczasową praktyką, która wykazała, że liczne przedsiębiorstwa handlowe obchodzą ustawę. Oddając nabyte surowce względnie półfabrykaty do przerobu do obcych przedsiębiorstw przemysłowych i sprzedając otrzymane produkty, uzyskują powyższe przedsiębiorstwa handlowe ulgowe stawki podatkowe, odnośnie zaś przedsiębiorstwa przemysłowe, które skutecznie przerób, opłacają podatek tylko od otrzymanego wynagrodzenia. W ten sposób Skarb Państwa nie otrzymuje należnego od powyższych transakcyj podatku w pełnej wysokości, a nadto normalnie pracujący przemysł i handel narażony jest na niełojalną konkurencję.

W dalszym ciągu projekt ustawy nowelizuje przepisy, dotyczące opodatkowania przedsiębiorstw komisowych, dając bardziej jasną definicję tego rodzaju przedsiębiorstw i usuwając stniejące wątpliwości. Celem umożliwienia stwierdzenia rzeczywistej wysokości wynagrodzeń, uzyskiwanych przez przedsiębiorstwa komisowe, wprowadza się dla tych przedsiębiorstw ustawowy obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych. Pozostaje bez istotnej zmiany przepis, że przedsiębiorstwa komisowe, działające na rachunek osób, nie opłacających podatku przemysłowego, opłacają podatek od pełnego obrotu towarowego. Projektowana nowela wprowadza jednak od powyższej zasady jedyny wyjątek, że przepis ten nie dotyczy komisowej sprzedaży zboża, dokonywanej na rachunek producentów rolnych. Wyjątek ten jest uzasadniony względami gospodarczemi i ma na celu poparcie rozwoju komisowego handlu zbożem, który jest korzystniejszy dla producentów rolnych.

Przy pośrednictwie projekt noweli wyraźnie zaznacza, że inkasowanie należności za towar przez przedsiębiorstwa względnie zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego nie stanowi przeszkody do ustalenia podatku od obrotu tylko od prowizji.

Przepis powyższy przyczyni się do wzmocnienia finansowego naszego pośrednictwa handlowego.

Celem usprawnienia aparatu wymiany towarowej w dziedzinie handlu artykułami rolnymi projektuje się zwolnienie od podatku przemysłowego od obrotu transakcyj kasowych kupna-sprzedaży wszelkiego rodzaju zbóż i lnu, dokonywanych na giełdach krajowych, a udowodnionych prawidłowemi księgami handlowemi i kartami umów giełdowych, spisaniem przez przysięgłych maklerów giełdowych. O ile chodzi

o obroty giełdowe innymi artykułami projekt ustawy upoważnia Ministra Skarbu do całkowitego względnie częściowego zwalniania od podatku tego rodzaju obrotów.

Powyższe ulgi są niezbędne dla ożywienia i popierania ruchu na naszych giełdach towarowych, a nawet dla umożliwienia dalszej egzystencji tych giełd. Przy opodatkowaniu bowiem transakcyj giełdowych większość obrotów odbywa się w handlu pokątnym poza giełdami, solidny zaś handel towarowy znajduje się w gorszym położeniu.

W dziedzinie eksportu projektuje się wprowadzenie dla przedsiębiorstw eksportowych obowiązku prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych. Uzależnienie zwolnienia od podatku przemysłowego od obrotu przy eksporcie od prowadzenia przez odnośne przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych ma znaczenie zarówno fiskalne, jak i gospodarcze i ma na celu poparcie, a w niektórych dziedzinach nawet stworzenie, większego solidnego handlu eksportowego.

Również projektuje się rozszerzenie ulg, dotyczących transakcyj eksportowych surowcami, także na produkty gospodarstwa rolnego oraz rozciągnięcie bonifikacji podatku obrotowego przy eksporcie również na eksportowe przedsiębiorstwa handlowe.

Dotychczasowe uprawnienia Ministra do poboru podatku przemysłowego od obrotu drobnych przedsiębiorstw w formie ryczałtu otrzymują w projektowanej noweli nową redakcję, umożliwiającą pobór podatku na podstawie norm obrotu bez ustalania sum obrotu w każdym poszczególnym wypadku. Wprowadzenie powyższego ryczałtu dla drobnych przedsiębiorstw ułatwi kalkulację płatnikom, ułatwi ściąganie należności podatkowych oraz odciąży urzędy skarbowe od każdorocznego wymiaru.

Nadto nowela nadaje nowe uprawnienia dla Ministra Skarbu wprowadzenia dla poszczególnych gałęzi przedsiębiorstw zryczałtowanego podatku. Podatek ten będzie pobierany jednorazowo za późniejsze fazy obrotów. Upoważnienie to umożliwi wprowadzenie poboru od niektórych towarów podatku zryczałtowanego (np. przy sprzedaży wyrobów monopolów państwowych, mięsa i innych).

Uprawnienia Ministra Skarbu do udzielania ulg podatkowych, przewidzianych w art. 94 obecnie obowiązującej ustawy, projekt noweli rozszerza, w szczególności ma otrzymać Minister Skarbu prawo całkowitego lub częściowego zwalniania od podatku, którego to prawa do dotychczas nie posiadał.

Wreszcie projektuje się upoważnienie Ministra Skarbu do całkowitego względnie częściowego zwalniania od podatku obrotowego, przypadającego od prowizyj i innych wynagrodzeń, uzyskiwanych przez wspólne biura sprzedaży przedsiębiorstw przemysłowych. Projektowany przepis ma w szczególności na celu udzielanie ulg przy eksporcie, uskutecznianym przez wspólne biura sprzedaży, jako też udzielanie ulg w obrocie wewnętrznym w tych gałęziach przemysłu, w których ze względu na potrzebę racjonalizacji produkcji względnie wymiany — kartelizacja będzie uznana przez Rząd za wymagającą poparcia.

Poza ulgami, wyżej omówionymi, projekt ustawy przewiduje ograniczenie względnie zniesienie pewnych ulg, nie znajdujących uzasadnienia gospodarczego.

W tej dziedzinie projektuje się ograniczenie zwolnień od podatku przemysłowego od obrotu, określonych w art. 8 p. 5 obowiązującej ustawy (pracownie

i zajęcia rzemieślnicze, rekodzielnicze, dorożkarstwo furmaństwo, rybołówstwo), do takich tylko przedsiębiorstw i zajęć, które prowadzone są bez najemnych sił pomocniczych. Dotychczasowe ulgi (dopuszczające współdziałanie 1 członka rodziny lub 1 siły najemnej) powodowały nierównomierność obciążenia drobnych przedsiębiorstw, przeważnie rzemieślniczych. W związku z projektowanym obniżeniem stawki podatku od obrotu dla przedsiębiorstw rzemieślniczych już od 1/I 1932 r. powyższe ograniczenie ulg nie powinno odbić się ujemnie na położeniu odnośnych przedsiębiorstw, jest zaś racjonalne ze względów ogólnogospodarczych.

Następnie projektuje się, począwszy od dn. 1/I 1934 r. inne aniżeli dotychczas uregulowanie sprawy ulg dla spółdzielni. W szczególności przewiduje projekt ustawy całkowite zwolnienie od opodatkowania obrotów spółdzielni, dokonanych z członkami lub przypadających na członków, o ile członkowie są dostawcami spółdzielni, sprzedających produkty gospodarstwa rolnego względnie przerabiających produkty hodowli i leni lub też przerabiających inne płody rolne, o ile sposób przeróbki nie ma charakteru fabrycznego, lub o ile spółdzielnie te wykupują świadectwa przemysłowe VI, VII lub VIII kat. świadectw dla przedsiębiorstw przemysłowych. W spółdzielniach kredytowych projektuje się całkowite zwolnienie od opodatkowania pobranych i należnych procentów od pożyczek udzielonych członkom, oraz od sum, lokowanych w związkowych centralach finansowych. Pozostałe obroty spółdzielni będą podlegać opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

W ten sposób zdrowy ruch spółdzielczy będzie dostatecznie poparty, a nawet w niektórych wypadkach będzie korzystać z większych ulg niż dotychczas, natomiast zostanie uniemożliwione korzystanie z ulg przez pseudospółdzielnie, będące zwykłymi spółkami handlowymi, które przybrały formę spółdzielni jedynie w celu uzyskania ulg podatkowych.

Z pozostałych nowych przepisów wspomnieć należy o projektowanym wprowadzeniu podatku wyrównawczego od fabrykatów i półfabrykatów, wyprodukowanych przez przedsiębiorstwa, nie opłacające podatku przemysłowego w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym, a przeznaczonych do dalszej sprzedaży, przeróbki lub użytku własnego na obszarze obowiązywania tejże ustawy.

Wprowadzenie w życie poboru podatku wyrównawczego od poszczególnych towarów nastąpić może jedynie w razie równoczesnego wprowadzenia poboru od tychże towarów, wyprodukowanych na obszarze obowiązywania ustawy o państwowym podatku przemysłowym, zryczałtowanego podatku przemysłowego, który będzie pobierany jednorazowo za wszystkie późniejsze fazy obrotów. Powyższy przepis ma na celu wyrównanie opodatkowania wyrobów własnych i obcych na wewnętrznym rynku polskim.

Podatek bowiem od obrotu, obciążający kolejno fazy wytwórczości i wymiany wewnętrznej, stwarza warunki uprzywilejowane, pewnego rodzaju premję dla wymiany zewnętrznej (importu). Nowela daje możliwość zniesienia tej premji w tych wypadkach, gdy okaże się to niezbędnym dla ochrony wytwórczości względnie wymiany krajowej.

Inne projektowane zmiany, przeważnie natury proceduralnej, nie wymagają bliższego omówienia.

Przybliżone obliczenie zniżek we wpływach z podatku przemysłowego z powodu obniżek stawek po-

datkowych względnie i innych ulg, projektowanych w noweli, uskutecznione na podstawie danych o obrotach z 1929 r., dają rezultaty następujące:

W kategorii I przedsiębiorstw handlowych stawka 1% dotyczy sumy obrotu zł 505.781 tys. W myśl noweli, powyższej obroty zostaną opodatkowane według $\frac{1}{2}\%$ -owej stawki, wskutek czego przypadający podatek zmniejszy się o zł 2.529 tys.

W tej samej kategorii przedsiębiorstw stawka 2% odnosi się do obrotów w wys. zł 847.217 tys. Są to obroty przeważnie przedsiębiorstw, nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych. Po wprowadzeniu ulg dla przedsiębiorstw, prowadzących księgi handlowe, należy przewidywać, że przedsiębiorstwa te, jako wykupujące świadectwa przemysłowe I kat. handlowej, a zatem przeważnie hurtowe, zaprowadzą księgi handlowe, zyskując przez to prawo do opodatkowania według $\frac{1}{2}\%$ -owej stawki. Przypadający od nich podatek wyniesie przeto zamiast zł 17.544 tys. tylko $\frac{1}{4}$ tej kwoty, t. j. zł 4.386 tys., zatem zniżka we wpływach wyniesie zł 13.158 tys.

Przedsiębiorstwa, wykupujące świadectwa przemysłowe II kat. handlowej, dokonują transakcji półhurtowych, zatem należy się liczyć z okolicznością, że część obrotów powyższych przedsiębiorstw korzystać będzie ze stawki $\frac{1}{2}\%$ -owej. W kategorii tej pod stawką 1% figuruje suma obrotu zł 1,375.321 tys.; obroty te pochodzą częściowo z handlu detalicznego artykułami spożywczymi pierwszej potrzeby, częściowo zaś z obrotów hurtowych w przedsiębiorstwach, prowadzących prawidłowe księgi handlowe. Przyjmując w przybliżeniu, że $\frac{1}{2}$ tych obrotów przypada na handel hurtowy, otrzymamy należny z tej sumy według $\frac{1}{2}\%$ -owej stawki podatek zł 3.438 tys. — zamiast dotychczasowych zł 6.877 tys., wobec czego otrzymamy zniżkę we wpływach podatku obrotowego w wys. zł 3.438 tys. Obroty w kat. II handlowej, opodatkowane według 2%-owej stawki, pochodzą częściowo z handlu detalicznego (poza artykułami spożywczymi pierwszej potrzeby), częściowo zaś z handlu hurtowego w przedsiębiorstwach, nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych. Opierając się na dotychczasowej praktyce, ok. 25% omawianych obrotów przysięć należy na handel hurtowy, który po zaprowadzeniu ksiąg handlowych korzystać będzie z $\frac{1}{2}\%$ -owej stawki. Podatek zatem od tej części obrotu wyniesie zamiast zł 16.597 tys. tylko $\frac{1}{4}$, t. j. zł 4.149 tys., zniżka więc z tego tytułu wyniesie zł 12.448 tys.

Jak wynika z powyższych obliczeń, straty w podatku obrotowym, spowodowane zniżką stawki podatkowej dla przedsiębiorstw hurtowych, wyniosą łącznie zł 31.574 tys.

Danych co do obrotu przedsiębiorstw handlu drobnego (detalicznego), prowadzącego prawidłowe księgi handlowe, nie posiadamy. Przyjmując te obroty w wy-

sokości ok. 10% obrotów handlu drobnego, otrzymujemy kwotę ok. zł 500 miljn. Obniżenie stawki od tego obrotu z 2% do $\frac{3}{4}\%$ spowoduje zniżkę w podatku w wys. zł 6.250 tys.

Obniżenie stawki do 1% dla pozostałego handlu drobnego, hurtowego bez ksiąg, samoistnych dostaw i robót da następujące rezultaty:

W kat. II przedsiębiorstw handlowych z obrotów, opodatkowanych według 2%-owej stawki, w wys. zł 3,319.386 tys. została wyżej przyjęta suma zł 829.867 tys., jako obroty handlu hurtowego, pozostaje zatem różnica w sumie zł 2,489.417 tys. W kat. III ze stawką 2% figuruje suma obrotu zł 2,640.034 tys. oraz w kat. IV — zł 588.613 tys. Razem zatem otrzymujemy sumę zł 5,718.064 tys. Od tej sumy należy odjąć zł 500 miljn., stanowiące obroty przedsiębiorstw handlu drobnego, prowadzącego prawidłowe księgi handlowe, oraz obroty przedsiębiorstw handlowych, dla których w dalszym ciągu będzie obowiązywać stawka 2% (restauracje, hotele, kina i t. p.), które przyjmujemy w wys. zł 500 miljn.; pozostaje kwota zł 4,718.064 tys., od której podatek wskutek zniżki stawki do 1% obniży się o zł 47.181 tys.

Stawka 5% odnosi się do obrotów w kwocie zł 234.469 tys., obniżenie stawki podatkowej z 5% na 4% da zniżkę zł 2.345 tys.

Pod stawką 2% figurują obroty przedsiębiorstw przemysłowych w kwocie zł 7,049.766 tys., przyjmując z tej kwoty na obroty przedsiębiorstw zarobkowych ok. zł 249.766 tys., otrzymujemy kwotę obrotu zł 6,800.000 tys., od której podatek wskutek obniżenia stawki do 1% zmniejszy się o zł 68.000 tys.

Razem zatem zniżka we wpływach podatku przemysłowego z tytułu obniżenia stawek podatkowych wyniesie: przy hurcie zł 31,574 tys., przy detalu, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, zł 6.250 tys., przy pozostałym detalu, hurcie bez ksiąg i t. p. zł 47.181 tys., przy komisie zł 2.345 tys., przy przemysle i rzemiośle zł 68.000 tys., ogółem zł 155.348 tys.

Zniżki wpływów z powodu innych ulg, projektowanych w noweli, nie uwzględniamy, przyjmując, że rekompensują się one zwyczajami we wpływach, spowodowanymi ograniczeniami ulg.

W poszczególnych latach budżetowych zniżka wpływów wyniesie w przybliżeniu (w miljn. zł):

1932/33 . . .	45	1935/36 . . .	127
1933/34 . . .	99	1936/37 . . .	141
1934/35 . . .	113	1937/38 . . .	155

Jak widać z powyższych obliczeń, zniżka obciążenia podatkowego z tytułu projektowanej reformy podatku przemysłowego jest bardzo znaczna, co powinno przyczynić się do poprawy sytuacji gospodarczej w kraju.

Paweł Michalski

ŻYCIE GOSPODARCZE

WALKA ZE SKUTKAMI KRYZYSU I BEZROBOCIA

ZJAZD PRZEWODNICZĄCYCH SEKCJI PRACY. — W dn. 15 b. m. odbył się w Warszawie zjazd przewodniczących sekcji pracy komitetów wojewódzkich, na który przybyli również niektórzy inspektorowie pracy, delegowani przez Mi-

nisterstwo. Ochrady zagaił przewodniczący Sekcji Pracy Naczelnego Komitetu P. Sen. J. Iwanowski. Ze sprawozdań, złożonych przez delegatów komitetów woj. oraz inspektorów, wynika, że sekcje pracy utworzone zostały przy komitetach woj. i lokal-

nych we wszystkich większych ośrodkach przemysłowych. Komitety dotychczas główną uwagę poświęciły przygotowaniu aparatu akcji pomocy, który ma być gotów do działań już na dz. 1 listopada. Prace, zmierzające do zwiększenia stanu zatrudnienia, jako bardziej trudne i skomplikowane, wymagają dłuższego czasu, tem bardziej, że niestety natrafiają one na pewne trudności, jak np. w Łodzi. Pomyślniej natomiast rozwijają się one w woj. krakowskim, poznańskim, na G. Śląsku, w Lublinie i Warszawie, gdzie do akcji sekcji pracy odnoszą się życzliwie zarówno koła robotnicze, jak i przemysłowe.

Z zestawienia działalności Inspekcji Pracy za pierwszy tydzień b. m. wynika, że nasutek akcji zwiększania stanu zatrudnienia, w drodze wprowadzenia w życie dyrektyw Rady Ministrów z dn. 26/VIII, umieszczono w pracy 1.337 bezrobotnych, w tej liczbie najwięcej w woj. poznańskim (369), lubelskim (290), kieleckim (246) i biłostockim (185).

Zjazd omówił szereg zagadnień, związanych z dalszymi pracami w tym kierunku.

NALEPKI, ZNACZKI I ŻETONY NA RZECZ POMOCY BEZROBOTNYM. — Stosownie do okólnika Sekcji Finansowej z dn. 14 b. m. Naczelny Komitet do Spraw Bezrobocia zamówił już w dużej ilości nalepki, znaczki i żetony, które od dn. 29 b. m. wysyłane będą do rozsprzedaży komitetom miejscowym.

Nalepki na okna będą numerowane i zaopatrzone autografem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Wydane one zostaną w 3 rozmiarach, po cenie sprzedażnej 50, 1 i 5. Specjalna instrukcja N. K. z dn. 19 b. m. w sprawie rozpowszechniania nalepek, znaczków i żetonów, przewiduje, że akcja sprzedaży nalepek winna być ukończona w I połowie każdego miesiąca, tak aby cała rachunkowość z tytułu dokonanej sprzedaży mogła być zamknięta w II połowie miesiąca. Nalepki będą wydawane co miesiąc w innym kolorze; wysyłane one będą komitetom

wojewódzkim i lokalnym bezpłatnie do rozsprzedaży, co pozwoli na zwiększenie tą drogą dochodów tych komitetów.

Znaczki zostały wydane w 5 rodzajach formatu znaczka pocztowego (25 × 3 cm), w różnych kolorach, wartości 5, 10, 20, 50 i 1. Przeznaczone są one do rozpowszechniania w restauracjach, kawiarniach, biurach przemysłowych i sklepach. Naczelny Komitet zalecił stosowanie ich w skali 1% od zakupu, względnie konsumpcji od 5 wwyż. Znaczki będą w większych firmach doklejane na asygnaty, względnie rachunki, na opakowanie zaś zakupionego towaru w firmach i sklepach mniejszych. Ustalono zasadę, że winny być one sprzedawane za gotówkę, przy wzięciu pod uwagę średniego dziennego obrotu poszczególnych firm, a tylko wyjątkowo mogą być przydzielane za pokwitowaniem i piśmiennym zobowiązaniem do ich rozpowszechniania.

Żetony Naczelny Komitet wydaje z brązu niepatynowanego, formatu okrągłego, w 2 rozmiarach, o średnicy 20 mm i 23 mm, w cenie 25 i 1. Mają być one rozpowszechniane wśród wszystkich sfer społeczeństwa.

Wspomniana instrukcja Naczelnego Komitetu zawiera szczegółowe wytyczne, jakimi winny się kierować komitety lokalne przy rozpowszechnianiu nalepek, znaczków i żetonów, jak również w sprawie aparatu rozsprzedaży i kontroli. Przy wysyłaniu nalepek, znaczków i żetonów komitetom woj. Naczelny Komitet będzie je traktować jak gotówkę, z której komitety będą musiały się wyliczyć.

Scentralizowanie wydawnictwa powyższych materiałów uznać należy za pomysł bardzo trafny, centralizacja ta pozwala bowiem na zredukowanie kosztów druku tych materiałów do granic jak najniższych, nadewszystko zaś umożliwi należytą kontrolę nad rozsprzedażą. Niewątpliwie, rozsprzedaż ta spotka się z życzliwym przyjęciem.

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

PRZEMÓWIENIE PANA MINISTRA L. JANTA POŁCZYŃSKIEGO W SEJMIE. — W dn. 16 października r. b. Pan Minister Rolnictwa L. Janta Połczyński wygłosił przemówienie, ilustrujące położenie rolnictwa oraz akcję Rządu, mającą na celu zaradzenie ciężkiemu położeniu warsztatów rolnych.

Aby dokładniej przedstawić położenie rolnictwa i wykazać możliwości poprawy stanu obecnego — Pan Minister przytoczył liczby, obrazujące bilans gospodarczy rolnictwa. I tak — wpływy rolnictwa ze sprzedaży produktów rolnych oblicza się na 2.368 miljn., oprocentowanie kredytów, podatki i inne świadczenia publiczne na 900 miljn.; zatem na prowadzenie warsztatów rolnych i wydatki osobiste producentów rolnych pozostaje 1.468 miljn.; wynosi to na 1 ha użytków rolnych 65, a na 1 gospodarstwo (odliczywszy gospodarstwa do 2 ha) 600 rocznie. Są to liczby bardzo wymowne, bowiem z jednej strony 40% dochodów brutto z rolnictwa pochłaniają procenty i świadczenia publiczne, z drugiej — drobne sumy, które pozostają rolnikom na prowadzenie gospodarstwa i wydatki osobiste, wpływają na zanik konsumpcji artykułów przemysłowych ze strony wsi.

Biorąc pod uwagę obdłużenie rolnictwa, Rząd wniósł do Sejmu projekt ustawy o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne, co przyczynić się powinno do częściowego złagodzenia sytuacji niektórych gospodarstw.

Pan Minister stwierdza, że kryzys na roli bez ingerencji Rządu przeszedłby w załamanie, że dzięki po-

lityce Rządu na odcinku rolnym, dzięki temu, że program Rządu w odniesieniu do rolnictwa jest opinjowany i przepracowywany przez zainteresowane czynniki rolnicze w osobach czołowych przedstawicieli zorganizowanego rolnictwa — „rolnictwo trzyma się jeszcze nad wodą”.

Sposobami złagodzenia kryzysu, raczej warunkami przetrwania są zawsze te same czynniki, a mianowicie: organizacja handlu produktami rolniczymi, ustawodawstwo, kredyt rolniczy, zagraniczna polityka gospodarcza, organizacja rolnictwa i gospodarcze wykształcenie rolnika.

Pan Minister przechodzi do oświetlenia organizacji handlu produktami rolniczymi, zaznaczając, że niedostateczna organizacja handlu jest jednym z czynników, poważnie pogłębiających kryzys. Handel prywatny u nas jest obciążony nadmiernym łańcuchem pośrednictwa, spółdzielczość zaś, bardzo osłabiona, nie może odegrać na tem polu tej roli, jaka byłaby pożądana. Na dowód popierania spółdzielczości przez Rząd Pan Minister wspomina, że na sanację spółdzielczości Rząd w ostatnim roku przeznaczył 20 miljn. Pan Minister przedstawia wysiłki Rządu, mające na celu organizację handlu eksportowego, mówi o premjach eksportowych i cłach wywozowych oraz o standaryzacji wywożonych zagranicę wytworów produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz ich przetworów, jako o czynniku pierwszorzędnej znaczenia w handlu eksportowym. Pan Minister wspomina o wniesionej do Sejmu ustawie w tym względzie. Szczegółowiej za-

trzyma się Pan Minister nad działaniem premii eksportowej, dochodząc do konkluzji, że od kiedy została ona stworzona, cena krajowa trzyma się stale o stawkę premii ponad ceną światową, przyczem efekt finansowy premii wyraża się nie tylko w cenie stosunkowo niewielkich ilości eksportowanego zboża, ale też w podniesieniu ceny na zboże w handlu wewnętrznym, gdyż w krajach nadwyżki cena eksportowa stanowi o cenę w kraju.

Następnie Pan Minister dał szczegółowe przedstawienie opieki Rządu nad poszczególnymi rolniczymi artykułami i wywozem.

Z przedstawionego przez Pana Ministra stosunku Rządu do zagadnienia handlu eksportowego produktami rolniczymi, wynika, że Rząd systematycznie zmierza do syndykalizacji eksportu rolniczego za pośrednictwem ulg, przyznawanych zorganizowanemu handlowi na niekorzyść niezorganizowanego. Pan Minister wspomina o roli giełd zbożowych i mięsnych oraz rzeźni w handlu wewnętrznym oraz podkreśla ich niedostateczny rozwój wskutek niedoceniań przez czynniki zainteresowane ich roli.

W końcu swego przemówienia Pan Minister charakteryzuje niektóre produkcje, które specjalnie współpracują z Min. Rolnictwa, a więc: rybactwo, hodowlę drobiu, produkcję wikliny, tytoniu, lnu, wełny i chmielu, wykazując w każdej z omawianych produkcji rolę Ministerstwa Rolnictwa jako czynnika organizującego i popierającego.

PRZEMÓWIENIE PANA MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW I. BOERNERA W SEJMIE.

Na posiedzeniu Komisji Skarbowej Sejmu w dn. 14 października r. b. Pan Minister I. Boerner wygłosił przemówienie z okazji debaty nad pożyczką inwestycyjną przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” w kwocie £ 550 tys.

Na wstępie Minister zaznaczył, że pod względem rozwoju telefonów Polska zajmuje aktualnie 18-te miejsce, podczas gdy w 1922 r. miała 14-te miejsce. Dla zautomatyzowania w najbliższych latach 20 miast należy zbudować centrale automatyczne o pojemności 39 tys. abonentów. To umożliwi omawiana pożyczka. W pierwszej linii urządzenia automatyczne otrzymają: Górny Śląsk, Bydgoszcz, Wilno, Grudziądz, Przemysł, Częstochowa, Toruń, Stanisławów, Warszawa-podmiejska, Kraków-podmiejski. Pan Minister zaznacza, że wybór systemu automatów Strowgera'a oraz firmy Automatic Manufacturing Company, która wchodzi w skład światowego trustu „Telephone and Generale Trust Limited”, odbył się po gruntownym zbadaniu z jednej strony technicznych i ekonomicznych zalet wspomnianego systemu, z drugiej zaś — solidności, podstaw finansowych i przygotowania technicznego wspomnianej firmy. Wyniki badań okazały się w zupełności zadowalające. Przez tę pożyczkę uzyskuje się: 1) urządzenia automatyczne na 39 tys. telefonów, 2) umożliwiałą się produkcję central automatycznych w kraju i w 3) otrzymuje się pożyczkę pieniężną w kwocie £ 250 tys. Warunki kredytowe pożyczki — 8½% na lat 12 — są najdogodniejsze, jakie obecnie otrzymać można było.

PROJEKTY USTAW GOSPODARCZYCH W SEJMIE.

Rząd wniósł do Sejmu 8 nowych projektów ustaw (razem 120). Jeden z nich dotyczy zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej

z dn. 17/VI 1924 r. o wymiarze i poborze państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich i niektórych budynków w gminach wiejskich.

Projekt nowej ustawy przewiduje zmniejszenie wysokości dotychczasowego wynagrodzenia magistratów wzgl. wydziałów powiatowych za czynności, związane z wymiarem, poborem i ściąganiem tego podatku, z 5% do 4% sum, wpłaconych przez nie skarbowi Państwa z tytułu pobranego podatku oraz odsetek i kar za zwłokę.

Zmiana ta podyktowana została m. in. koniecznością zmniejszenia wydatków budżetowych Skarbu Państwa; znajduje ona również swe uzasadnienie w okoliczności, że wysokość odszkodowania dla Skarbu za czynności jego organów, współdziałających przy wymiarze, poborze i ściąganiu komunalnych dodatków do podatków państwowych, wynosi tylko 2% sum, wypłacanych związkom komunalnym z tytułu tych dodatków. Z drugiej strony samorządy nie doznają z tego tytułu zmniejszenia swych wpływów, z uwagi na to, że Ministerstwo Skarbu wniosło do Sejmu projekt, podnoszący stawkę podatku od nieruchomości z 7% na 10%, co sprawi, że kwoty, ściągane przez samorządy, będą wyższe. Zrekompensuje to stratę, spowodowaną zmniejszeniem wynagrodzenia samorządów z 5% na 4%.

Koszty i opłaty egzekucyjne z tytułu przymusowo ściągniętego podatku pobierać będą wymienione władze samorządowe na rachunek własny.

FRACE KOMISJI SEJMU — W dn. 14 b. m. Komisja Skarbowa po referacie P. Pos. Idzikowskiego przyjęła w III czytaniu rządowy projekt o opodatkowaniu piwa. Następnie P. Pos. Gliński zreferował projekt ustawy o zaciągnięciu pożyczki przez przedsiębiorstwo państwowe „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, poczem po przemówieniu P. Ministra Boernera — umowę przyjęto z pewnemi poprawkami w II i III czytaniu na Komisji.

W dn. 15 b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Komunikacyjnej. Projekt ustawy o nowelizacji prawa lotniczego objął jako referent P. Pos. Henisz, P. Pos. Dobrzyński zaś — projekt ustawy o odpowiedzialności Skarbu Państwa za przesyłki pocztowe, telegraficzne i rozmowy telefoniczne w obrocie wewnętrznym.

W dn. 15 b. m. na posiedzeniu Komisji Reform Rolnych P. Pos. Malinowski objął jako referent zgłoszony przez Klub Chłopski projekt ustawy o częściowej zmianie ustawy o wykonaniu reformy rolnej z dn. 28 XII 1925 r.

W dn. 16 b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Rolnej, na którym referowanie ustawy o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań rolnych powierzono P. Pos. F. Lechnickiemu. Na tem posiedzeniu P. Minister Rolnictwa Janta-Pończyński wygłosił przemówienie, obrazujące obecną sytuację w rolnictwie. Dalszy ciąg przemówienia P. Ministra został przełożony na najbliższe posiedzenie Komisji — łącznie z dyskusją nad tem exposé.

W dn. 16 b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Ochrony Pracy, na którym zostały odrzucone następujące wnioski Klubu P. P. S.: w sprawie załatwiania zatargów między właścicielami domów a dozorcami, w sprawie nowelizacji ustawy z dn. 2/VII 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet oraz wniosek o uchyleniu rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 29/XI 1930 r., zmieniającego ustawę z dn. 25/III 1929 r. o zmianie niektórych postanowień ustawy z dn. 18/VII 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Również odrzucono został wniosek Klubu P. P. S. i N. P. R. w sprawie przedłożenia przez Rząd scalonej ustawy ubezpieczeniowej.

W dn. 20 b. m. Komisja Ochrony Pracy odbyła dalszy ciąg posiedzenia, na którym odrzucono wniosek Pos. Pobożnego i kol. w sprawie udzielenia Śląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu funduszy na bezpośrednią pomoc dla bezrobotnych ze

względu na maksymalne świadczenia obecne Skarbu Państwa. Wobec tego, że przedstawiciel Rządu oświadczył, że jeszcze w ciągu tej sesji Rząd wniesie do Izby projekt ustawy o umowach zbiorowych — Komisja odrzuciła wniosek Klubu Ch. D. w sprawie rozszerzenia na obszar całego Państwa ustawy o Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej do załatwiania załatwiania zbiorowych między właścicielami nieruchomości a dozorcami domowymi.

W dn. 21 b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Komunikacyjnej. Referowanie ustawy o koncesjach na koleje znaczenia lokalnego objął P. Pos. Dolanowski. 4 zaś projekty ustaw o skupie kolei — P. Pos. Rżóska. Wobec tego, iż przedstawiciel Rządu oświadczył, że niebawem zostanie wydane zarządzenie w sprawie przyznania 50% zniżki dla obywateli gmin wiejskich, udających się i powracających ze szpitali, a posiadających świadectwa ubóstwa — domagający się właśnie takiego zarządzenia wniosek Klubu Str. Chł. odrzucono. Komisja przyjęła w II i III czytaniu projekt ustawy o odpowiedzialności Skarbu za przesyłki pocztowe, telegraficzne i rozmowy telefoniczne w obrocie wewnętrznym.

W dn. 21 b. m. Komisja Skarbową przyjęła w II czytaniu projekt ustawy w sprawie zwolnienia od cła i opłat manipulacyjnych sprzętu, służącego do potrzeb armji z poprawką: „o ile nie są wyrabiane w kraju, względnie wyrabiane w niedostatecznej ilości”, oraz drugą, upoważniającą Ministra Skarbu do umorzenia odroczonej należności celnych do dnia wejścia w życie tej ustawy. Na temże posiedzeniu Komisja przyjęła w II i III czytaniu projekt nowelizacji ustawy o obrocie cukrem z drobnymi poprawkami.

W dn. 21 b. m. Komisja Prawnicza przyjęła w II i III czytaniu z pewnemi poprawkami referenta, P. Pos. Świeżawskiego, projekt ustawy o ujawnianiu hipotecznym zezwoleń na parcelację.

SPRAWY GOSPODARCZE NA PLENUM SEJMU. —

Na posiedzeniu plenarnem Sejmu w dn. 16 października r. b. przyjęto w II i III czytaniu następujące rządowe projekty ustaw: o uiszczaniu podatków bezpośrednich w naturze, o zwolnieniu od podatku cukru, przeznaczonego na cele akcji pomocy dla bezrobotnych, o opodatkowaniu piwa, o opodatkowaniu wina, o przedłużeniu prawa nauczania dla nauczycieli bez pełnych kwalifikacji oraz o upoważnieniu przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” do zaciągnięcia długoterminowych pożyczek inwestycyjnych. Na temże posiedze-

niu 29 rządowych projektów ustaw przeszło przez pierwsze czytanie i odesłane zostało do komisji.

Na posiedzeniu plenarnem Sejmu w dn. 20 października r. b. Sejm odrzucił wniosek Z. P. P. S. w sprawie nowelizacji ustawy z dn. 2/VII 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet, stwierdzając, że ochrona samodzielnych sprzedawców ulicznych wychodzi poza zakres ścisłego ustawodawstwa ochronnego pracy najemnej. Jednocześnie Sejm uchwalił wezwać Rząd do przedłożenia w najbliższym czasie projektu ustawy w sprawie uregulowania handlu ulicznego i zatrudnienia w nim młodocianych. Na temże posiedzeniu Sejm odrzucił wniosek Z. P. P. S., projektujący ubezpieczenie na wypadek bezrobocia osób, pracujących w warsztatach, zatrudniających poniżej 5 robotników, a to z uwagi na deficyt Funduszu Bezrobocia, sięgający 60 miljn., wywołany ciężkim kryzysem, oraz ze względu na to, że osoby, o których mówi wniosek Z. P. P. S., objęte będą ubezpieczeniem na wypadek bezrobocia od dn. 23/I 1933 r. Przez pierwsze czytanie na tem posiedzeniu przeszło 18 rządowych projektów ustaw. Razem od początku sesji przez 3 czytania na plenum Izby przeszło 17 rządowych projektów ustaw, które odesłane zostały do Senatu.

USTAWY GOSPODARCZE W SENACIE. — W dn. 14. b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Gospodarstwa Społecznego, na którym przyjęto szereg poprawek do rządowych projektów ustaw w sprawie czasu pracy w przemyśle i handlu oraz pracy młodocianych i kobiet. Poprawki dotyczą kwestji łagodzenia kar oraz zatrudniania terminatorów.

W dn. 20 b. m. obradowała Komisja Skarbowo-Budżetowa. Komisja przyjęła bez zmian projekt ustawy o kryzysowym dodatku do podatku dochodowego. W projekcie ustawy o zmianie niektórych postanowień ustawy o podatku dochodowym Komisja wprowadziła poprawkę do art. 6, łagodzącą sankcje karne. Projekt ustawy o zwolnienie od podatku cukru, przeznaczonego na cele akcji pomocy dla bezrobotnych, przyjęto bez zmian. Bez zmian przyjęto również projekty: o uiszczaniu zaległych podatków w naturze, o opodatkowaniu piwa i wina oraz o pożyczce inwestycyjnej przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”.

Wszystkie powyższe projekty ustaw znalazły się jako sprawozdania komisji na porządku dziennym posiedzenia Senatu w dn. 22 października 1931 r. i były na temże posiedzeniu przez Senat uchwalone.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

PRZEMYSŁ WĘGLOWY W CZERWCU 1931 R — Wydobycie węgla kamiennego w czerwcu 1931 r. w porównaniu z czerwcem 1930 r. oraz majem 1931 r. przedstawiało się następująco:

W stosunku:

Rejony	do maja 1931		do czerwca 1930	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	34.168	1'67	191.209	9'70
Dąbrowski	36.061	8'47	15.048	3'16
Krakowski	28.199	23'07	13.588	9'93
Ogółem: +	98.428	3'68	189.749	7'34

Nieznaczny wzrost wydobycia w miesiącu sprawozdawczym w stosunku do maja powstał głównie w związku ze wzmoczeniem się eksportu, zapotrzebowanie bowiem na rynku krajowym kształtowało się w dalszym ciągu niepomyślnie. Przeciętne dzienne wydobycie w czerwcu również wzrosło i wynosiło 115 629 t wobec 111,528 t w maju.

Zapasy węgla na zwalach kopalnianych wzrosły o 65.631 t.

Wydobycie węgla kamiennego w czerwcu 1931 r.

Tabl. I

Rejony węglowe	Czerwiec 1931		Styczeń — czerwiec		
	tonny	1913=100	1 9 3 1	1913=100	1 9 3 0
Śląski	2.163.068	80'66	13.414.874	83'37	13.406.837
przec. dzienna	90.128	83'46	91.258	84'50	90.587
Dąbrowski	461.592	81'23	3.187.745 ¹⁾	93'50	3.132.083
przec. dzienna	19.233	83'20	21.685	91'81	21.162
Krakowski	150.446	91'61	993.430	100'82	973.823
przec. dzienna	6.268	94'78	6.758	102'19	6'00
Ogółem:	2.775.106	81'28	17.59.049 ¹⁾	85'89	17.512.743
przec. dzienna	115.629	83'96	119.701	86'91	118.329

¹⁾ Liczba poprawiona.

Spadek zbytu krajowego i wzrost eksportu w czerwcu w stosunku do maja ilustruje poniższe zestawienie:

Refony	Zbyt w kraju		Eksport	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	38.944	4'27	+ 13.000	1'27
Dąbrowski	+ 6.626	2'61	+ 14.018	10'53
Krakowski	+ 25.436	23'73	+ 385	38'69
Ogółem:	— 6.882	0'54	+ 27.403	2'37

Zbyt węgla kamiennego — w czerwcu 1931 r.
(według odbiorców)

Tablica III

Rodzaj odbiorców	Czerwiec 1931 tonn	Styczeń — czerwiec			
		1931		1930	
		tonn	%	tonn	%
I.—Przemysł					
Metalurgiczny:					
żelazny	93.582	632.316	7'34	702.203	7'99
innych metali	48.912	386.914	4'49	461.635	5'26
Koksiarnie	140.162	919.623	10'67	1.132.522	12'89
Brykociarnie	17.384	126.044	1'46	98.007	1'12
Gazownie	19.412	149.745	1'74	139.690	1'59
Górnicy (kopalnie rud i kopalnie nie mające węgla własnego) ¹⁾	3.435	44.239	0'51	69.765	0'79
Naftowy	6.060	53.869	0'63	63.954	0'73
Solny	8.780	55.413	0'64	59.222	0'67
Cementowy, ceramiczny oraz cegielnie i wapienniki	77.879	285.165	3'31	392.266	4'47
Obróbczy (metalowy i inny)	12.562	59.924	0'70	89.196	1'01
Chemiczny	24.910	193.828	2'25	239.388	2'73
Garbarski i przetworów zwierzęcych	1.488	12.611	0'15	11.164	0'13
Rolniczy (przetwórcy rolny, browary, młyny i gorzelnie)	44.286	379.224	4'40	332.629	3'79
Cukrowniczy	64.921	159.569	1'85	148.752	1'69
Papierniczy	22.288	140.539	1'63	158.607	1'81
Włókienniczy	44.796	342.397	3'97	254.585	2'90
Inne gałęzie	119.894	811.876	9'42	877.563	9'99
Razem przemysł¹⁾:	751.751	4.753.296	55'16	5.031.148	59'56
II.—Inni odbiorcy					
Koleje żelazne	231.326	1.549.538	17'98	1.818.472	20'70
Żegluga	1.150	4.315	0'05	5.463	0'06
Instytucje miejskie (elektrownie, tramwaje, wodociągi i inne prócz gazowni)	32.610	213.838	2'48	189.351	2'16
Wojskowość	33.252	110.938	1'29	120.147	1'37
Instytucje państw.	7.053	51.277	0'60	43.894	0'50
Opał domowy ²⁾	100.915	930.236	10'80	697.454	7'94
Pośrednicy	107.095	1.003.334	11'64	677.177	7'71
Razem inni odbiorcy²⁾:	514.401	3.863.476	44'84	3.551.958	40'44
Ogółem w kraju:	1.266.152	8.616.772	100'00	8.783.106	100'00

Spadek zapotrzebowania rynku wewnętrznego został wywołany zmniejszeniem się konsumpcji węgla opałowego. Również zawiody nadzieje przemysłowców węglowych na sezonowy wzrost zbytu węgla na cele przemysłowe, a szczególnie przez przemysł cegielniany, wapienny i ceramiczny, pomimo, że prze-

¹⁾ Bez zużycia na cele techniczne kopalni

²⁾ Bez zużycia na deputaty.

mysł te w czerwcu osiągają zwykle maksimum swej produkcji. Wzrost konsumpcji węgla przejawiał się jedynie w przemyśle żelaznym i cukrowniczym oraz w słabszym stopniu w przemyśle obróbczym i solnym.

Spadek zbytu na rynku wewnętrznym został powetowany przez wzmożony eksport, przyczem zbył na rynki północne uległ dość poważnej niżce, która została skompensowana przez wzrost wywozu na rynki konwencyjne, oraz do państw zachodnio-europejskich, a w szczególności do Francji i Włoch.

Eksport węgla kamiennego — w czerwcu 1931 r.

Tablica IV

KRAJE	Czerwiec 1931 tonn	Styczeń — czerwiec			
		1931		1930	
		tonn	%	tonn	%
I.—Rynki konwencyjne (środkowo i południowo-europejskie)	235.350	1.387.407	21'34	1.376.769	24'44
Austria	115.298	822.201	12'65	842.965	14'97
Węgry	33.026	154.306	2'37	146.602	2'60
Czechosłowacja	77.881	377.771	5'81	347.362	6'17
Niemcy	217	1.240	0'02	877	0'01
Jugosławia	8.928	31.889	0'49	38.963	0'69
II.—Rynki północne	582.797	3.150.594	48'46	2.911.009	51'69
Szwecja	259.515	1.335.985	20'55	1.302.433	23'13
Norwegia	37.155	385.485	5'93	307.723	5'46
Dania	133.349	873.870	13'44	722.885	12'84
Finlandja	86.453	210.039	3'23	158.141	2'81
Łotwa	38.695	191.003	2'94	326.841	5'80
Litwa	3.012	46.437	0'72	37.421	0'66
Estonia	3.768	24.633	0'38	2.803	0'05
Kłajpeda	4.008	22.310	0'34	9.026	0'16
Z. S. R. R.	15.442	49.649	0'76	19.711	0'35
Islandja	1.500	11.183	0'17	24.015	0'43
III.—Inne rynki europejskie	264.258	1.363.372	20'93	761.672	13'51
Francja	129.045	628.573	9'67	381.433	6'77
Włochy	89.969	457.428	7'04	229.642	4'08
Rumunia	3.265	21.565	0'33	32.667	0'58
Szwajcaria	8.657	63.079	0'97	61.610	1'09
Holandja	13.667	58.044	0'89	23.395	0'42
Belgia	19.653	101.655	1'57	30.070	0'53
Hiszpanja	—	29.978	0'46	2.255	0'04
Portugalia	—	50	—	—	—
IV.—Rynki pozaeuropejskie	5.670	56.822	0'87	13.987	0'25
Turcja Azjatycka	2.820	2.820	0'04	—	—
Egipt	—	7.975	0'12	—	—
Alger	2.850	40.812	0'63	4.630	0'08
Brazylja	—	5.215	0'08	9.357	0'17
V.—W. M. Gdańsk	15.744	126.823	1'95	110.274	1'96
VI.—Węgiel okrętowy	78.269	419.313	6'45	458.780	8'15
Ogółem:	1.182.088	6.501.331	100'00	5.631.891	100'00

Ogółem wzrost eksportu w czerwcu w porównaniu z majem wynosi 2'37%.

Liczbę czynnych kopalni węgla kamiennego ilustruje następujące zestawienie:

Refony	Maj 1931	Czerwiec:	
		1930	1931
Śląski	49	52	48
Dąbrowski:			
głębokie	18	18	18
płytke	10 28	13 31	9 27
Krakowski	8	8	8
Ogółem:	85	91	83

Obrót węgla kamiennego, koksu, brykietów i węgla brunatnego — w czerwcu 1931 r.
(w tonnach)

Tablica II

REJONY WĘGLOWE	Pozostałość z poprzed. miesiąca	Wydobycie (produkcja)	Do dyspozycji ¹⁾	R O Z C H Ó D							Pozostałość na zwalachu na następ. miesiąc
				Z B Y T			Z U Ż Y C I E			Ogółem	
				W kraju	Zagranicę	Razem	Na cele kopalni	Deputaty	Razem		
W ę g i e l k a m i e n n y											
Śląski	1.339.556	2.163.068	3.502.938	873.393	1.033.612	1.907.010	146.906	28.298	175.204	2.082.214	1.420.724
Dąbrowski	601.938	461.592	1.062.432	260.144	147.096	407.240	48.312	9.495	57.807	465.047	597.385
Krakowski	78.183	150.446	228.849	132.610	1.380	133.990	24.622	3.035	27.657	161.647	67.202
O g ó ł e m:	2.019.677	2.775.106	4.794.219	1.266.152	1.182.688	2.448.240	219.840	40.828	260.668	2.708.908	2.085.311
K o k s											
Śląski	235.825	102.184	337.969	66.715	16.362	83.077	35	—	35	83.112	251.857
B r y k i e t y											
Śląski	4.314	17.651	21.965	16.501	45	16.546	89	—	89	16.635	5.330
W ę g i e l b r u n a t n y											
Zawiercki	291	2.423	2.714	1.164	—	2.164	321	85	406	2.570	144

Różnica w liczbie czynnych kopalni w czerwcu w porównaniu z majem powstała wskutek wstrzymania ruchu na jednej kopalni w rejonie śląskim oraz jednej odkrywki w zagłębiu dąbrowskim.

W związku z ogólną sytuacją gospodarczą, pozostającą w czerwcu w porównaniu z poprzednim miesiącem bez zmiany, liczba przeciętnie zatrudnionych robotników wzrosła tylko o 0·91% i wyniosła 106.108 osób²⁾.

Liczba dniówek odrobionych zwiększyła się o 1·92%, wynosząc 2.101.883, co było wynikiem wzrostu o 2·21% dniówek zwykłych odrobionych, przy spadku o 4·11% dniówek nadliczbowych. Również spadła liczba dniówek opuszczonych do 535.724, t. j. o 11·0%, w czem liczba świętówek stanowiła 316.816, t. j. zmniejszyła się o 0·66%.

Na jednego przeciętnie zatrudnionego robotnika w czerwcu przypada przeciętnie dniówek zwykłych 18·95 wobec 18·37 w maju, dniówek nadliczbowych 0·86 wobec 0·89 i opuszczonych 5·05 wobec 5·63 w poprzednim miesiącu.

W związku ze wzrostem wydobywania węgla o 4% przy nieznacznym (o 1·92%) wzroście dniówek odrobionych przeciętne wydobywanie węgla na jedną robotniko-dniówkę wynosiło w czerwcu w rejonach: śląskim 1.457 kg, dąbrowskim 964 kg i krakowskim 1.084 kg, przeciętnie dla całego Państwa 1.320 kg, t. j. wzrosło o 22 kg.

Przeciętne całkowite zarobki mężczyzn na jedną dniówkę opłaconą w kopalniach węgla kamiennego w czerwcu zostały prawie bez zmian i wynosiły: w rej. śląskim zł 10·52 wobec zł 10·53 w maju, w rej. dąbrowskim zł 9·05 wobec 8·97 i w rej. krakowskim zł 8·25 wobec 8·30.

Przeciętny miesięczny dochód dorosłego mężczyzny z powodu większej ilości dniówek odrobionych nieznacznie wzrósł i wyniósł: w rej. śląskim zł 225·62 wobec zł 223·91 w maju, w rej. dąbrowskim zł 178·00 wobec zł 166·04 i rej. krakowskim zł 163·60 wobec zł 138·65.

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO W I POŁOWIE PAŹDZIERNIKA 1931 R. — Eksport węgla kamiennego w I połowie października w porównaniu z przeciętną za połowę września przy tej samej ilości dni roboczych, zmniejszył się o 34 tys. t i wyniósł 655 tys. t. Spadek eksportu został głównie spowodowany trudnościami przeładunku w Gdańsku w związku ze strajkiem robotników portowych.

Zmniejszenie się eksportu miało miejsce zarówno z rej. śląskiego, skąd wywieziono 562 tys. t, t. j. o 32 tys. t mniej, jak i z rej. dąbrowskiego, skąd wyeksportowano 93 tys. t, a zatem o 2 tys. mniej w porównaniu z przeciętną za połowę września.

Na rynki konwencyjne wyeksportowano ogółem 177 tys. t, t. j. o 12 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę wrześ-

nia, przyczem z grupy państw środkowo-europejskich zwiększył się wywóz do Austrii i Czechosłowacji, spadł natomiast eksport do Węgier wskutek ostatnio stosowanych ograniczeń dewizowych. Na rynki pozakonwencyjne wywieziono 453 tys. t, t. j. o 41 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę września, przyczem eksport do państw północnych wyniósł 365 tys. t, t. j. zmniejszył się o 6 tys. t, wywóz do innych europejskich państw pozakonwencyjnych zmniejszył się o 36 tys. t i wyniósł 83 tys. t, eksport na rynki pozaeuropejskie wyniósł 5 tys. t, a zatem zwiększył się o 1 tys. t w porównaniu z przeciętną za połowę września. Ilość wywiezionego węgla okrętowego zmniejszyła się o 5 tys. t, wynosząc 26 tys. t.

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego zagranicę (łącznie z węglem okrętowym) w okresie 1—15 października wynosiła 50·5 tys. t, przyczem z rej. śląskiego wynosiła ok. 43 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 7·5 tys. t.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY WE WRZEŚNIU 1931 R. — Wyraźna granica, która w okresach normalnej konjunktury ściśle oddzielała poszczególne sezony w przemyśle i handlu włókienniczym zaczyna się od pewnego czasu zacierać. Przyczyn tego zanikania zjawiska sezonowości na rynku włókienniczym Łodzi upatrywać należy w tych przemianach, jakie dokonały się w okresie ostatnich lat w związku z kryzysem. Zazwyczaj transakcje sezonowe opierał przemysł o grupę zasobniejszych stosunkowo w kapitały hurtowników, którzy w określonych porach roku nabywali większe partie towaru, zaopatrując się w nie na okres sezonu lub znacznej części sezonu. Obecnie jednak hurtowy handel włókienniczy w znacznej mierze uległ likwidacji, i to spowodowało w dużej mierze rozłożenie obrotów, dotychczas skoncentrowanych w pewnych okresach, na znacznie dłuższe odcinki czasu. Przemysł bowiem zmuszony był nawiązać stosunki bezpośrednio z detalistą, który nie może go finansować w tak szerokim zakresie, jak to czynili hurtownicy.

Z drugiej strony spadek konsumpcji tkanin włókienniczych spowodował daleko idącą ostrożność ze strony odbiorców, którzy transakcje ograniczają do rozmiarów najbardziej koniecznego zapotrzebowania i realizują je w ostatniej chwili. Spowodował to zjawisko brak gotówki, który uniemożliwia realizowanie transakcji w okresach dla sezonu dogodnych, przesuwając terminy transakcji na okresy, w których handel dysponuje większą ilością środków płatniczych, ponieważ transakcje kredytowe ograniczone zostały do minimum. Stąd również wynika, że zamiast pewnej ilości większych transakcji dochodzi do skutku znacznie większą ilość transakcji małych, obracających się w granicach paru tysięcy, a nawet i paruset złotych każda. Zaznaczyć jednak należy, że pomimo tej dużej ilości drobnych transakcji obroty rozostają daleko w tyle za obrotami w okresach konjunktury. Uwydatniło się to szczególnie silnie w okresie września w przemyśle bawełnianym, zwłaszcza wielkim, który redukcję obrotów w porównaniu z wrześniem r. ub. ocenia na 50—60%. Złożył się na to poza wyżej wspomnianymi czynni-

¹⁾ Z uwzględnieniem przypisów i skreśleń przy sprawdzaniu zasobów oraz obrotu między kopalniami.

²⁾ Szczegółowe dane, dotyczące stanu zatrudnienia, wydajności pracy i zarobków robotniczych, publikuje kwartalnik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej „Praca i Opieka Społeczna”.

kami cały szereg innych powodów. Brak popytu w miejscach sprzedaży, t. j. w ośrodkach prowincjonalnych, wywołany został m. in. niepomyślnymi warunkami atmosferycznymi w okresie sierpnia, co opóźniło roboty w polu i zaabsorbowało wieś. Również i okres świąt żydowskich we wrześniu spotęgował osłabienie zbytu. Ogólna ciężka sytuacja nie zachęcała kupców do realizowania większych transakcji, i wrzesień w przemyśle bawełnianym wypadł gorzej niż w r. ub. Według danych szeregu wielkich firm przemysłu bawełnianego stosunek obrotów we wrześniu r. b. do obrotów we wrześniu 1930 r. przedstawia się liczbowo następująco: I tydzień 33 : 35, II tydzień 29 : 45, III tydzień 29 : 38, IV tydzień 26 : 31.

Stan zatrudnienia wielkiego przemysłu bawełnianego w II połowie września według danych Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskim przedstawiał się następująco: w wielkim przemyśle bawełnianym 6 dni w tygodniu pracowało 14 fabryk, 5 dni — 10 fabryk, 4 dni — 8 fabryk, 3 dni — 5 fabryk, 1 fabryka była nieczynna; ogółem w 38 fabrykach zatrudnionych było 42.555 robotników, z czego 499 korzystało z urlopu. W przedzalniach bawełnianych wykorzystanie wrzecion zredukowane zostało z 46 do 40 godzin, ale i ten okres nie został wykorzystany. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż przemysł drobny niezrzeszony pracował stosunkowo silniej. Dowodem zwiększenia produkcji przemysłu drobnego było utrzymanie się cen przędzy w granicach, ustalonych we wrześniu przez kartel cen orientacyjnych. Jeżeli bowiem pomimo silnej depresji ceny te utrzymały się na poziomie sierpniowym, to przypisywać to należy w silnym stopniu dużemu zapotrzebowaniu na przędzę bawełnianą ze strony drobnego przemysłu. Podane przez nas powyżej liczby, dotyczące stanu zatrudnienia, wykazują pewien spadek zatrudnienia w wielkim przemyśle bawełnianym w stosunku do sierpnia r. b. i września 1930 r. Ceny orientacyjne przędzy bawełnianej, ustalone przez kartel, przedstawiały się następująco (w centach): Nr. 20/1 — 43, Nr. 24/1 — 45, Nr. 26/1 — 47, Nr. 32/1 — 54; w obrotach prywatnych ceny były niższe, a mianowicie: Nr. 16/1 — 38 — 40, Nr. 20/1 — 40 — 42, Nr. 20/2 — 45 — 47, Nr. 24/1 — 42 — 44, Nr. 24/2 — 47 — 49, Nr. 26/1 — 44 — 46, Nr. 32/1 — 51 — 53, Nr. 32/2 — 60 — 62, Nr. 40/2 (amerykańska) 69 — 71, Nr. 40/2 (egipska) — 71 — 73. Ceny te dotyczyły I gatunków przędzy i utrzymywały się w tych granicach na poziomie do końca września. Zapasy przędzy bawełnianej na dz. 26/I wynosiły: przędza na sprzedaż 1.173.536 kg, przędza dla potrzeb własnych 404.232 kg, zapasy przędzy na sprzedaż zmniejszyły się o 35.008 kg, dla potrzeb własnych — o 14.153 kg.

Rynek przędzy bawełnianej w okresie września nie wykazywał większego ożywienia, nieliczne transakcje realizowane były w przeważającej mierze za gotówkę. Zakupy te skuteczniały drobny przemysł. Sądzić należy, że październik przyniesie jednak wzrost zapotrzebowania na przędzę, gdyż producenci branży bawełnianej oraz pończosznicy i trykotażownicy będą musieli zaopatrzyć się w nią w miarę rozwoju transakcji sezonowych.

W handlu bawełnianym spadek obrotów był również bardzo znaczny pomimo silnej redukcji cen, wahającej się około 30% w zależności od poszczególnych artykułów. Tutaj zauważyć się dało ujemne zjawisko transakcji towarami ramzowymi, co wpływa deprymująco na ceny. Transakcje obejmowały wyłącznie tanie gatunki towarów bawełnianych o charakterze wybitnie zimowym, jak barchany, flanele i t. d. Transakcje usku-

teczniano przy pokryciu częściowo weksłem o terminach 3—4 miesięcy.

Wielki przemysł wełniany w III tygodniu września zatrudniał 15.345 robotników w 28 fabrykach; 6 dni w tygodniu pracowało 15 fabryk, 5 dni — 7 fabryk; 4 dni — 1 fabryka, 3 dni — 2 fabryki; 3 fabryki były nieczynne, 226 robotników korzystało z urlopow. Sytuacja na terenie poszczególnych przedsiębiorstw kształtowała się niejednolicie; tak iż zatrudnienie wykazywało poważne odchylenia. Składy fabryczne są niewielkie w związku z polityką produkcyjną przemysłu, który wytwórczość przystosował do rozmiarów zapotrzebowania bieżącego. Ceny towarów w porównaniu z r. ub. spadły o 20%. Transakcje zawierano na weksle krótkoterminowe lub gotówkę. Skonto za gotówkę dochodzi do 20%. Również i tutaj nie było większych transakcji, lecz jedynie obsługa bieżącego zapotrzebowania detalu. Większym zbytem cieszyły się damskie towary czesankowe, zwłaszcza o modnych deseniach. Niezdecydowane było stanowisko konfeksjonerów. Przeważały tutaj zakupy towarów tańszych z domieszką wszelkiego rodzaju. Tendencja eliminowania towarów czysto wełnianych na korzyść tańszych gatunków przejawia się bardzo silnie. Droższe materiały czesankowe, płaszczowe były już mniej poszukiwane. Ceny w okresie września były naogół utrzymane i dopiero w końcu miesiąca pod wpływem spadku zapotrzebowania dostawcy skłonni byli zawierać transakcje po cenach niższych. Na niezbyt silne tempo tych transakcji wpływała obawa przepiętowania składów.

Niejednolicie przedstawiała się również sytuacja na rynku przędzy czesankowej. Największym stosunkowo zapotrzebowaniem cieszyły się flosche, używane przy produkcji towarów dzianych, oraz Nr. 40 AB i 66 AB, używane do produkcji modnych towarów damskich. Zauważyć się dało pogorszenie warunków pokrycia, gdyż zamiast gotówki zaczęto przyjmować krótkoterminowe weksle i czeki postdatowane.

W wykończalniach i farbiarniach okręgu łódzkiego w I tygodniu września w 17 firmach pracowało 4.008 robotników, z czego 33 korzystało z urlopow.

W przemyśle trykotazowym zapotrzebowanie klienteli ostatnio wzrosło. Większe firmy uruchomiły całkowicie swe fabryki, uzupełniając składy w związku z oczekiwanym wzrostem zapotrzebowania. Warunki pokrycia nie uległy zmianie i obracaly się przeważnie w granicach pokrycia gotówkowego przy dość dużym skonczie.

W gorszej sytuacji znajdował się przemysł jedwabny, gdzie szereg przedsiębiorstw wymowiło pracę swym robotnikom — wobec poważnego zmniejszenia zbytu.

Powazne ozywienie zanotować należy w produkcji artykułów krawieckich i dodatków, przeznaczonych dla konfekcji. Zwłaszcza przemysł podszewkowy — wobec wzrostu eksportu konfekcji — wydatnie rozszerzył produkcję, i obroty w tej branży są duzo wyższe niż w r. ub. Ceny spadły o 10—15% w porównaniu z sezonem zeszlrocznym.

Sytuacja w przemyśle i handlu włókienniczym kształtowała się więc w okresie września bardzo niejednolicie. O ile w bawełnie i częściowo w wełnie notowano spadek obrotów, o tyle w innych branżach, nastawionych wyłącznie na produkcję zimową, sytuacja przedstawiała się pomyślniej. Niewyjaśniona jest sytuacja eksportowa w związku ze spadkiem funta, co odbić się może ujemnie na całokształcie położenia.

M. K.

ROLNICTWO

POD REDAKCJA MINISTERSTWA ROLNICTWA

SYTUACJA ZBOŻOWA W POLSCE NA TLE SYTUACJI ŚWIATOWEJ.

— Na międzynarodowych rynkach zbożowych następuje powoli odprężenie pod wpływem szeregu najrozmaitszych czynników. Ostatnie szacunki zbiorów na półkuli północnej pozwalają wnioskować, że w sezonie bieżącym nastąpi przełom konjunktury. W porównaniu z r. ub. szacunek zbiorów + zboż jest o 18 miljn. t niższy, a w porównaniu ze średnią ostatnich 5 lat o 10 miljn. t niższy. W szczególności zbory pszenicy wypadły o 4.5 miljn. t niższe od zeszlrocznych, żyta — o 4.3 miljn. t, jęczmienia — o 4.5 miljn. t i owsa — o 4 miljn. t. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że w ciągu ostatnich 5 lat nadprodukcja zboża wynosiła średnio rocznie ok. 2.5 miljn. t, i że kraje importujące wobec stale niżkowej konjunktury unikały trzymania normalnych zapasów handlowych, to sądzić można, że skoncentrowane głównie w Stanach Zjednoczonych

nadwyżki z poprzednich zbiorów przestaną być w sezonie bieżącym elementem zniżkowym i szybko mogą zostać wchłonięte na rekonstruowanie normalnych zapasów w krajach importujących.

Statystyka powyższa nie uwzględnia urodzaju Z. S. R. R. i Chin, który również wydaje się być niższym od zeszlrocznego. Należy mieć również na uwadze przewidywany mniejszy zbiór na półkuli południowej wobec zmniejszenia tam obszaru zasiewów.

Zaburzenia walutowe, które początkowo utrudniały zawieranie transakcji i spowodowały naogół poważne straty eksporterów, następnie wpłynęły na wzrost zapotrzebowania wszelkich towarów, a także i zboża. Dały się to zauważyć również na rynkach wewnętrznych Stanów Zjedn., Kanady i Argentyny.

W ostatnim tygodniu np. bardzo silnie zwyżkowała kukury-

dza argentyńska — z Hfl. 2:80 na Hfl. 3:40 cif Rotterdam. Pszenica w Chicago w ciągu ostatnich 10 dni zwyżkowała z 47 na 51 cts, żyto z 36 na 39 cts, owies z 20 na 23 cts, kukurydza z 33 na 36 cts za bushel. Ceny, żądane przez Z. S. R. R. za żyto, również poszły w górę — z Hfl. 4:05 na 4:25 za 100 kg cif Rotterdam, a na listopad do 15 cts wyżej.

W sytuacji żytniej zanotować należy ostatni szacunek zbiorów Łotwy i Estonji — o przeszło 40% niższych od zeszłorocznych, co dla Łotwy wyraża się ilością ok. 160 tys. t, oraz znaczne obniżenie szacunku zbiorów w Niemczech. Dzisiaj wydaje się już zupełnie pewną konieczność importu przeszło 200 tys. t żyta do Niemiec. Czechostowacja pozostaje nadal stałym odbiorcą żyta, przyczem brak było dostatecznej podaży na zapytania importu żyta niemieckiego, rosyjskiego i rumuńskiego.

Żyto zaoceniczne w bież. sezonie poważnej konkurencji nie stwarza — wobec słabego urodzaju w Ameryce Północnej i utrzymuje się w portach zachodnich w cenie żyta rosyjskiego. Wprawdzie powierzchnia zasiewów żyta w Argentynie w r. b. jest o ok. 60% wyższa od zeszłorocznej, jednakże w liczbach absolutnych eksport argentyński nie jest groźny.

Na tle powyższych uwag horoskopy dla sytuacji zbożowej w Polsce przedstawiają się korzystnie. Podaż w kraju jest w dalszym ciągu niewielka. Zainteresowanie jęczmieniem polskim zagranicą jest znaczne. Średnie gatunki jęczmienia browarnego w Gdańsku kalkulują się po z 28. W ostatnich dniach dochodziły do skutku transakcje pszenicą białą po Hfl. 5:50 cif Rotterdam, przyczem brak było dostatecznej podaży na zapytania importerów zagranicznych.

KONFERENCJA RYBACKA W MINISTERSTWIE ROLNICTWA. — Dn. 12 b. m. odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa konferencja w sprawie sytuacji gospodarczej rybactwa. Zakończona ona została, w myśl życzenia P. Ministra Rolnictwa, wyborem komisji doradczej przy Ministrze Rolnictwa, poświęconej kwestjom, związanym z organizacją zbytu ryb. Do komisji powołani zostali drogą wyboru przez Zjazd PP.: b. Minister Inż. St. Janicki, prezes Związku Organizacji Rybnych A. Mazaraki, poseł M. Rudziński oraz E. Iwaszkiewicz. Szereg wygłoszonych referatów oraz przeprowadzona dyskusja zakończona została przyjęciem rezolucyj, które złożone zostały P. Ministrowi Rolnictwa. Rezolucje te są następujące:

1. — Rybactwo, jako integralna część gospodarstwa wiejskiego, domaga się analogicznej opieki oraz zapewnienia takich samych możliwości rozwoju, jakie Rząd słusznie przewiduje dla całości rolnictwa.

2. — Należyte zorganizowanie rybołówstwa na wodach otwartych wymaga uporządkowania stosunków prawnych i gospodarczych na tych wodach. Zebrani proszą P. Ministra o wplynięcie na przyspieszenie prac, związanych z uchwaleniem przez ciało ustawodawcze ustawy rybackiej i wprowadzenie jej w życie. Poza tem zebrani proszą P. Ministra, aby zasadnicze rozporządzenia, związane z wykonaniem ustawy rybackiej, uzgodnione zostały z gospodarzami sferami rybackimi.

3. — Uważając wysokość obecnie obowiązujących stawek celnych na ryby za niedostateczną i ustępstwa konwencyjne za nabyt daleko idące, konferencja zwraca się do P. Ministra o wprowadzenie w życie tych stawek celnych na ryby, które zostały uchwalone w toku prac nad nową taryfą celną przez Związek Izb Przemysłowo-Handlowych, w całkowitem porozumieniu z przedstawicielami rolnictwa. Ponieważ jednak wprowadzenie nowej taryfy celnej w jej całokształcie nie może nastąpić w bliskiej przyszłości, sprawa zaś jest paląca, konferencja zwraca się o wprowadzenie nowych stawek celnych na ryby w trybie przyspieszonym.

4. — Ze względu na wielki spadek ceny ryb, sięgający 60% w porównaniu do cen z r. ub., niezbędne jest poddanie rewizji obowiązującej taryfy kolejowej na przewóz ryb żywych i śnieżytych, tak w odniesieniu do ładunków wagonowych, jak i przesyłek drobnicowych.

5. — Ponieważ ryba wymaga kosztownego, a równocześnie szybkiego transportu, zebrani proszą o spowodowanie obniżenia kosztów transportów ryb, przewożonych pociągami osobowymi, do poziomu kosztów, płaconych za przewóz pociągami towarowymi.

6. — Zebrani proszą o zrównanie kosztów transportu kolejowego, opłacanych przez rybę krajową, z kosztami transportu, ponoszonymi na naszych kolejach przez importowaną rybę.

7. — Ze względu na konieczność obniżenia kosztów produkcji zebrani proszą P. Ministra o poczynienie starań, celem zastosowania 50% ulgi w kosztach transportu przy przewozie ryby hodowlanej oraz celem uzyskania odnośnych ulg na przewóz pa zy, przeznaczony dla gospodarstw stawowych.

8. — Ze względu na dotkliwy brak specjalnych wagonów do przewozu ryb żywych zebrani uważają za palącą potrzebę uruchomienie odpowiednich kredytów dla organizacji rybackich na zakup specjalnego taboru.

9. — Zważywszy, że odpowiednia polityka przy kredytowaniu rybactwa jest jednym z głównych środków, wpływających na racjonalną organizację zbytu, a pośrednio na zorganizowanie producentów, zebrani wypowiadają stanowczy postulat, by kredyty, udzielane przez Państwowy Bank Rolny rybactwu, były udzielane jedynie gospodarstwom zrzeszonym.

10. — Ze względu na obecną wyjątkową sytuację rynkową zebrani przedkładają postulat konieczności ulg w spłacie tegoż kredytów, udzielanych przez P. B. R., przez odsunięcie spłaty na późniejsze terminy, aby zapobiec dezorganizacji rynku.

11. — Celem obniżenia kosztów produkcji przez wcześniejszy zakup paszy i zarybienia zebrani podzielają potrzebę wcześniejszego na przyszłość uruchomienia kredytów w P. B. R. a mianowicie: zamiast otwarcia kredytów na dz. 1 kwietnia uruchomienie ich już na dz. 1 lutego.

12. — Zważywszy, że intensywność gospodarstw stawowych zależna jest od jakości gleby, zajętej pod stawy, zebrani wysuwają postulat zmiany § 8 rozp. Ministra Skarbu z dn. 10/IX 1920 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 97, poz. 639) w tym kierunku, by dla terenów, s tucznie zalewanych dla prowadzenia gospodarstw rybnych nie była wprowadzana zwyżka podatku gruntowego przez zaliczenie tych terenów do klasy 3-ciej łąk, lecz, by tereny te dla wymiaru podatku gruntowego pozostawały w swej dotychczasowej klasyfikacji.

13. — Zważywszy, że gospodarstwa rybackie stanowią integralną część gospodarstw wiejskich i jako takie opłacają podatek gruntowy z gruntów, będących pod wodą, zebrani wyrażają postulat zaniechania niesłusznego pobieranego w wielu wypadkach podatku przemysłowego, co stwarza podwójne opodatkowanie tych samych obiektów.

14. — Zważywszy, że dotychczasowa ustawa o podatku przemysłowym nie stwarzała ulgowych norm opodatkowania dla komisowych sprzedaży na rachunek firm, nie opłacających podatku przemysłowego, co było skierowane przeciwko firmom zagranicznym, sprzedającym swe towary w Polsce na komis, oraz zważywszy, że władze skarbowe w wielu wypadkach zaliczały do firm, nie opłacających podatku przemysłowego, gospodarstwa wiejskie, a w szczególności gospodarstwa rybackie, zebrani stawiają postulat o równouprawnienie komisowych sprzedaży, robionych na rachunek firm, opłacających podatek przemysłowy, z takimiz komisowemi transakcjami, na rachunek producentów wiejskich, w szczególności i gospodarstw rybackich, opłacających podatek gruntowy.

15. — Wobec tego, że istniejące społeczne organizacje rybackie mogą odegrać decydującą rolę: w organizacji zawodowych rybaków, koniecznej w związku z projektowaniem unormowaniem stosunków prawnych i gospodarczych na wodach otwartych, oraz w racjonalizacji zbytu ryb przez zrzeszenie hodowców ryb i rybaków w związki, zebrani wnoszą o użycie wszelkich możliwych środków dla utrzymania przy życiu społecznych organizacji rybackich w obecnym przełomowym okresie.

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

BILANS HANDLOWY W SIERPNIU 1931 R. — Bilans handlu zagranicznego Polski (łącznie z W. M. Gdańskiem) w sierpniu r. b. zamknął się saldem dodatkiem w wysokości z 41.008 tys., t. j. o z 5.672 tys. mniejszem niż w lipcu r. b. Wartość przywozu spadła o z 18.725 tys., a waga o 24.783 t. Wartość wywozu skurczyła się o z 24.417 tys., waga zaś o 150.420 t.

Jak widzimy, obroty towarowe Polski osiągnęły w sierpniu szczególnie niski poziom.

W wywozie zmniejszenie przypada głównie na artykuły spożywcze, a więc nosi w znacznym stopniu charakter sezonowy, częściowo jednak jest rezultatem pewnych utrudnień na rynkach zewnętrznych.

W przywozie zniżka nosi charakter powszechny, występuje bowiem w odniesieniu do wszystkich prawie artykułów,

w największym jednak stopniu dotyczy artykułów spożywczych (o z 7,9 milj.), głównie ryżu (o z 5,5 milj.), którego przywóz występuje nieregularnie w poszczególnych miesiącach. Poza tem w przywozie artykułów spożywczych zaznaczył się spadek importu herbaty, kawy i kakao (o z 1,0 milj.), tytoniu, kukurydzy i t. d. Wzrasta natomiast z nastaniem chłodniejszej pory przywóz śledzi (o z 1,0 milj.).

Jak wykazuje porównanie okresów sierpień — sierpień 1931 i 1930 r. konsumpcja wielu ze wspomnianych powyżej artykułów masowego spożycia wynosi w r. b. połowę, a w niektórych wypadkach $\frac{1}{3}$ konsumpcji zeszłorocznej.

Przywóz skór i futer wykazuje w sierpniu zniżkę — zarówno surowych jak i wyprawionych. Zmniejszył się również przywóz wszystkich prawie nasion. Surowce przemysłu metalowego wykazują zniżkę przywozu; wzrósł jedynie nieznacznie przywóz

rud cynkowych (o z 0,1 milj.). Przywóz maszyn i aparatów zmniejszył się (o z 0,8 milj.), głównie w pozycji maszyn elektrycznych; natomiast dość znacznie wzmógł się przywóz przyrządów, przewodników oraz materiałów elektrotechnicznych (o z 1,0 milj.). W chemikaljach zmiany in plus wykazują tylko nawozy sztuczne (o z 0,4 milj.) oraz oleje roślinne techniczne (o z 0,1 milj.). Surowce przemysłu papierniczego wykazują w sierpniu zniżkę przywozu (o z 0,8 milj.), wywołaną ograniczeniem produkcji. W przemyśle włókienniczym w surowcach zwiększenie przywozu wykazuje juta (o z 0,2 milj.) oraz wełna czesana (o z 1,3 milj.), spadek zaś — wełna zwykła (o z 0,5 milj.). Przywóz bawełny pozostał bez zmian. W zakresie półfabrykatów zmniejszył się przywóz przędzy jedwabnej (o z 0,5 milj.). W tkaninach nie zaszły poważniejsze zmiany.

T O W A R Y	P R Z Y W Ó Z						T O W A R Y	W Y W Ó Z					
	Sierpień		Lipiec	Sierp. 1930	Styczeń—sierp.			Sierpień		Lipiec	Sierp. 1930	Styczeń—sierp.	
	1	9	3		1	1931		1930	1	9		3	1
	Tonny		Tysiące złotych					Tonny		Tysiące złotych			
OGÓLEM:	250.888	109.102	127.753	188.503	1.041.863	1.530.576	OGÓLEM:	1.585.008	150.110	174.527	201.486	1.274.809	1.634.473
Artykuły spożywcze	23.489	13.909	21.865	34.208	153.318	236.290	Artykuły spożywcze	65.016	34.689	47.541	63.696	371.360	502.396
w tem:							w tem:						
ryż	7.671	2.431	7.964	11.077	16.559	25.421	pszenica	2.452	623	1.562	183	9.767	4.883
herbata, kawa, kakao	1.012	2.796	3.758	3.796	29.716	36.265	żyto	7.250	1.470	1.449	7.986	16.386	49.193
śledzie	3.424	2.139	958	2.676	16.880	32.362	cukier	22.675	5.844	7.364	14.609	56.951	109.287
łysoń	500	2.029	2.259	3.950	20.85	44.918	bekony	3.071	5.994	7.556	5.092	68.866	46.438
wędliny i szynki							masło	654	1.618	2.491	1.231	16.264	7.537
jaja							jaja	1.387	6.225	9.619	6.790	41.181	39.762
Produkty zwierzęce	1.794	9.084	10.406	20.001	86.019	128.477	Zwierzęta żywe (szt.)	281.488	4.910	6.469	15.921	63.086	114.432
w tem:							w tem:						
skóry surowe	1.324	2.282	2.800	5.486	21.496	26.107	trzoda chlewna	20.493	2.882	4.632	11.804	38.878	85.679
futry	162	1.362	1.700	2.995	18.502	22.076	Produkty zwierz.	1.077	3.302	4.143	3.618	35.872	44.132
skóry wyprawione	94	2.491	2.780	5.975	21.403	43.326	Mat. i wyr. drzewne	165.260	21.736	27.064	26.947	159.702	239.151
Minerały oddzielnie niewymienione	47.178	3.608	3.914	6.481	33.089	58.883	w tem:						
w tem:							bale, deski i łąty	81.107	11.669	15.249	14.688	88.776	107.601
rud żelazne	25.006	1.467	1.570	1.182	11.485	12.827	podkłady kolejowe	25.184	3.625	3.299	2.396	16.824	20.256
Chemikalja	35.092	12.068	13.878	21.429	105.667	178.073	Paliwo, ropa i pochodne	1.243.336	33.529	35.925	35.743	249.998	213.092
w tem:							w tem:						
materiały i przetwory chemiczne nieorgan.	28.858	3.426	3.464	7.645	20.047	61.265	węgiel	1.194.591	28.787	3.876	29.605	217.705	210.363
nawozy sztuczne	26.805	2.390	1.972	5.643	8.919	46.095	benzyna	6.805	1.277	1.565	1.225	7.719	9.131
materiały i przetwory chemiczne organiczne	5.561	6.285	7.228	10.968	64.727	91.210	parafina	1.398	970	907	1.816	9.158	13.048
w tem:							Chemikalja	18.339	3.490	3.277	5.028	32.473	46.301
oleje roślin. techn.	1.715	1.650	1.524	2.618	18.725	26.122	w tem:						
tłuszcze zwierz. techn.	995	892	1.090	2.530	9.996	17.287	materiały i przetwory chemiczne nieorgan.	14.647	1.918	1.665	3.841	19.003	28.600
garbniki	1.117	875	1.070	1.508	8.365	10.869	w tem:						
nawozy sztuczne							materiały i przetwory chemiczne organiczne	3.146	1.019	1.055	762	9.412	12.462
Metale i wyroby z metali	38.273	8.632	10.462	12.604	77.819	112.547	Metale i wyroby z metali	61.708	25.284	25.489	27.173	192.330	212.616
w tem:							w tem:						
żelazo (szmelc)	33.234	3.166	3.809	3.517	24.960	22.678	szyny, żelazo i stal	31.371	8.989	8.115	7.060	54.727	51.296
miedź i wyroby	279	659	1.501	2.017	10.119	16.959	blacha żel. i stalowa	8.853	3.656	4.952	2.74	30.620	25.987
Maszyny i aparaty	1.617	9.082	9.888	14.087	73.513	118.739	rury	4.123	2.745	2.567	3.766	20.009	27.533
w tem:							otłów	2.271	1.276	907	2.307	9.442	9.072
silniki	358	1.320	931	2.264	6.757	10.360	cynk i pył cynkowy	10.272	5.775	6.171	7.944	47.428	72.919
maszyny elektryczne	108	1.359	2.136	1.802	10.528	4.415	blacha cynkowa	1.119	831	616	610	5.101	9.583
przyrządy, przewodniki i inne materiały elektrotechniczne	265	4.276	3.226	4.414	36.098	48.672	Papier i wyr. z papieru	2.037	812	1.101	889	7.128	7.091
Środki komunikacji	327	2.269	2.480	6.256	21.802	51.189	Mat. i wyroby włókiennicze	2.079	13.832	14.161	15.570	93.905	131.308
w tem:							w tem:						
samochody	231	1.658	1.558	3.647	13.821	32.504	przedza wełniana	373	4.490	4.726	4.696	33.766	41.717
Papier i wyr. z papieru	2.949	2.197	3.294	5.332	25.534	37.288	tkaniny bawełniane	123	1.031	1.343	1.801	8.317	13.818
w tem:							wełniane	395	3.843	3.294	3.124	18.152	20.789
szmaty i makulatura	1.576	624	1.434	2.180	9.671	12.698	jedwabne	19	2.139	2.019	2.813	18.422	13.877
Mater. i wyroby włókiennicze	8.088	33.318	35.647	45.802	311.724	374.820	Odzież i konfekcja	103	1.593	1.530	934	8.659	6.547
w tem:													
bawełna i odpadki	4.407	9.950	10.342	18.142	94.810	126.283							
wełna i odpadki	977	4.034	4.596	6.111	46.372	65.569							
wełna czesana	445	3.763	2.431	3.211	27.058	23.865							
przedza bawełniana	167	2.349	2.455	3.189	18.727	20.479							
wełniana	191	3.162	3.059	3.223	22.210	22.690							
jedwabna	28	1.468	1.945	1.240	15.622	9.968							
tkaniny bawełniane	71	1.293	1.605	1.838	16.368	19.815							
wełniane	27	702	539	1.065	6.311	9.790							
jedwabne	24	3.575	3.522	2.919	33.152	34.442							

W wywozie zboża, z wyjątkiem pszenicy, której eksport zmniejszył się w porównaniu z lipcem (o z 0,9 milj.), pozostały na lipcowym poziomie.

W grupie strączkowych wzrósł w sierpniu wywóz grochu. Zmniejszenie sezonowe wykazuje wywóz kukurydzy (o z 1,1 milj.), jaj (o z 3,3 milj.), masła (o z 3,4 milj.), jak również wywóz bekoni (o z 1,6 milj.) oraz wędlin i szynki (o z 0,8 milj.). Wywóz trzody chlewniej dość znacznie spadł (o z 1,8 milj.), natomiast rozpoczął się związany z sezonem wywóz gęsi (wzrost

o z 0,6 milj.). Wzrósł również wywóz pierza i puchu, zmniejszył się wywóz skór suszonych. Trudności na rynkach zagranicznych wpłynęły ujemnie na wywóz drewna (zniżka o z 5,3 milj.). Sezonowe ożywienie wykazuje wywóz nasion, przede wszystkim buraków cukrowych (o z 1,0 milj.) oraz nasion oleistych. W grupie paliwa zmniejszył się nieco wywóz węgla (o z 2,1 milj.). Z produktów naftowych zmniejszenie wywozu wykazuje benzyna (o z 0,3 milj.).

W chemikaljach zaznaczył się nieznaczny wzrost w wywozie

nawozów sztucznych (o \bar{x} 0.2 milin.) oraz benzolu. Ożywienie wykazuje wywóz gumelastyki, w szczególności obuwia (kaloszy). W grupie metalowej zwiększył się wywóz szyn, żelaza i stali (o \bar{x} 0.9 milin.) oraz rur, a także ołowiu i blachy cynkowej, natomiast spadł wywóz blachy żelaznej i stalowej (o \bar{x} 1.3 milin.).

W grupie włókienniczej zmniejszył się w sierpniu nieznacznie wywóz przędzy wełnianej oraz bawełnianej, jak również tkania bawełnianych. Wzrost natomiast wywóz tkanin wełnianych (o \bar{x} 0.6 milin.).

W. St.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie od 1 do 15 października r. b. kształtował się następująco (ceny za 100 kg):

	1 — 8/X		9 — 15 X		+ wzrost - zmniejszenie %
	\bar{x}	\$	\bar{x}	\$	
Pszenica					
Warszawa	23 41½	2 63	23 82	2 67½	+ 1.7
Poznań	20 00	2 24½	20 20½	2 27	+ 1.0
Lwów	21 50	2 41	21 25	2 38½	- 1.1
Przeciętna	21 64	2 43	21 75	2 44	+ 0.5
Żyto					
Warszawa	21 60	2 42½	22 18½	2 49	+ 2.7
Poznań	22 31	2 50	22 35	2 51	+ 0.1
Lwów	20 21	2 27	21 10	2 37	+ 4.4
Przeciętna	21 37	2 40	21 87½	2 45½	+ 2.3
Owies					
Warszawa	22 12½	2 48½	23 56	2 64½	+ 6.4
Poznań	20 15	2 26	20 62½	2 31½	+ 2.3
Lwów	22 25	2 50	23 00	2 58	+ 3.3
Przeciętna	21 51	2 41½	22 39	2 51½	+ 4.0
Jęczmień browarowy					
Warszawa	24 00	2 69½	24 62½	2 76	+ 2.6
Poznań	24 21	2 72	24 90	2 79½	+ 2.8
Lwów	—	—	—	—	—
Przeciętna	—	—	—	—	—
Jęczmień zwykły					
Warszawa	20 85	2 34	21 31	2 39	+ 2.2
Poznań	20 46	2 30	20 95	2 35	+ 2.3
Lwów	17 50	1 96	18 05	2 02	+ 3.1
Przeciętna	19 60	2 20	20 10	2 25½	+ 2.5

— Na rynku zbóż chlebowych nastąpiła pewna poprawa; okres sprawozdawczy (od 12 do 17 października) przyniósł zwykłe cen, aczkolwiek niewielką, na większości giełd. Najsilniej uwidoczniło się to na giełdzie poznańskiej, gdzie, prócz utrzymanej ceny żyta, wszystkie pozostałe zboża zwżkowały (przeciętnie o \bar{x} 1.00 na 100 kg); nieco mniejszą poprawę uzyskały przetwory: mąka i otręby. Odwrotnie kształtowała się sytuacja na giełdzie warszawskiej; zboża zwykowały nieznacznie (prócz utrzymanej ceny pszenicy), natomiast silniej poprawiły się ceny otręb pszenicznych i żytnich oraz mąki żytniej. Notowania giełdy gdańskiej, jak i większości giełd prowincjonalnych, wykazują stosunkowo nieznaczne odchylenia. Wielkość obrotów nie przekraczała naogół średniego poziomu.

Rynek kasz i grochów miał ostatnio tendencję słabą; większość notowań wykazuje silny spadek.

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w \bar{x} za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica dworska 24 00 — 24 50 (24 00 — 24 50), — zbierana 23 00 — 23 50 (23 00 — 23 50), żyto 22 50 — 23 00 (21 75 — 22 25), jęczmień brow. 24 00 — 25 50 (24 00 — 25 00), — przemiałowy 21 25 — 21 75 (21 00 — 21 50), owies jednolity 24 00 — 25 00 (23 00 — 25 00), — zbierany 22 50 — 23 50 (21 00 — 23 00), mąka pszenka luksusowa 43 00 — 52 00

(43 00 — 52 00), — pszenka 4/0 38 00 — 43 00 (38 00 — 43 00), — żytnia (typ przepisowy) 37 00 — 39 00 (37 00 — 38 00), otręby pszenne szale 14 50 — 15 00 (13 50 — 14 00), — pszenne średnie 13 75 — 14 25 (13 00 — 13 50), — żytnie 14 00 — 14 50 (12 50 — 13 00).

— Ceny orientacyjne — w \bar{x} za 100 kg loco skład: kasza pszenka manna 50 00, — gryczana palona cała 50 00, — w połówkach 45 00, — biała cała 48 00, — w połówkach 44 00, kasza krakowska maczek „0” 67 00, — „00” 75 00, — „000” 80 00, kasza jagłana zagraniczna I gat. 65 00, — II gat. 60 00, — krajowa I gat. 56 00, kasza owsiana 65 00, płatki owsiane 65 00, kasza jęczmienna łamana 35 00, pęczak 35 00, kasza perłowa 54 00, mączka kartoflana 43 00, groch łuskany cały 65 00, — w połówkach 50 00, — Wiktorja 36 00, — polny 33 00, fasola biała olbrzymia 70 00, — drobna 40 00, ryż Burma 68 00, — Siam 100 00, — Patna 110 00 — 115 00.

Poznań. — Ceny orientacyjne — w \bar{x} za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica 20 75 — 21 25 (19 50 — 20 50), żyto 22 50 (22 00 — 22 50), jęczmień brow. 24 50 — 25 50 (24 00 — 25 00), — przemiałowy 64 do 66 kł 20 50 — 21 50 (19 50 — 20 50), — 68 kg 22 00 — 23 00 (21 00 — 22 00), owies 20 50 — 21 50 (19 75 — 20 75), mąka pszenka 65½-owa wraz z workiem 32 00 — 34 00 (31 50 — 33 50), — żytnia 65½-owa wraz z workiem stand. 33 25 — 34 25 (33 00 — 34 00), otręby pszenne grube 13 00 — 14 00 (12 75 — 13 75), — pszenne średnie 12 00 — 13 00 (11 75 — 12 75), — żytnie 13 75 — 1 1 00 (12 75 — 13 50).

Gdańsk. — Notowano — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej) pszenica (zależnie od gatunku) 11 50 — 12 75 (11 50 — 12 75), żyto 12 70 (12 65), jęczmień prima 15 00 — 16 00 (15 00 — 16 00), — średni 14 00 — 15 00 (14 00 — 15 00), — pastewny 13 00 (13 00), otręby pszenne grube 7 75 (7 75 — 8 00), — żytnie 8 00 (8 00 — 8 25).

PASZA

— Dla poszczególnych gatunków paszy tendencja niejednolita; ceny siana, koniczyny i słomy kształtowały się naogół zwykowo, makuchów natomiast znikowały.

Kraków. — Ceny orientacyjne — w \bar{x} za 100 kg parytet Kraków (w nawiasach podane są ostatnie notowania): siano słodkie 12 00 — 13 00 (12 00 — 13 00), — średnie gat. 10 00 — 11 00 (10 00 — 11 00), — kwaśne 9 00 — 10 00 (8 00 — 9 00), koniczyna pastewna 15 00 — 16 00 (14 00 — 15 00), słoma długa 6 50 — 7 00 (6 00 — 6 50), — mierzwa prasowana 5 50 — 6 00 (5 50 — 6 00), makuchy z orzecha ziemnego 50½ 31 00 — 32 00 (31 50 — 32 50), — rzepakowe 17 00 — 18 00 (20 00 — 21 00), — lniane 28 00 — 29 00 (29 50 — 30 00), śrut Soja 46½ niemiecki 31 00 — 32 00 (32 00 — 33 00), śrut słonecznikowy ekstraktowy 35½ 22 00 — 23 00 (22 00 — 23 00), otręby pszenne 12 00 — 12 75 (13 50 — 14 00), — żytnie 12 50 — 13 00 (13 50 — 14 00).

Poznań. — Ceny orientacyjne — w \bar{x} za 100 kg parytet Poznań: siano zwykłe luzem 5 50 — 6 00, nadnoteckie 7 00 — 7 50, — prasowane 7 35 8 10, słoma prasowana 3 75 — 4 00, otręby pszenne grube 13 00 — 14 00, — pszenne średnie 12 00 — 13 00, — żytnie 13 25 — 14 00.

TŁUSZCZE I OLEJE

— Przy niewielkim zapotrzebowaniu ceny kształtują się zniżkowo, jakkolwiek podaż nie jest zbyt wielką.

Lublin. — Ceny orientacyjne — w \bar{x} za 1 kg (w hurcie — w nawiasach podane są ostatnie notowania): olej rzepakowy 1 00 (1 00), — lniany 1 20 (1 30); za 100 kg parytet Lublin: rzepak bez zapachu 27 00 — 28 00 (30 00 — 31 00), siemię lniane 33 00 — 35 00 (36 00), makuchy rzepakowe 17 00 — 19 00 (17 00), — lniane 25 00 — 28 00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 12 do 17 października 1931 r.

Zainteresowanie akcjami na giełdzie warszawskiej nie było w okresie sprawozdawczym zbyt wielkie, jakkolwiek ogólna tendencja była nieco mocniejsza. Nadal notowana była bardzo ograniczona ilość akcji, którymi jednak zawierano dość liczne tranzakcje.

Gros obrotów przypada nadal na akcje Banku Polskiego; kurs ich utrzymywał się w okresie sprawozdawczym bez zmiany na dotychczasowym poziomie. Również kurs akcji Warsz. T-wa Kopalń Węgla nie wykazuje żadnych różnic w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego. Nieco liczniejsze były notowania akcji przedsiębiorstw metalurgicznych; rzadziej ostatnio notowane akcje Paowozów cenione były w porównaniu z kursem z pierwszych dni września o \bar{x} 2 00 wyżej, Lilpop zwykował o \bar{x} 0 50, Starachowice zaś po nie-

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu i Min. Rolnictwa, sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. oraz Agencji Wschodniej i t. d.

znaczących wahaniach utrzymały się na dotychczasowym poziomie.

Na giełdach prowincjonalnych zainteresowanie akcjami nadal było małe; na giełdzie krakowskiej drugi okres minął bez notowań, na giełdach poznańskiej i lwowskiej ożywienie również było niewielkie, jednak kursy notowanych akcji kształtowały się naogół zwykłowo.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 17/X
Bank Polski	zł 100	111.00	110.00	110.00
Warsz. T-wo Kopalń Węgla	zł 100	17.00	17.00	17.00

Lilpop	zł 25	12.75	12.75	12.75
Parowozy I — II em.	zł 25	12.50	12.50	—
Starachowice	zł 50	6.25	6.00	—

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (maksimum i minimum — w zł; w nawiasach podane są notowania z okresu poprzedniego): Gazy Wschodnie — 9.00 — 8.25 (7.75 — 7.00), Bank Polski — 110.00, Chodów — 120.00 (119.00 — 117.50).

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski — 107.00 (110.00 — 107.00)

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

ZMIANY TARYFOWE. — Ostatnio wprowadzony został szereg zmian w taryfie towarowej, dotyczący terminu, wolnego od postojowego, oraz zniżek taryfowych.

Z uwagi na to, że dotychczasowe obliczanie terminu, wolnego od postojowego za przetrzymanie wagonu, oparte na ilości godzin służbowych, wywoływało nieporozumienia, zmieniono brzmienie odnośnych ustępów wykazu opłat dodatkowych w ten sposób, iż termin, wolny od postojowego, określono w godzinach bieżących. Stanowi on obecnie (w godz.):

a) dla wszystkich przesyłek oprócz niżej wymienionych — 24, b) dla wyładowania zwierząt żywych — 2, c) dla soli potasowych, nawozów azotowych, bisulfatu sodu, soli kamiennej, cementu, cynku, blachy cynkowej, żelaza i stali fasonowych, szyn kolejowych oraz blachy, rur i drutu żel. i stal., przybywających do załadowania na wszystkie stacje portowe w Gdyni i Gdańsku — 72, d) dla złomu żelaznego, wyładowywanego w Gdyni i Gdańsku z okrętów na wagony — 72, e) dla przesyłek węgla,

załadowywanych na kopalni i nadawanych w składzie całych pociągów do portów w Gdyni i Gdańsku — 30.

Terminy powyższe liczą się od chwili podstawiania wagonu do naładowania, względnie dokonanego zawiadomienia odbiorcy o przybyciu przesyłki.

Dla węgla i koksu, przybywających na wszystkie stacje portowe w Gdyni i w Gdańsku do załadowania na okręty, termin, wolny od postojowego, wynosi 72. Termin liczy się po upływie 2 godzin od chwili przybycia wagonów do stacji portowej.

Dla przesyłek cynku surowego oraz walcowanego przy nadaniu w ciągu 12 miesięcy najmniej 15.000 do wywozu przez Gdynię i Gdańsk niżono opłatę, dotąd obliczaną według kl. 15, na opłatę kl. 16, co daje zniżkę około 10%.

Dla wywozu drzewa tartego iglastego przez granicę lądową obniżono z dniem 1 listopada tar. wyjątkową D_1 o 20%, a przez porty — t. wyj. $P D_1$ o 15%. Równocześnie dla wywozu drzewa celulozowego (papierówki) przez granicę lądową niżono t. wyj. D_1 o 15%.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RYNEK FRACHTOWY. — W ub. tygodniu notowano duże zapotrzebowanie tonnażu pod ładunki zbożowe w różnych kierunkach, co przy pewnej poprawie stawek nadało bardziej ożywiony charakter rynkom frachtowym. Dotychczas nie było trwalszego polepszenia stawek, fakt jednak braku tonnażu, zwłaszcza na Dalekim Wschodzie, oceanach Indyjskim i północnym Pacyfiku stwarza korzystną dla armatorów pozycję.

Rynek La Platy w dalszym ciągu absorbuje największą ilość tonnażu. Stawki frachtowe w ciągu ub. tygodnia częściowo były bez zmian, częściowo osiągnęły poprawę 6 d na tonnie. Za transporty do Skandynawji z ładunkiem w październiku płacono sh 22, — w listopadzie sh 21/6, przy ładunku w portach górnego biegu rzeki; do portów Anglii i Kontynentu duże statki kontraktowano po sh 18/9 przy ładowaniu w październiku i listopadzie. Ogółem na tym rynku zafrachtowano 38 statków o łącznym tonnażu 264.700 t.

Z portów północnych Oceanu Spokojnego zakontraktowano w ub. tygodniu 6 statków pod zboże i mąkę dla Chińskiego Komitetu Ratunkowego po stawce \$ 2.85 za zboże, a \$ 3.25 za mąkę do Szanghaju, przy szybkim ładowaniu. Dalszy jednak tonnaż trudno będzie otrzymać na tych warunkach, gdyż stawki mają tendencję wybitnie zwykłą. Notowano również poprawę stawek na podróże powrotne, i tonnaż z Vancouver do portów Anglii i Kontynentu kontraktowano po sh 22 na październik i listopad. Eksport węgla amerykańskiego był bardzo ożywiony, zwłaszcza do portów brazylijskich; płacono \$ 2.40

do Rio de Janeiro, \$ 2.50 do Para i Pernambuco. Z Peru zakontraktowano 4 statki do portów angielskich po stawce od sh 22 do sh 22/6.

Rynek czarnomorski wykazywał zastój w odniesieniu do eksportu zboża, natomiast frachtowano tonnaż pod rudę z Poti/Mikołajowa po stawce zasadniczej od \$ 3.25/3.20 do Północnych Stanów, \$ 3.35 do Mobile. Poza tem kilka statków zakontraktowano pod węgiel z Marjupola do Stanów Zjedn. po sh 12/9 na październik. Ogółem zakontraktowano 3 statki o łącznym tonnażu 20.550 t.

Na rynku dunajskim panował zastój, zakontraktowano jeden statek ok. 5.300 t do rejonu Bordeaux-Hamburg po stawce sh 14/9 na październik.

Spodziewane polepszenie w eksporcie węgla z Anglii, jako rezultat spadku funta — dotychczas nie nastąpiło, i spowodowane jest przez nieustalenie się kursu walut, ogromne zapasy węgla, poczynione przez zagranicę oraz przez znaczne restrykcje importu, zarządzane przez niektóre kraje Kontynentu.

Na rynku frachtowym Gdynia/Gdańsk notowane było w zeszłym tygodniu ożywienie w eksporcie węgla. Zakontraktowano kilka statków po ok. 2.800 t po stawce ok. sh 5/3 z Gdyni/Gdańska do Francji przy ładunku w październiku. Notowano stawki na Sztokholm i Göteborg sh 4/3, do Norwegji Kor. norw. 4.75. Na rynku zbożowym zastój. Ładowano drobne partje drzewa do Holandji.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW:

Wykonanie ustawy o Państwowym Funduszu Drogowym — rozp. Ministrów: Rob. Publ. i Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrami: Spr. Wewn., Przem. i Han. oraz Poczty i Tel., z dn. 3/X 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 92, poz. 716).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

26 października:

— Cukrownia „Dobre”, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Traugutta 3 m. 1.

- **Małopolskie Towarzystwo Cukrownicze „Przeworsk”**, S. A. — o godz. 13 w lokalu S-ki w Przeworsku.
- **„Spółka Akcyjna Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich”**, S. A. — o godz. 15 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Ujazdowska 51.
- 27 października:
- **Cukrownia „Kujawy”**, S. A. — o godz. 10 w hotelu Basta w Inowrocławiu.
- **Cukrownia „Tuczno”**, S. A. — o godz. 16 w hotelu Basta w Inowrocławiu.
- **„Warszawska Spółka Akcyjna Budowy Parowozów”**, S. A. — o godz. 16 w lokalu Banku Dyskontowego Warszawskiego w Warszawie, ul. Fredry 8.
- 28 października:
- **Cukrownia „Środa”**, S. A. — o godz. 16 w Sali Malinowej hotelu „Bazar” w Poznaniu.
- 29 października:
- **Fabryki Metalowe „Norblin, B-cia Buch i T. Werner”**, S. A. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Żelazna 51.
- **Towarzystwo Cukrowni „Brześć Kujawski”**, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Traugutta 3 m. 1.
- **Spółka Akcyjna dla Poszukiwania i Wydobywania Mineralów Bitumicznych „Pionier”**, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki we Lwowie, ul. Mikołaja 23.
- 30 października:
- **Cukrownia „Ciechanów”**, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Boduena 1 m 3.
- **Przemysł i Handel Wełniany „Polskie Runo”**, S. A. — o godz. 19 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Miodowa 12.
- **„Młyn Ziemiański”**, S. A. — o godz. 12 w Poznańskim Banku Ziemian, S. A. w Poznaniu, ul. Marcinkowskiego 13.
- **„Polskie Towarzystwo Akumulatorowe”**, S. A. — o godz. 17 w lokalu Zw. Przedsiębiorstw Elektr. w Warszawie, al. Jerozolimska 16.
- **Cukrownia i Rafinerja „Milejów”**, S. A. — o godz. 16 w Klubie Obywatelskim w Lublinie, ul. Krakowskie Przedmieście 43.
- **„Związek Przedsiębiorców Gorzełń Rolniczych”**, S. A. — o godz. 15 w lokalu S-ki we Lwowie, ul. 3 Maja 16.
- 31 października:
- **Towarzystwo Mijaczowskich Odlewni Stali i Zakładów w Mechanicznych „Bracia Bauerertz”**, S. A. — o godz. 10 w lokalu S-ki w Mijaczowie.
- **Spółka Akcyjna Przemysłowo-Leśna „Las”**, S. A. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, pl. Żelaznej Bramy 1.
- **„Kolej Lokalna Lwów—Podhajce”**, S. A. — o godz. 10 w lokalu S-ki we Lwowie, ul. Andr. Potockiego 11.
- **Zakłady Przemysłowe „Eternit”**, S. A. — o godz. 14 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Czackiego 14.
- **„Magister Bolesław Jawornicki-Pharma”**, S. A. — o godz. 18½ w lokalu S-ki w Krakowie, ul. Długa 46/48.
- **„Pion”**, S. A. — o godz. 15 w lokalu S-ki w Inowrocławiu, ul. Dworcowa 21.
- **Przemysł Gumowy „Ardal”**, S. A. — o godz. 12 w lokalu S-ki w Lidzie, ul. Fabryczna 8.
- **„Elektryczność”**, S. A. — o godz. 13 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Zgoda 10.
- **Towarzystwo Cukrowni i Rafinerji „Klemensów”**, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Żabia 4.
- 1 listopada:
- **Dom Transportowo-Ekspedycyjny „S. Jelin i L. Rudomin”**, S. A. — o godz. 12 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 62.
- 3 listopada:
- **Spółka Akcyjna dla Przemysłu i Handlu Towarami Włókienniczymi, Norymberskimi i Galanteryjnymi „Hurt”**, S. A. — o godz. 19 w lokalu Stow. Kupc. Pol. w Warszawie, ul. Szkolna 10.
- **„Katowicka Spółka Akcyjna dla Górnictwa i Hutnictwa”**, S. A. — o godz. 12 w poł. w lokalu S-ki w Katowicach, ul. Zamkowa 12.
- 4 listopada:
- **Towarzystwo Ubezpieczeń „Przezorność”**, S. A. — o godz. 14 w lokalu S-ki w Warszawie, pl. Małachowskiego 4.
- **Włókiennicza Spółka Akcyjna „N. Eitingen i S-Ha”**, S. A. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Sienkiewicza 82/84.
- 5 listopada:
- **„Lubelski Syndykat Rolniczy”**, S. A. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Lublinie, ul. Krakowskie Przedmieście 64.
- **„Przędzalnia i Tkalnia”**, S. A. — o godz. 12 w lokalu Banku Ludowego w Grodnie.
- **„Drukarnia Polska”**, S. A. — o godz. 12 w lokalu S-ki w Poznaniu, ul. św. Marcina 70.
- 6 listopada:
- **„Młyny i Tartaki Wągrowieckie”**, S. A. — o godz. 18½ w lokalu S-ki w Wągrowcu.
- 7 listopada:
- **„Kolej Lokalna Tarnopol—Zbaraż”**, S. A. — o godz. 10 w lokalu S-ki we Lwowie, ul. An. Potockiego 11.
- **Cukrownia „Ostrowite”**, S. A. — o godz. 11 w lokalu Związku Zawodowego Cukrowni w Warszawie, ul. Moniuszki 11 m. 5.
- **Koźmińskie Zakłady Rolniczo-Przemysłowe”**, S. A. — o godz. 9½ w lokalu S-ki w Koźminie.
- **Zakłady Chemiczne „Laokoon”**, S. A. — o godz. 19 w lokalu Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

SPRAWY BUDŻETOWE

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE WE WRZEŚNIU 1931 R. — Według danych tymczasowych dochody i wydatki budżetowe we wrześniu 1931 r. w zestawieniu z odpowiednimi danymi za wrzesień 1930 r. przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Dochody:		Wydatki:	
	wrzesień 1931	wrzesień 1930	wrzesień 1931	wrzesień 1930
A. — ADMINISTRACJA:				
Prezydent Rzeczypospolitej	16	14	295	419
Sejm	21	10	523	154
Senat	5	1	132	30
Kontrola Państwowa	—	3	442	642
Prezydium Rady Ministrów	—	4	268	500
Min. Spraw Zagranicznych	989	2.561	5.329	3.549

Min. Spraw Wojskowych	236	185	65.950	61.742
„ Wewnętrznych	1.089	1.256	17.716	19.608
„ Skarbu	86.451	122.503	8.430	11.327
„ Sprawiedliwości	3.707	3.847	7.868	9.316
„ Przemysłu i Handlu	905	1.083	1.705	5.960
„ Komunikacji	54	57	292	1.829
„ Rolnictwa	535	628	1.990	3.746
„ Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	158	169	26.835	34.473
„ Robót Publicznych	2.125	5.019	6.416	11.361
„ Pracy i Opieki Społecznej	272	34	7.270	8.703
„ Reform Rolnych	89	115	1.434	4.058
„ Poczty i Telegrafów	—	—	171	235
Emerytury	2.730	1.948	12.201	12.493
Renty inwalidzkie i pensje	—	—	12.851	15.243
Długi państwowe	—	—	3.978	16.130

Razem: 99.382 139.437 182.096 221.518

B. — PRZEDSIĘBIORSTWA:

Prezydium Rady Ministrów:				
a) Polska Agencja Telegraf.	—	—	20	63
b) Drukarnie Państwowe	12	13	—	—
c) Wydawnictwa Państwowe	55	55	—	—
M-stwo Spraw Wojskowych:				
Państw. Wytwór. Uzbrojenia	—	—	—	—
Państw. Zakł. Inżynierji	—	—	—	200
M-stwo Spraw Wewnętrznych:				
Państw. Zakł. Przem.-Zboż.	—	—	—	300
Ministerstwo Przem. i Handlu:				
Przedsięb. przemysłowe, handlowe i górn.-hut.	30	953	—	—
Ministerstwo Komunikacji:				
Polskie Koleje Państwowe	7.020	—	—	—
Ministerstwo Rolnictwa:				
Lasy Państwowe	4.998	4.500	—	—
M-stwo Poczty i Telegrafów:				
Polska Poczta, Telegraf i Telefon oraz przedsiębiorstwa pomocnicze	2.000	325	—	—
Razem:	14.115	5.846	20	563

C. — MONOPOLE:

Monopol solny	3.221	4.700	—	—
" tytoniowy	32.001	40.001	—	—
" spirytusowy	23.358	30.364	—	—
" zapalczany	—	801	—	—
Loterja państwowa	1.500	1.500	—	—
Razem.	60.080	77.366	—	—
Ogółem:	173.577	222.649	182.116	222.081

Wrzesień, podobnie jak i poprzednie miesiące bież. roku budżetowego, dał deficyt (zł 85 miljn.), lecz znacznie mniejszy od poprzednich, stanowiący tylko 1/3 deficytu lipcowego, a 1/5 czerwcowego, w stosunku zaś do sierpniowego wykazujący zmniejszenie o 36%. Ta poprawa sytuacji budżetowej we wrześniu w stosunku do sierpnia została osiągnięta dzięki zwyżce dochodów (o zł 45 miljn.) przy prawie niezmiennych wydatkach (spadek o zł 0'4 miljn.). Zwyżkę dochodów wykazuje we wrześniu zarówno administracja (o zł 2'4 miljn.), jak i przedsiębiorstwa (o zł 1'1 miljn.) oraz monopole (o zł 10 miljn.). Porównanie gospodarki budżetowej we wrześniu r. b. i r. ub. wykazuje znaczny spadek w r. b. zarówno dochodów, jak i wydatków. W dochodach widzimy spadek o ok. 29% dochodów administracji, o ok. 23% — wpłat monopolów, a zato wzrost o ok. 141% wpłat przedsiębiorstw — mianowicie dzięki wpłacie P. K. P., której w r. ub. nie było, i dzięki większej w r. b. wpłacie P. P. T. T. Spadek wydatków stosunkowo najsilniejszy był w zakresie obsługi długów oraz w Min. Robót Publicznych i Min. Reform Roln.

W ciągu I półrocza 1931/32 r. dochody wyniosły zł 1.140'0 miljn., a więc były mniejsze od dochodów w I półroczu 1930/31 r. (zł 1.363'1 miljn.). Wydatki budżetowe w okresie I półrocza 1931/32 r. wyniosły zł 1.264'1 miljn., gdy w 1930/31 r. zł 1.358'3 miljn.

Stosunek dochodów i wydatków w I półroczu roku budżetowego do sum, ustalonych w budżecie na cały rok, przedstawia się następująco: dochody administracji stanowiły 39'5% budżetu, wpłaty przedsiębiorstw — 57'3%, wpłaty monopolów — 37'5%, wydatki administracji — 44'2% budżetu, dopłaty do przedsiębiorstw — 16'5%. Jak widzimy, zarówno dochody, jak i wydatki budżetowe nie osiągnęły idealnego procentu budżetu (50% za półrocze) — z wyjątkiem jedynie wpłat przedsiębiorstw.

Obok wydatków inwestycyjnych, uskutecznianych z budżetu administracji na rok 1931/32, oraz przez przedsiębiorstwa, wydatkowano też we wrześniu dalsze kwoty na nadzwyczajne inwestycje z rezerwy skarbowych (ustawa z dn. 31 marca 1928 r.), a mianowicie (w tys. zł):

Wydatki netto	
Prezydium Rady Ministrów	1'6
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	2'8
" Skarbu	0'5
" Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	4'7
" Robót Publicznych	148'8
Razem:	158'4

Obroty kasowe we wrześniu r. b. przedstawiały się następująco (w miljn. zł):

Dochody		Wydatki	
Pozostałość w dn. 1/IX	192'0	—	—
Rachunek specjalny pożyczki stabilizacyjnej w Banku Polskim w dn. 1/IX	11'8	—	—

Rachunek specjalny pożyczki zapalczanej w Banku Polskim w dn. 1/IX	29'5	—
Obroty budżetowe	173'6	182'1
Autonom. obroty budżetowe Województwa Śląskiego	7'7	9'0
Nadzwyczajne wydatki inwestycyjne	—	0'2
Pożyczki państw. (wewnętrzne) — obroty gotówką:		
pożyczka konwersyjna	—	0'0
" premjowa dolarowa	—	0'0
Pożyczki zagraniczne:		
7% pożyczka stabilizacyjna	—	8'2
6% pożyczka zapalczana	—	4'0
Sumy obrotowe	538'4	542'3
" obce	186'2	195'6
Pozostałość w dn. 30/IX	—	168'7
Rachunek specjalny pożyczki stabilizacyjnej w Banku Polskim w dn. 30/IX	—	3'6
Rachunek specjalny pożyczki zapalczanej w Banku Polskim w dn. 30/IX	—	25'5
Ogółem:	1.139'2	1.139'2

WPLYWY Z DANIN I MONOPOLÓW WE WRZEŚNIU 1931 R. — Według danych tymczasowych wpływy z danin publicznych oraz monopolów państwowych we wrześniu 1931 r. przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Prelimino-	Wpły-
	wano.	nęto
1. — PODATKI BEZPOŚREDNIE		
Podatki gruntowe	2.000	2.784
" od nieruchomości miejskich i nie- których wiejskich	3.500	4.162
Podatek przemysłowy	18.000	17.750
" dochodowy	12.000	9.923
" wojskowy	10	19
" od kapitałów i rent	600	286
Zaległości podatków zniesionych	10	13
Odsetki zwłoki, kary, należności egzekucyjne i grzywny	2.000	2.724
RAZEM:	38.120	37.661

2. — PODATEK MAJĄTKOWY 1.200 669

3. — PODATKI POŚREDNIE		
Podatek od wina	100	159
" " piwa	1.200	1.102
" " cukru	9.400	10.271
" " drożdży	400	834
" " olejów mineralnych	1.800	1.812
" " zapalniczek	5	—
" " kwasu octowego	20	17
Akcyzowe opłaty patentowe	50	47
Odsetki zwłoki, kary i grzywny	100	121
Podatki zniesione	—	16
RAZEM:	13.075	14.379

4. — CŁO		
Cło przywozowe	13.530	8.612
Wpływy uboczne od cła przywozowego	1.405	1.582
Cło wywozowe	60	81
Wpływy uboczne od cła wywozowego	5	5
RAZEM:	15.000	10.280

5. — OPŁATY STEMPLOWE 13.000 12.656

6. — NADZWYCZ. DODATEK DO DANIN 6.197 6.808

7. — MONOPOLE 61.500 60.080

Monopol solny	4.000	3.221
" tytoniowy	32.000	3.2001
" spirytusowy	24.000	23.358
" zapalczany	—	—
Loterja państwowa	1.500	1.500
RAZEM:	61.500	60.080

OGÓŁEM: 148.092 142.533

Wrzesień należy jeszcze do grupy miesięcy letnich, najmniej wydajnych dla Skarbu — przedewszystkiem dlatego, że na miesiąc ten nie są wyznaczane terminy płatności (poza comiesięcznymi) podatków bezpośrednich, poza tem i dlatego, że sezonowe jesienne

ożywienie obrotów dopiero rozpoczyna się, a większe natężenie i bezpośredni efekt we wpływach skarbowych następują dopiero w dalszych miesiącach.

Wpływy we wrześniu r. b. utrzymały się prawie na poziomie wpływów sierpniowych, obniżając się zaledwie o zł 0·8 miljn., ale tem samem osiągnęły poziom najniższy w bież. roku budżetowym. Spadek wpływów we wrześniu dotyczy tylko danin (o zł 1·8 miljn.), podczas gdy wpłaty monopolów podniosły się (o zł 1·0 miljn.) — do rekordowego w bież. roku budżetowym poziomu zł 60·1 miljn.

W stosunku do preliminarza miesięcznego, ustalonego przez Min. Skarbu na wrzesień, wpływy, faktycznie osiągnięte, okazały się niższymi o ok. 4%. Większość pozycji wykazuje przewyżkę wpływów rzeczywistych nad prelimitowanymi, silniejszy niedobór widzimy tylko w zakresie ceł oraz opłat stemplowych.

Podatki bezpośrednie zwyczajne (a więc bez majątkowego) obniżyły się we wrześniu w dalszym ciągu; mianowicie, gdy w lipcu wynosiły zł 48·4 miljn., a w sierpniu — zł 42·6 miljn., to we wrześniu tylko zł 37·7 miljn. Nastąpiło to dzięki temu, że we wrześniu nie było żadnych płatności (poza zwyklemi). W porównaniu z wpływami we wrześniu r. ub. wpływy tego-roczone były niższe o zł 12·0 miljn., czyli mniej więcej o 1/4. Podatki gruntowe dały we wrześniu o zł 0·9 miljn. więcej niż w sierpniu (zł 1·9 miljn.), a także o zł 0·2 miljn. więcej niż we wrześniu r. ub. Wpływy z podatku od nieruchomości dopiero we wrześniu wykazały efekt sierpniowej płatności, podnosząc się o zł 0·6 miljn. do poziomu o zł 0·7 miljn. jednak niższego od zeszlórocznego. Podatek przemysłowy dał we wrześniu znacznie mniej niż w sierpniu (kiedy płatna była zaliczka za II kwartał) — zł 17·8 miljn. wobec zł 23·1 miljn., obniżając się i w stosunku do września r. ub. o zł 5·3 miljn. Wpływ z podatku dochodowego zmniejszył się tylko o zł 0·8 miljn., wykazując jednak poważną różnicę w porównaniu z wrześniem r. ub. (o zł 4·2 miljn.).

Dochód z podatku majątkowego we wrześniu w dalszym ciągu obniżył się (o zł 0·1 miljn. w stosunku do sierpnia), wynosząc niespełna połowę dochodu z września r. ub. (zł 1·4 miljn.).

Wpływy z podatków pośrednich osiągnęły we wrześniu znaczny wzrost, podnosząc się o zł 2·7 miljn., czyli o blisko 1/2 w stosunku do sierpnia i osiągając prawie (o zł 0·6 miljn. poniżej) poziom z września r. ub. Najsilniejszy wzrost wpływów wykazuje podatek od cukru (z zł 7·7 miljn. w sierpniu do zł 10·3 miljn.), który dał o zł 0·1 miljn. więcej niż we wrześniu r. ub. Inne podatki dały dochód, albo niewiele różniący się od sierpniowego, albo nieco większy, z wyjątkiem podatku od piwa, którego wpływy były o zł 0·1 miljn. niższe od sierpniowych.

Mimo lekkiego wzrostu wywozu we wrześniu — wpływy z ceł wykazały dalszy spadek (o zł 1·2 miljn. w stos. do sierpnia), osiągając poziom rekordowo niski w bież. roku budżetowym i stanowiąc niewiele więcej niż połowę wpływów we wrześniu r. ub.

Nadzwyczajny dodatek do danin — wślad za zniżką wpływów z samych danin — wykazał we wrześniu bardzo nieznaczny spadek w stosunku do sierpnia r. b. (o zł 0·15 miljn.), a poważniejszy w stos. do września r. ub. (o zł 0·7 miljn.).

Wpłaty monopolów, zwiększające od lipca, we wrześniu wzrosły jeszcze o zł 1·0 miljn., były jednak o zł 17·3 miljn. niższe od wpłat we wrześniu r. ub. W stosunku do poprzedniego miesiąca zwiększała o zł 3·3 miljn. wpłata monopolu spirytusowego, pozostałe nieco obniżyły się. Porównanie z wrześniem r. ub. wykazuje spadek w r. b. wpływów z monopolów: solnego (o zł 1·5 miljn.), tytoniowego (o zł 8·0 miljn.), spirytusowego (o zł 7·0 miljn.) i zapalczanego (o zł 0·8 miljn.).

Zestawienie wpływów z danin i monopolów we wrześniu 1931 r. z przeciętną miesięczną wpływów, przewidzianych w budżecie na 1931/32 r., oraz z wpływami, osiągniętymi we wrześniu 1930 r., przedstawia się następująco (w miljn. zł):

	^{1/12} budżetu na 1931/32	Wrzesień 1931	Wrzesień 1930
Podatki bezpośrednie	58·8	37·7	49·6
Podatek majątkowy	3·7	0·7	1·4
Podatki pośrednie	15·5	14·4	15·0
Cło	29·2	10·3	19·6
Opłaty stemplowe	15·1	12·7	15·0
Nadzwycz. dodatek do danin	9·4	6·8	7·5
Monopole	73·5	60·1	77·4

Jak widzimy, wpływy, osiągnięte we wrześniu, są niższe od teoretycznie obliczonej miesięcznej normy budżetowej.

Dochód z danin i monopolów w I półroczu 1931/32 r. wynosił zł 924·2 miljn., a więc mniej zarwawo od dochodu, uzy-

skanego w tym samym okresie 1930/31 r. (zł 1.133·4 miljn.), jak i od kwoty, przewidzianej w budżecie (1/2 kwoty, prelimitowanej na cały 1931/32 r. = zł 1.230·9 miljn.).

Zestawienie wpływów w okresie I półroczu 1931/32 r. z wpływami, osiągniętymi w tym samym czasie w 1930/31 r., oraz z budżetem na 1931/32 r., przedstawia się następująco:

	I półrocze		
	1930/31	1931/32	% budżetu ¹⁾
	m il j n. zł		
Daniny	718·6	593·0	37·5
Podatki bezpośrednie	344·4	285·9	40·5
w tem:			
podatki gruntowe	21·0	19·5	32·5
podatek od nieruchomości	24·7	23·2	48·4
" przemysłowy	150·5	121·9	40·6
" dochodowy	124·7	101·7	40·7
Podatek majątkowy	7·6	11·6	26·3
Podatki pośrednie	88·4	84·0	45·3
w tem:			
podatek od cukru	57·0	56·3	44·9
Cło	134·7	85·6	24·5
Opłaty stemplowe	90·9	76·8	42·3
Nadzwycz. dodatek do danin	52·6	49·1	43·6
Monopole	414·9	331·2	37·5
w tem:			
monopol tytoniowy	215·0	183·0	46·8
" spirytusowy	161·4	120·0	29·9
Ogółem daniny i monopole:	1.133·4	924·2	37·5

K.

PODATKI I OPŁATY

ULGI PODATKOWE PRZY EKSPORCIE DROBIU ŻYwego.—W uzupełnieniu okólnika z dn. 22 stycznia 1931 r. Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu na podstawie art. 94 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dn. 15 lipca 1925 r. okólnikiem L. D. V. 9426/4/31 z dn. 16 października r. b. zawiesiło od dn. 1 października r. b. pobór podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego od transakcji eksportowych drobiem żywym.

Ułga ta stosowana będzie przy ściśle przestrzeganiu przepisów § 9 ust. 1 rozp. Ministra Skarbu z dn. 8 sierpnia 1925 r.

PROJEKT NOWELIZACJI USTAWY O POBORZE PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI — p. str. 1.481.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA

za okres od 12 do 17 października 1931 r.

— Okres sprawozdawczy minął przy tendencji niejednorodnej dla walut; w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego niżej cenione były dolary, franki francuskie i szwajcarskie, bez zmiany pozostał kurs koron czeskosłowackich, zwiększały zaś funty szterlingów, belgi, liry włoskie, floreny holenderskie oraz guldeny gdańskie, przy czym wahania kursowe niektórych walut były nadal bardzo duże. Waluty skandynawskie oraz austriacka nadal nie były notowane.

Dolary gotówkowe, po silnej zniżce w okresie poprzednim, odzyskały większą część poniesionych strat i w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego notowane były po zł 8·88 za zł 1. Na rynku prywatnym również nastąpiła zwyżka — do zł 8·885 — 8·8825 za zł 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania walut utrzymywała się bez większych wahań na poziomie ostatnich tygodni.

	Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Kurs w dn. 17/X
	w zł		
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	8·92	8·918
" " " telegr.	\$ 1	8·926	8·823
Funty szterlingów	£ 1	34·75	34·50
Franki francuskie	100 fr.	35·17	35·14

¹⁾ Idealny procent za półrocze wynosi 50%.

Franki szwajcarskie . . .	100 fr.	175'15	175'10	175'10
Belgi	100 blg.	125'60	125'50	—
Korony czeskosłowackie	100 kor.	26'42	26'41	26'42
Liry włoskie	100 lir.	46'40	46'30	46'40
Floreny holenderskie . .	100 fl.	362'50	362'00	362'30
Guldery gdańskie	100 guld.	174'40	173'85	—

Zainteresowanie papierami lokacyjnymi państwowymi emi było nadal dość mocne, przy znacznie jednak mniejszych, niż w okresie poprzednim, wahaniami kursowych. Z pożyczek premijowych nieznaczna poprawę wykazuje tylko 3% Pożyczka Budowlana (+ \mathcal{Z} 0'75), natomiast 4% Pożyczka Inwestycyjna sztuki zniżkowała o \mathcal{Z} 2'00; kurs seryj pozostał w rezultacie tygodniowym bez zmiany. Z pozostałych papierów tej grupy 7% Pożyczka Stabilizacyjna po dość silnych wahanich straciła 2%; wyżej cenione były 6% Pożyczka Dolarowa (+ 4%) oraz 10% Pożyczka Kolejowa (+ 3%), bez zmiany zaś pozostały kursy 5% Pożyczki Konwersyjnej, 5% Pożyczki Konwersyjnej Kolejowej oraz listów zastawnych i obligacji banków państwowych.

Dla listów zastawnych panowała w okresie sprawozdawczym tendencja słabsza; jakkolwiek ożywienie w dziale tym było dość znaczne, kursy większości papierów tej grupy wskutek zwiększonej w poszczególnych dniach podaży wykazują w rezultacie tygodniowym zniżkę przeciętnie około 2%. Wyjątek stanowią 10% L. Z. T-wa Kredytowego m. Lublina oraz 8% L. Z. T-wa Kredytowego m. Piotrkowa, które w porównaniu z notowaniami z pierwszych dni lipca, miesiąca wykazują poprawę o 6½% i 4%. Z listów zastawnych w walucie obcej notowano nadal tylko 7% L. Z. T-wa Kredytowego m. Warszawy 1928 r., które zwykływały o 2%.

Obroty obligacjami utrzymywały się w okresie sprawozdawczym na dotychczasowym niskim poziomie; 8% Obligacji Polskiego Banku Komunalnego III em. notowano po kursie niezmiennym, natomiast VI 6% oraz VIII i IX 6% Obligacjami Pożyczek Konwersyjnych m. Warszawy 1926 r. obracano po kursach silnie zniżonych.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Kurs w dn. 17 X
w \mathcal{Z}				
3% Pożyczka Budowlana	\mathcal{Z} w zł. 50	32'00	30'50	—
4% " Inwestycyjna	\mathcal{Z} w zł. 100	79'00	74'00	—
4% " " (serje)	\mathcal{Z} w zł. 100	82'50	80'00	82'00
w % nominalu				
5% Pożyczka Konwersyjna	\mathcal{Z}	41'25	41'25	41'25
5% " " Kol.	\mathcal{Z}	33'00	32'50	—
6% " Dolarowa	\$	61'00	56'00	61'00
7% Pożyczka Stabilizacyjna ¹⁾	\$	58'00	52'50	53'25
				-53'00
				-54'00
10% " Kolejowa	fr. w zł.	103'00	100'00	—
7% L. Z. Państw. Banku Roln.	\mathcal{Z} w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	\mathcal{Z} w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	\mathcal{Z} w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	\mathcal{Z} w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. " " " "	\mathcal{Z} w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	\mathcal{Z} w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% " " " " " "	\mathcal{Z} w zł. 1927	93'00	93'00	—
8% Obl. Polskiego Banku Komunalnego III em.	\mathcal{Z} w zł. 1924	93'00	93'00	—
4½% L. Z. T-wa Kred. Ziems.	\mathcal{Z}	44'50	42'00	43'00
7% L. Z. T-wa Kred. Ziems. w Warszawie 1928 r.	\$	59'00	58'00	—
4½% L. Z. T-wa Kred. m. Warsz.	\mathcal{Z}	47'00	46'50	—
5% " " " " " "	\mathcal{Z}	51'50	49'50	—
8% " " " " " "	\mathcal{Z}	66'25	61'00	62'00
				-64'00
				-63'00
8% " " " " " Częstochowy	\mathcal{Z}	56'00	56'00	—
8% " " " " " Kalisza	\mathcal{Z}	57'00	57'00	—
10% " " " " " Lublina	\mathcal{Z}	71'50	71'50	—
8% " " " " " Łodzi	\mathcal{Z}	61'00	59'00	—
8% " " " " " Piotrkowa	\mathcal{Z}	56'50	54'00	—
10% " " " " " Radomia	\mathcal{Z}	66'50	64'50	—
10% " " " " " Siedlec	\mathcal{Z}	65'00	64'50	—
VI 6% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	\mathcal{Z}	36'00	35'00	35'50
VIII i IX 6% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	\mathcal{Z}	34'50	34'50	—

¹⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

ZŁOTY ZAGRANICĄ

1931	Gdańsk ¹⁾	Berlin ¹⁾	Wiedeń ¹⁾	Paryż ¹⁾	Zurych ¹⁾
12/X	57'48—57'60	47'175—47'375	—	—	57'00
13/ "	57'22—57'34	—	—	284'00	57'10
14/ "	" " " "	47'20—47'40	—	" "	57'20
15/ "	57'20—57'32	47'225—47'425	—	" "	" "
16/ "	57'19—57'31	" "	—	" "	57'10
17/ "	57'06—57'18	" "	—	" "	57'20

1931	Londyn ²⁾	Praga ¹⁾	New-York ¹⁾	Amsterdam ¹⁾
12/X	34'50	—	—	—
13/ "	35'50	375'50	—	—
14/ "	" "	377'875	—	—
15/ "	" "	378'00	—	—
16/ "	34'50	377'75	—	—
17/ "	" "	—	—	—

POŻYCZKI POLSKIE

NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

	28/IX—3/X	5—10/X	12—17/X
(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)			
New-York			
6% dolarowa			
1920	54—45—49 ^{7/8} (93.000)	60½—50—59 (66.000)	57—54½—55 (27.000)
8% Dillan			
1925	54½—49—50 (242.000)	64½—53—64½ (143.000)	61—57—58½ (106.000)
7% stabilizac.			
1927	50—48—48½ (290.000)	56½—49 ^{7/8} —55 (261.000)	54—50—50 (143.000)
7% Warszawy			
1928	38—35—36 (85.000)	40—35—38 (74.000)	40—36—36 (42.000)
7% śląska			
1928	37—33½—34½ (99.000)	40—34—40 (112.000)	38½—35—38 (24.000)
Londyn			
7% stabilizac.			
1927	54'80—50'80— —51'80	52'70—50'70— —51'70	54'50—51'50— —52'50
Zurich			
7% stabilizac.			
1927	45—31	55—48	—
Sztokholm			
7% stabilizac.			
1927	sierpień 1931 73—64½ (4.000)		
Paryż			
7% stabilizac.			
1927	—	81'48—61'95	67'95—59'50
Mediolan			
7% włoska			
1924	—	98'80—98'40—98'70 (1.530)	99'20—98'70— —99'20

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN.

10 PAŹDZIERNIKA 1931 R. — Pierwsza dekada października kształtowała się pod względem walutowym dla Banku Polskiego mniej korzystnie niż dekada poprzednia, jak również mniej korzystnie niż I dekada września. Nastąpił bowiem dość znaczny odpływ walut z Banku, który na rezerwach walutowych Banku odbił się w ten sposób, że skurczyły się one z \mathcal{Z} 250'0 miljn. do \mathcal{Z} 229'6 miljn. (rezerwy, przyjęte w skład pokrycia, obniżyły się o \mathcal{Z} 16'9 miljn. do \mathcal{Z} 99'0 miljn., niezaliczone zaś do pokrycia spadły o \mathcal{Z} 3'5 miljn. do \mathcal{Z} 130'6 miljn.). Coprawda, spadek ten został częściowo zrekompenzowany przez większy zakup złota, dokonany przez Bank zagranicą — dzięki któremu rezerwy złota wzrosły z \mathcal{Z} 568'1 miljn. do \mathcal{Z} 576'0 miljn. Złoto, zakupione zagranicą, zostało tam pozostawione w związku z czym zagraniczny zasób złota wzrósł o \mathcal{Z} 8'0 miljn. do \mathcal{Z} 89'7 miljn.; jednocześnie zasób złota w skarbcach zwiększył się — dzięki drobnemu skupowi, doko-

¹⁾ Za \mathcal{Z} 100.

²⁾ Za £ 1.

³⁾ Kursy — w % ach nominalu; obroty w jednostkach walutowych danego kraju.

nywanemu stale przez oddziały Banku — o z 0'02 miljn. do z 486'4 miljn.

Zmiany w stanie rezerw złoto-walutowych Banku Polskiego ilustruje następujące zestawienie (w tys. z):

	10/IX	30/IX	10/X
Złoto	568.013	568.056	576.047
Waluty i dewizy netto	143.787	115.841	98.989
Razem:	711.800	683.897	675.036

W stosunku do sumy obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań powyższe pokrycie złoto-walutowe stanowiło w dn. 10/X 48'10%, gdy w dn. 30/IX 48'07% i w dn. 10/X 49'51% (statutowe minimum 40%). Samo pokrycie złotem wynosiło: w dn. 10/X 41'04%, w dn. 30/IX 39'92%, w dn. 10/X 39'51% (statutowe minimum 30%).

Lekki wzrost procentu pokrycia w dekadzie sprawozdawczej mimo poważnego obniżenia się sumy pokrycia (rezerw) tłumaczy się jednoczesnym spadkiem sumy obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań — o z 19'3 miljn. do 1.403'5 miljn. Zniżkę wykazuje tylko jeden składnik — obieg biletów bankowych, mianowicie o z 37'7 miljn. do z 1.187'0 miljn., czyli do poziomu nieznacznie wyższego niż w dn. 10/IX (z 1.185'8 miljn.), natomiast natychmiast płatne zobowiązania wzrosły — o z 18'4 miljn. do z 216'5 miljn.

Zwyżka zobowiązań w I dekadzie października pochodzi wyłącznie od wzrostu lokat na rachunkach żyrowych, gdyż z innych pozycji zobowiązań — rachunek Skarbu na zakup srebra pozostał niezmienny (z 3'6 miljn.), rachunek państwowego funduszu kredytowego wykazał spadek salda z z 1'7 miljn. do z 0'3 miljn., a pozycja „różne rachunki” obniżyła się o z 25'5 miljn. do z 28'7 miljn. — dzięki wypłacie sum, uprzednio tukredytowanych w związku z wpływem pożyczki zapalczanej.

Z lokat żyrowych wzrosły zarówno prywatne — z z 129'8 miljn. do z 158'7 miljn., czyli do poziomu nieco niższego niż w dn. 10/IX (z 169'9 miljn.), a równego poziomowi w dn. 10/VIII, jak i lokaty kas państwowych — z z 18'8 miljn. do z 25'2 miljn.

Spadek obiegu banknotów w I dekadzie października o ok.

3% stanowi częściowo odpowiednik wzrostu lokat na rachunkach żyrowych, częściowo zaś wiąże się z odpływem walut. Hamująco na spadek obiegu działał wzrost kredytów.

Z tych ostatnich, co prawda, suma kredytów dyskontowych wykorzystanych (portfel weksli krajowych) zmniejszyła się o z 4'2 miljn. do z 630'2 miljn. (w dn. 10/IX z 627'3 miljn.), lecz suma pożyczek zastawowych zwiększyła — o z 4'2 miljn. do z 111'5 miljn. (w dn. 10/IX z 98'2 miljn.). Portfel weksli zagranicznych wykazał zniżkę o z 5'1 miljn.

Z innych pozycji bankowego pokrycia obiegu — dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) pozostał w dalszym ciągu niezmienny, zapas monet srebrnych i bilonu, przejętych przez Bank na własność, wykazał lekką zniżkę — z 0'1 miljn. do z 29'5 miljn., zapas zaś papierów procentowych własnych — lekką zwyżkę — o z 0'1 miljn. do z 13'8 miljn.

Całe bankowe pokrycie obiegu przedstawiało się następująco (w tys. z):

	10/IX	30/IX	10/X
Weksle	627.318	634.468	630.242
Weksle zagraniczne	121.908	120.113	114.994
Polskie monety srebrne i bilon	24.075	29.642	29.548
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	98.197	102.845	111.541
Papiery proc. własne	13.315	13.693	13.772
Dług Skarbu Państwa	20.000	20.000	20.000
Razem:	904.813	920.762	920.097

Obieg pieniędzy skarbowych obniżył się w I dekadzie października stosunkowo znacznie mniej niż obieg biletów bankowych, bo tylko z z 242'2 miljn. do z 241'4 miljn. Na sumę tę składa się: 1) obieg biletów państwowych (5-złotowych — podlegających już tylko wymianie) w wys. z 1'4 miljn. (w dn. 30/IX z 1'4 miljn.), 2) obieg monet srebrnych (5-, 2- i 1-złotowych) w wys. z 164'4 miljn. (w dn. 30/IX z 165'2 miljn.), 3) obieg bilonu niklowego i brązowego w wys. z 75'7 miljn. (w dn. 30/IX z 75'7 miljn.). W dn. 10/X obieg skarbowy był o z 2'5 miljn. wyższy niż w dn. 10/IX.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRYZYS GOSPODARCZY WE FRANCJI

W wyjątkowo pomyślnym — w porównaniu z innymi krajami — układzie stosunków gospodarczych i finansowych we Francji nastąpił w ostatnich kilku miesiącach niepomyślny zwrot. Organizm gospodarczy Francji zostaje stopniowo wciągnięty w światowy krąg kryzysowy, a poważniejsze objawy przesileniowe przenikają z zagranicy. Tego rodzaju obrót wypadków był zgóry do przewidzenia wobec wysokiej współzależności gospodarczej poszczególnych organizmów gospodarczych w dobie obecnej, i raczej podziwiać należało dotychczasową długą odporność Francji wobec przesilenia. Inna rzecz, że okres depresyjny potrwa we Francji przypuszczalnie dłużej niż w innych krajach.

Spotęgowanie objawów kryzysowych we Francji uwydatnia się przedewszystkiem w 2 dziedzinach; w handlowych obrotach z zagranicą oraz w stanie finansów państwowych. Okazuje się tutaj, że niejednokrotnie zapoznawany w dobie gospodarki regulowanej klasyczny mechanizm oddziaływania gospodarczego funkcjonuje nadal. Tak więc spadek zagranicznych obrotów handlowych i wzrastająca deficytowość bilansu handlowego jest z jednej strony wynikiem malejącej siły kupna odbiorców zagranicznych, z drugiej następstwem wysokich wewnętrznych cen francuskich, których wysoki poziom spowodowany jest z kolei po części przez znaczną wysokość francuskiego obrotu pieniężnego, będącego następstwem nagromadzenia kolosalnych kapitałów we Francji.

Krytyczny stan finansów państwowych jest obok innych ważnych przyczyn również wynikiem kryzysu światowego, w którego następstwie zawieszono zostały niemieckie wpłaty repara-

cyjne. Normalna klasyczna sanacja sytuacji mogłaby polegać (w razie istnienia normalnych warunków gospodarczo-financeowych na rynkach światowych), na wzmożeniu eksportu kapitałów francuskich, co spowodowałoby wkrótce w związku z deficytowym bilansem handlowym deficytowość bilansu płatniczego, odpływ złota i dewiz, obniżenie cen oraz dostosowanie ich poziomu do poziomu cen światowych.

Pogarszanie się sytuacji w dziedzinie obrotów zagranicznych przybrało ostatnio rozmiary zatrważające. Obroty zagraniczne Francji obniżyły się w ciągu 8 pierwszych miesięcy r. b. do kwoty 51 milj. fr. wobec 643 milj. fr. w analogicznym okresie r. ub. Zmniejszenie obrotów wyniosło 13.301 milj. fr., czyli 21%. Szczególnie silnie obniżył się wywóz, gdyż o 8.338 milj. fr., czyli o 29%, podczas gdy przywóz zmalał o 4.963 milj. fr., czyli o 14'4%. Szczególnie silnie spadł wywóz wyrobów wykonanych, bo o 5.188 milj. fr., czyli o 29%. Deficyt bilansu handlowego wyniósł w omawianym okresie 8 miesięcy 9.057 milj. fr. wobec 5.188 milj. fr. w tym samym okresie r. ub. Oczekiwać należy, iż do końca roku deficyt bilansu handlowego osiągnie kolosalną sumę około 14 milj. fr.

Pragnąc choć w części przeciwdziałać dalszemu pogarszaniu się sytuacji w tej dziedzinie, Rząd francuski jął się niezwykle energicznych środków, a mianowicie postanowił skontyngentować przywóz do Francji tych towarów, który — jego zdaniem — bądź to nadmiernie wzrastał, bądź też zagrażał produkcji krajowej. Dekretem z dn. 28 sierpnia r. b. skontyngentowano przywóz wina, węgla, materiałów opałowych z węgla oraz drzewa.

Te swojego rodzaju zakazy przywozu dotknęły szereg państw, m. in. i Polskę, której wywóz węgla i drzewa do Francji wzrastał silnie w ostatnich czasach.

Nietylko jednak przez kontyngentowanie przywozu dąży Rząd francuski do poprawy w dziedzinie zagranicznych obrotów handlowych. Równocześnie podwyższone zostały opłaty celne od przywozu szeregu artykułów np. artykułów żywnościowych (co również w części dotyka wywozu polskiego), w rezultacie czego wpływy celne wykazały w bieżącym roku budżetowym znaczny wzrost, dając w ciągu pierwszych 5 miesięcy nadwyżkę ponad 700 miljn. fr. głównie z przywozu artykułów żywnościowych.

Zwykle wpływy podatkowe natomiast wykazują w bieżącym roku budżetowym znaczne zmniejszenie i wynoszą w ciągu pierwszych 5 miesięcy, t. j. do końca sierpnia, 14.863 miljn. fr. Gdyby nie wzrost wpływów z opłat celnych deficyt wpływów podatkowych wobec preliminowanych wyniósłby we wspomnianym okresie przeszło 500 miljn. fr., co dobitnie charakteryzuje pogorszenie sytuacji w tej dziedzinie, gdyż nadwyżka wpływów podatkowych w analogicznym okresie r. ub. wynosiła blisko 500 miljn. fr.

Mimo, że dotychczas zmniejszenie wpływów podatkowych nie mogło się uwidatnić w budżecie, oraz nie biorąc pod uwagę wysoce prawdopodobnej możliwości wystąpienia deficytu podatkowego w końcowych miesiącach roku budżetowego — deficyt budżetowy Francji wzrasta z niezwykłą szybkością i wyniesie w bieżącym roku budżetowym w najlepszym razie 6½ miljard. fr. wobec przeszło 2 miljard. fr. w r. ub. Na deficyt ten składają się: dotychczasowy deficyt budżetowy w wysokości przeszło 2 miljard. fr., ubytek wpłat reparacyjnych, również około 2 miljard. fr., oraz 2.500 miljn. fr. nowych wydatków, spowodowanych wprowadzeniem w życie poprzednio uchwalonych ustaw. Dalszy wzrost wydatków jest wysoce możliwy i prawdopodobny, wobec zbliżających się jesiennych debat budżetowych Parlamentu, które odbywać się będą w okresie przedwyborczym, a zatem w atmosferze demagogicznych targów o głosy wyborców.

Dalsze licytacje budżetowe mogłyby prowadzić w epoce kryzysowej wprost ku katastrofie finansowej. Nawet kolosalne rezerwy skarbowe Francji nie wystarcząłyby dla zapchania luk finansowych w ciągu dłuższego okresu czasu. Poważnie zwłaszcza nadszarpnięte zostałyby fundusze Kasy Amortyzacyjnej, która przejęła już w bieżącym roku budżetowym amortyzację wewnętrznego długu w wysokości około 2 miljard. fr., dotychczas spoczywającą na barkach Skarbu.

Pogłębianie się kryzysu odzwierciedla się ostatnio z coraz większą siłą, nietylko w sytuacji finansów państwowych i ukształtowaniu się zagranicznych obrotów handlowych, ale bezpośrednio w aktywności poszczególnych gałęzi gospodarki. Przesilenie osiągnęło swoje maksimum w przemysłach luksusowych i zagranicznych, obliczonych na zbyt zagranicą lub na sprzedaż turystom zagranicznym. W tegorocznym sezonie letnim ucierpiał silnie przemysł turystyczny, klimatyczny i hotelarski. W wysokim stopniu dotknięte jest krawiectwo i modniarstwo luksusowe, przemysł zdobniczy, galanteryjny i kosmetyczny. Ostry kryzys przechodzi przemysł włókienniczy, a w szczególności włókiennictwo wełniane.

Równocześnie jednak przesilenie zaczyna ogarniać przemysł podstawowe z przemysłem ciężkim na czele. I tak np. w przemyśle metalurgicznym produkcja surówki i stali zmniejszyła się w ostatnich miesiącach o przeszło 20% w stosunku do produkcji w odnośnym okresie r. ub. Równocześnie rentowność produkcji metalurgicznej spadła gwałtownie, wskutek znacznego pogorszenia się cen eksportowych.

Również francuski przemysł węglowy przeżywa przesilenie, będące następstwem wysokich cen węgla francuskiego, w porównaniu z cenami węgla zagranicznego. Wysokie ceny węgla

francuskiego są następstwem wysokich kosztów robocizny francuskiej oraz trudności wydobywania węgla we Francji. Przeciętne wydobywanie węgla we Francji wynosiło ostatnio na robotnika dziennie zaledwie 694 kg, podczas gdy np. w Polsce i Niemczech przeszło 1.400 kg. W wyniku powyższego układu cen mimo kryzysu wzrastał przywóz węgla zagranicznego, a malarz niewielki wywóz francuski. Wydobywanie węgla francuskiego pokrywało jedynie w 61% zapotrzebowanie wewnętrzne, mimo iż mogłoby pokryć 63% spożycia wewnętrznego. W r. ub. wydobywanie węgla we Francji wynosiło ogółem 55 miljn. t, podczas gdy przywóz wyniósł 32 miljn. t. Ogółem konsumpcja węgla wyniosła około 87 miljn. t.

Niezmiernie czuły barometr konunkturalny, jakim jest położenie przemysłów transportowych, kolejnictwa i floty handlowej, wykazuje również znaczne pogorszenie. W I półroczu r. b. liczba załadowanych wagonów obniżyła się o 551% w porównaniu z odnośnym okresem r. ub., a ogólny spadek wpływów wyniósł 905%. Równocześnie deficyt towarzystw kolejowych wzrosło przypuszczalnie z 2 miljard. fr. w r. ub. do co najmniej 4 miljard. w r. b. w stosunku rocznym. Powoduje to konieczność podwyższenia taryf pasażerskich oraz równoczesnego odciążenia podatkowego francuskiego kolejnictwa. Francuska flota handlowa ciężko odczuwa kryzys wskutek wysokich kosztów robocizny. W lecie r. b. przeszło 20% parowców i motorowców towarowych pozostawało beczynnie w portach.

Względnie pomyślnie odbija się wobec ciężkiego położenia innych gałęzi wytwórczości sytuacja francuskiego rolnictwa. Jest to następstwem różnorodności francuskiej produkcji rolniczej, jej specjalizacji oraz faktu, iż pracuje ona głównie na potrzeby pojemnego w tym zakresie rynku wewnętrznego. Zaledwie bowiem 6% francuskiej produkcji rolniczej, której globalna wartość osiąga rocznie kwotę około 100 miljard. fr., zostaje wyeksportowana. Przyczyną, dla której ponadto rentowność rolnictwa francuskiego jest stosunkowo wysoka w porównaniu z opłacalnością pracy rolniczej w innych krajach europejskich, jest utrzymanie wewnętrznych cen artykułów rolniczych na stosunkowo wysokim poziomie. Cel ten osiągnięto dzięki umiejętnej polityce ochrony produkcji rolniczej, podwyższeniu cel przywozowych od artykułów rolniczych, administracyjnym utrudnieniom przywozu, oraz specjalnym zarządzeniom, dotyczącym produkcji, przerobu i konsumpcji niektórych artykułów, a w szczególności pszenicy.

Faktem jest, że podczas gdy z końcem r. ub. ceny pszenicy we Francji obracały się około 160 fr., to równocześnie wynosiły one w krajach Europy Środkowej około 35 fr., w Argentynie 50 fr., w Kanadzie 52 fr., a w Chicago 65 fr. Również ceny innych artykułów rolniczych, jak: mięsa, żyta, wina, nabiału, ziemniaków, jęczmienia, owsa, kukurydzy i t. p. utrzymywały się, mimo pewnej niżki w stosunku do rekordowych cen z 1929 r., na stosunkowo wysokim poziomie. Nawiasem mówiąc, rezultatem wysokich cen artykułów rolniczych są wysokie koszty utrzymania we Francji, dopiero w ostatnich miesiącach wykazujące poważniejszy spadek.

Utrzymanie wysokich cen zbóż, a w szczególności pszenicy, zostało ponadto ułatwione w r. ub. dzięki deficytowości produkcji zbożowej. Deficytowe zbiory ponowiły się również w r. b. Wynoszą one dla pszenicy około 73,5 miljn. q, a dla żyta 8,5 miljn. q. W 1930 r. zbiory pszenicy wyniosły 63 miljn. q, a żyta 7,4 miljn. q. Ponieważ zapotrzebowanie roczne pszenicy wynosi we Francji blisko 90 miljn. q, a zapasy zeszłoroczne oraz zboża północno-afrykańskie dadzą ogółem ok. 6 miljn. q, przeto ilość pszenicy, której przywóz z zagranicy będzie konieczny, przekroczy niewątpliwie 10 miljn. q.

Konieczność przywozu artykułów rolniczych w r. b. w połączeniu z takimi momentami, jak słabnąca siła kupna odbiorców zagranicznych, przypuszczalne przejście Anglii do obozu protekcyjnistycznego i t. d., — uniemożliwią poprawę bilansu han-

dlowego. Z tej strony życia gospodarczemu i finansowemu Francji grozić mogą poważne niebezpieczeństwa. Stanowią bowiem jeden z ostatnich niemal bastionów obrony światowego kapitału. Francja jest i będzie nagabywana ze wszystkich stron o pomoc finansową dla zagrożonych państw i przedsiębiorstw prywatnych.

Stały zaś odływ kapitałów w połączeniu z silnie deficytowym bilansem handlowym mógłby wkrótce podważyć obecną potęgę finansową Francji i jej olbrzymimi zapasami kapitałów, zwłaszcza w okresie, kiedy wskutek niemal powszechnego za-

rzucenia systemu gold standard, klasyczny mechanizm zagranicznych obrotów kapitałów nie funkcjonuje wcale, lub też funkcjonuje wadliwie, nie dając gwarancji automatycznego przywrócenia światowej równowagi pieniężnej. To też przypuszczać należy, iż miarodajne sfery francuskie nie pozwolą na ewolucję wypadków w tym kierunku i że przedsięwzją kroki, wzmacniające samowystarczalność gospodarczo - finansową Francji. Dekrety o kontyngentowaniu przywozu są, niewątpliwie, pierwszymi krokami w tej dziedzinie.

Dr. B. Rm.

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEN POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

OBNIŻKA STOPY DYSKONTOWEJ W KRAJACH SKANDYNAWSKICH. — W dn. 17 b. m. w Szwecji oraz w Norwegii oficjalna stopa dyskontowa uległa dalszej redukcji — o 1%, t. j. do poziomu 6%; krok ten zamierzany był już wcześniej, został jednak opóźniony — w oczekiwaniu na wyjaśnienie się sytuacji politycznej w Niemczech. W komentarzach zaznaczono, że obniżony poziom dyskonta nie utrudni instytucjom emisyjnym utrzymania pełnej kontroli nad kształtowaniem się kursu walut, z drugiej zaś strony osłabi on wpływ zagranicznych tendencji deflacyjnych na sytuację wewnętrzną. Jednocześnie pojawiły się poważne wiadomości o porozumieniu między norweską i duńską instytucją emisyjną, zmierzającą do ustabilizowania w przyszłości obu walut na jednakowym poziomie, celem stworzenia następnie ściślejszego związku między nimi. Za ścisłością tej informacji przemawia fakt, że kursy korony duńskiej i norweskiej istotnie kształtują się zupełnie podobnie, podczas gdy korona szwedzka odbiega od nich dosyć znacznie. Również waluta fińska ma być jakoby zbliżona do walut skandynawskich, przyczem planowane jest wprowadzenie w miejsce obecnej marki nowej korony fińskiej, która stanowiła równowartość $\frac{1}{10}$ koron skandynawskich.

FRANCJA

OGROMACZENIA PRZYWOZU ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH.

Jak wiadomo, dekretem z dn. 27 VIII r. b. skontyngentowano i ograniczono przywóz do Francji drzewa, węgla i wina zagranicznego. Otóż, z początkiem b. m. rozszerzono postanowienia tego dekretu na szereg artykułów żywnościowych, a więc ograniczono przywóz bydła, mięsa w stanie świeżym i konserwowanym, mleka i produktów mlecznych. Nowe rozporządzenie określa wysokość kontyngentów przywozowych poszczególnych kategorii towarów, których przywóz będzie ograniczony do końca r. b. Odnośne liczby wynoszą (w tys. q): woły 23, krowy 14, byki 5'6, jałówki 14, cielęta 1'7, świnię 30, prosięta 0'4, mięso świeże i chłodzone z wyjątkiem baraniego 39, mięso zamrożone z wyjątkiem baraniego 70, mięso surowe solone lub marynowane nieprzerobione z wyjątkiem szynki 4'4, mięso przerobione wieprzowe, wołowe lub inne 3'25, wędliny z wyjątkiem salami, mortadeli, wędlin włoskich 1, konserwy mięsne 7, masło 12.

To nowe posunięcie antyliberalne motywują czynnikami miarodajnymi interesami krajowej produkcji artykułów żywnościowych, zagrożonej wzrastającym przywozem z zagranicy oraz spadkiem cen. Tak np., przywóz bydła wyniósł w ciągu pierwszych 8 miesięcy r. b. 127.606 sztuk — wobec 25.532 szt. w 1930 r., 1.442 szt. w 1929 r. i 1.385 szt. w 1928 r. Przywóz wołowiny świeżej i mrożonej wyniósł w tymże czasie 423.000 q — wobec 193.202 q w 1930 r., 75.600 q w 1929 r. i 74.585 q w 1928 r. Rezultatem wzrastającego przywozu przy równoczesnym spadku konsumpcji mięsa (który wyniósł w ciągu ostatnich 2 lat w Paryżu ok. 10%) jest silna zniżka cen bydła i mięsa, wynosząca blisko 30% w stosunku do cen w 1927 r., a szczególnie ostro występująca od początku maja r. b.

Szereg wyżej wymienionych artykułów podpada pod klauzulę traktatów handlowych, podpisanych przez Francję z krajami zagranicznymi, w myśl których Francja zobowiązuje się nie zwiększać obciążenia celnego powyższych produktów. Otóż, argumentacja francuska idzie w tym kierunku, iż ograniczenie ilościowe przywozu w niczem nie narusza postanowień powyższych klauzul, gdyż nie powoduje wzrostu obciążenia celnego. Faktycznie zaś odnośne klauzule traktatowe mają na celu zapewnienie wolnego obrotu towarami przy pewnych z góry ustalonych warunkach, podczas gdy postanowienie dekretu nie zmienia coprawda tych warunków, lecz ogranicza wolny obrót.

B. Rm.

BELGJA

POROZUMIENIE WĘGLOWE Z NIEMCAMI.

— Dn. 8 października wymienione zostały noty między Belgią a Niemcami w sprawie porozumienia węglowego. Porozumienie przewiduje czasową rezygnację Niemiec z postanowień art. 6 niemiecko-belgijskiego traktatu handlowego z dn. 4/IV 1925 r. pod warunkiem, że dojdzie do skutku porozumienie przemysłów obu umawiających się stron. Artykuł ten m. in. stanowi: „Obustronny obrót towarowy nie może być utrudniany przez zakazy lub ograniczenia przywozu lub wywozu”.

Umowa między „Ruhrkohlsyndikat” oraz „Aachener Steinkohlsyndikat” z jednej strony a „Comptoir des Ventes de Charbonnage” z drugiej strony została zawarta na czas do 31 grudnia 1931 r. i nie zawiera postanowień odnośnie do przedłużenia jej mocy obowiązującej.

W umowie tej wymienione syndykaty węglowe wyrażają zgodę na obniżenie wywozu węgla z zagłębia Ruhry do Belgii do 75%, przyczem za podstawę obliczeń mają służyć średnie miesięczne niemieckiego wywozu z 1930 r. Brykiety z węgla brunatnego mogą być importowane w pełnej ilości, importowanej w 1930 r., jednak nie mogą tej ilości przekroczyć. Przywóz koksu nie podlega żadnym ograniczeniom; kwestja tranzytu węgla bunkrowego nie jest w umowie tej poruszona.

Niewyzyskane w ciągu miesiąca przez niemieckie syndykaty węglowe miesięczne kontyngentowane ilości mogą być przeniesione na następny miesiąc, natomiast dostawy a conto kontyngentów w przyszłych miesiącach mogą być wyzyskane tylko do 10% kontyngentu miesięcznego. Na dostawy, które odbywać się będą na belgijskich okrętach, przyznany będzie kontyngent dodatkowy, który nie może jednak przekroczyć 75% eksportu do Belgii.

Wywóz węgla do Luksemburżu, który stanowi z Belgią jednolity obszar celny, nie podlega na podstawie tej umowy żadnym ograniczeniom.

Belgia ze swej strony zgodziła się na obniżenie produkcji o 25 miljn. t. przyczem za podstawę służy produkcja w 1930 r. Produkcja belgijska wynosiła w 1930 r. 27'4 miljn. t, a zatem ma być ograniczona do 24'9 miljn. t. W razie, gdyby wyprodukowano więcej niż w umowie przewidziano, ta nadwyżka produkcji musi być złożona na składach. W każdym razie obniżka produkcji musi wynosić co najmniej 2 miljn. t. Wywóz Belgii został określony na 5'8 miljn. t w ciągu roku. W razie przyznania przez Belgię innym państwom jakichś udogodnień, wówczas udogodnienia te otrzymają niemieccy eksporterzy. Jeśli na belgijskim rynku wewnętrznym nastąpi poprawa, wówczas Niemcy mają otrzymać odpowiednie zwiększenia swych kontyngentów.

Dotychczas Belgia nie zawarła jeszcze podobnych porozumień z pozostałymi krajami, eksportującymi węgiel do Belgii, t. j. Anglią, Polską i Holandją, chociaż pozycję Belgii w ewentualnych przyszłych rokowaniach z wyżej wymienionymi krajami będzie daleko silniejsza, zważywszy, że belgijskie traktaty handlowe z temi państwami nie zawierają postanowień, dotyczących importu węgla.

STANY ZJEDN. AM.

SYTUACJA WALUTOWA. — W dn. 15 b. m. stopa dyskontowa Federal Reserve Bank of New York została podniesiona o 1%, t. j. do poziomu 3%, wślad za czem poszły niektóre inne banki sy-

stemu federalnego. Ostatnia zwyżka stopy pozostaje w najściślejszym związku z analogi znem posunięciem z dn. 8 b. m. i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa już wówczas była planowana. Jest to więc wyraźny dowód, że Stany Zjednoczone Am. zdecydowały się porzucić swą dotychczasową politykę taniego kredytu, wywodzącego się jeszcze z wiary w trwałość i powrót „prosperity”, przechodząc do metod postępowania, zgodnych z powszechnie stosowanymi przez instytucje emisyjne. Podwyżka stopy dyskontowej oczywiście oddziaływać musi deflacyjnie, jej wpływ na rynek wyrównywałby się więc z planem działalności zaprojektowanego przez Prezydenta Hoovera Instytutu Kredytu Narodowego, który—wedle pierwotnych wiadomości— miał umożliwić emisję pieniądza na podstawie walorów, zamrożonych w bankach prywatnych, a z natury swojej nie stanowiących podstawy dla emisji. Wedle ostatnich jednak informacji, podanych przez prasę francuską, Instytut Kredytu Narodowego pracować będzie zupełnie samodzielnie i na rozmiary emisji systemu federalnego nie wpłynie. Znaczy to więc, że czynnik deflacyjny nie zostanie z tej strony skompensowany i oddziaływać będzie na stan rynku normalnie; zbiega się to z informacjami o pertraktacjach pomiędzy amerykańską a francuską instytucjami emisyjnymi, w których ograniczenie odpływu złota amerykańskiego do Francji związane jakoby zostało z zobowiązaniem się Stanów Zjedn. do realizowania planu deflacyjnego.

Podwyżka dyskonta w Stanach Zjedn. Am. rozpatrywana jest na tle trwającego już od dłuższego czasu odpływu złota ze Stanów, w związku z czem pojawiły się z pewnych stron głosy zaniepokojenia co do przyszłych losów waluty dolarowej. Przypomnieć więc wypada, że rezerwa złota banków federalnych stanowi zabezpieczenie dla emisji banknotów, gdzie pokrycie minimalne wynosi 40%, i dla wkładów, gdzie pokrycie minimalne wynosi 35%. Odnośnie zaś pozycje w sprawozdaniach Banków Federalnych kształtowały się w ostatnich czasach następująco (w miljn. \$):

	24/IX	9/X	16/X
Zapas złota	3.327	3.037	2.836
Banknoty	2.045	2.270	2.322
Wkłady	2.487	2.486	2.519

W chwili więc pierwszej podwyżki dyskonta złota rezerwa minimalna dla obiegu banknotów wynosiła \$ 908 miljn. i dla wkładów \$ 870·1 miljn., a więc razem \$ 1.778·1 miljn., czyli o \$ 1.269·8 miljn. mniej od rezerwy, faktycznie istniejącej. Analogiczne obliczenie dla momentu drugiej podwyżki, t. j. dla 16 b. m., wykazuje ujęcie pokrycia minimalne dla banknotów \$ 928·7 miljn. i dla wkładów \$ 931·8 miljn., razem \$ 1.860·5 miljn., czyli o \$ 976·5 miljn. mniej od rezerwy faktycznie istniejącej. Oczywiście jest, że sumy, ostatnio wymienionej, nie należy uważać za „free gold”, t. j. za ilość kruszcu, jaka bez wstrząsów mogłaby być sprzedana zagranicą. Na rozmiary „free gold” wpływa m. in. konieczność utrzymania odpowiedniej— a przy obecnych nastrojach psychologicznych znacznej— rezerwy pracującej, t. j. przewyższającej ustawowe minimum. Tem niemniej w świetle przeliczeń powyższych rozmiary rezerwy kruszcowej Banków Federalnych okazują się dalekimi jeszcze od wyczerpania. Dodać należy, że amerykański system emisyjny dyspono-

wać może innemi jeszcze zapasami złota, poza rezerwą Banków Federalnych, a więc przedewszystkiem zapasem, posiadanym przez Skarb i stanowiącym 100%owe pokrycie specjalnego typu środków obiegowych, zwanych „gold certificates”. Certyfikaty złote nie wchodzą wtaściwie w skład systemu emisyjnego, stanowiąc pieniądź samodzielny, znajdują się jednak w obiegu zupełnie na równi z biletami Banków Federalnych, a tendencje tezauryzacyjne aczkolwiek w stosunku do nich szczególnie żywe, nie okazały się jednak na tyle silnymi, aby nie było możliwe zgromadzić je w znacznej ilości w Bankach Federalnych. Ponieważ zaś certyfikaty złote są bezwzględnie wymienialne na kruszec, tedy mogą one być uważane za pełnoprawną podstawę emisyjną, znajdując się więc w rękach Banków Federalnych, pozwalają na emitowanie zwykłych banknotów na sumę 2½ raza większą od ich nominału, względnie na odpowiednie zwiększenie ilości złota, nadającego się do eksportu. Wartość złota, mogącego być w tej drodze uruchomionem, określana jest na \$ 300—500 miljn. W ten sposób więc ilość złota, jaką można wyeksportować ze Stanów Zjedn. Am. tylko z ich zapasów monetarnych, t. j. bez uwzględnienia ilości, stanowiących własność prywatną— w każdym razie przekracza \$ 1.000 miljn. Jak zaś wynika z liczb, cytowanych powyżej, Federal Reserve. System w okresie miesięcznym od 17 ub. m. do 16 b. m. utracił \$ 259·7 miljn.

Trudno więc przypuszczać, aby dotychczasowy odpływ złota ze Stanów Zjedn. trwał nadal z tak dużym nasileniem i przez tak długi okres czasu, aby mógł poważnie zagrozić systemowi emisyjnemu, i to tem więcej, że około 40% dotąd wyeksportowanego złota kierowało się do Francji, objawiającej pełną lojalność wobec interesów amerykańskich. Zaznaczyć jednak wypada, że trudności pojawić się mogą nie tylko ze strony zagranicy, lecz również ze strony rynku wewnętrznego. Dotyczy to zwłaszcza ewentualności zwiększenia obiegu przez wycofywanie wkładów w bankach, które oczywiście szukać będą pomocy w instytucji emisyjnej. Podwyżka stopy dyskontowej niewątpliwie osłabia to niebezpieczeństwo.

AUSTRJA

ZWYŻKA CEN WĘGLA ZAGRANICZNEGO.— Hurtownicy austriaccy podnieśli z dnem 6* b. m. ceny węgla zagranicznego o 5 szyl. na tonnie. Powyższa zwyżka cen jest bezpośrednio następstwem ograniczenia przydziału dewiz, gdyż ceny węgla górnośląskiego na eksport do Austrii, fakturowane we frankach szwajcarskich, pozostały bez zmiany. W wyniku pertraktacji między austriackim Bankiem Narodowym, a przedstawicielami Związku Importerów, przydział dewiz dla importerów węgla został na najbliższych kilka tygodni ustalony w wysokości \$ 40.000 tygodniowo, t. j. mniej więcej wynosi 50% zapotrzebowania, resztę więc dewiz importerzy nabywają w wolnym obrocie, czyli po kursie znacznie wyższym.

W najbliższym czasie doradca dewizowy Banku Narodowego ma wystąpić z wnioskiem dalszej redukcji przydziału dewiz dla handlu węglem, motywując to znacznymi zapasami węgla, które podobno przekraczają 4-miesięczne zapotrzebowanie Austrii.

WĘGRY

ZARZADZENIA DEWIZOWE.— Już upadek wiedeńskiego Credit-Anstaltu wywołał znaczne zaniepokojenie w węgierskich sferach finansowych. Odciążanie kredytów krótkoterminowych coraz więcej wzrastało i osiągnęło punkt kulminacyjny w chwili, kiedy w związku z rozpatrywaniem projektu Hoovera stała się widoczna niewypłacalność Niemiec. Jasne jest, że zagranicą, odwołując w śpiesznym tempie swe kapitały z Europy Środkowej, nie oszczędziła przytem i Węgier. Sytuację Węgier utrudniała ponadto jeszcze i ta okoliczność, że przyrzeczona już poprzednio prowizoryczna pożyczka funtowa, która miała być obrócona na konsolidację zachwianej już od jesieni roku ubiegłego gospodarki finansowej kraju, nie nadchodziła. Zaatakowany w ten sposób na kilku frontach węgierski rynek pieniędzy został zaskoczony, wreszcie, upadkiem Danatbanku i zdradzał już oznaki groźnego zaniepokojenia.

W celu ochrony interesów publiczno-kredytowych wydał Rząd ograniczenia pieniężno-obrotowe na rynku wewnętrznym, zarządzając 3 dniowe „święta bankowe”.

Spodziewana poprawa sytuacji międzynarodowej jednak w ciągu tych trzech dni nie nastąpiła, a również i rokowania w sprawie pożyczki zagranicznej nie zostały ukończone. Zamiast bezpośredniego przejścia do wolnego obrotu pieniężnego Rząd uznał za wskazane stopniowe tylko uchylene ograniczeń w obrotach zewnętrznych.

Równocześnie jednak z częściowem ułatwieniem obrotów wewnętrznych wydał Rząd dalsze rozporządzenie, w którym reguluje ruch płatniczy z zagranicą, wprowadzając surowe restrykcje dewizowe.

Na podstawie pełnomocnictw, uzyskanych od Parlamentu, pragnął Rząd zabezpieczyć przedewszystkiem równowagę budżetu, następnie zaś ochronić w odpowiedni sposób zagrożone interesy życia gospodarczego. W tym celu opracował Rząd narazie 4 projekty rozporządzeń sanacyjnych, które t. zw. „komisja 33-ch” z małemi zmianami przyjęła.

Rozporządzenia sanacyjne stanowią nowy etap w przebiegu węgierskiego kryzysu finansowego. Oparte jako na materialnej podstawie na udzielonej Węgrom (przez Francję, Szwajcarię, Holandię i Włochy) z dn. 14 sierpnia pożyczce w kwocie 5 miljn. funtów szterlingów, zniosły w pełni obowiązujące dotychczas ograniczenia finansowe wewnętrzne, wprowadzając zaś pengő złoty, złądziły w wysokim stopniu uczyniły niepewności i na wewnątrz przyczyniły się do uspokojenia opinii publicznej.

Niestety, rozporządzenia powyższe nie dotyczą bynajmniej obrotów płatniczych w stosunku do zagranicy. W tym względzie pozostały w mocy i nadal dotychczasowe ograniczenia, polegające na tem, że nie wolno oferować lub przekazywać zagranicę pengő bez zezwolenia Banku Narodowego. Zakazane jest również udzielanie lub przedłużanie osobom, zamieszkałym zagranicą, lub firmom zagranicznym kredytu, opiewającego na pengő. względnie zaciąganie takiego kredytu od tychże osób lub firm. Wreszcie, co najważniejsze—obowiązują daleko posunięte restrykcje dewizowe, równające się w pewnych razach całkowitemu zakazowi wy-

wozu wszelkich środków płatniczych zagranicę.

Zakazy te postawiły przed bardzo ciężkim problemem zarówno samych importerów angielskich, jako też i Bank Narodowy.

Nic też dziwnego, że odnośne rozporządzenie zakazowe wywołało w zainteresowanych sferach gospodarczych wielki zamęt. W rezultacie szeregu ankiet, odbytych w handlu i przemyśle, sytuacja o tyle się wyjaśniła, iż stworzono pewien system, według którego zgłoszone na środki płatnicze wzgl. na kredyty towarowe zagraniczne zapotrzebowania będą rozpatrywane i załatwiane. Jako organ opiniodawczy Banku Narodowego w tych sprawach została wyznaczona Izba Handlowa i Przemysłowa w Budapeszcie.

Zasady, którymi Izba Handlowa ma się kierować przy opinjowaniu zgłoszonych zapotrzebowań, są w przybliżeniu następujące:

Prośby, wnoszone w sprawie kredytów towarowych, Izba poleca Bankowi Narodowemu do przyjęcia w tych wypadkach, w których kredyty takie opiewają na dłuższe terminy, zwłaszcza zaś wówczas, jeżeli może być udowodniony wypadek nieprzerwanego kredytowania towarów.

Podania o dewizy są dzielone na 4 kategorie. Do pierwszej mają należeć zapotrzebowania, związane z utrzymaniem życia. Zapotrzebowania te będą przede wszystkim brane pod uwagę i w pełni zaspokojone. Do drugiej należą zapotrzebowania, wynikające z zaopatrzenia przemysłu w surowce. Zapotrzebowania te mają być również naogół w pełni uwzględniane. Do trzeciej zaliczono półfabrykaty, którymi poszczególne przedsiębiorstwa przemysłowe rozporządzają jeszcze naogół w znacznych ilościach. Czwarta kategoria obejmuje artykuły gotowe, wśród których artykuły zbytłkowe stanowią specjalną grupę.

Zapotrzebowania trzeciej i czwartej kategorii winny być szczególnie uzasadnione. Według zapewnienia władz węgierskich w przydzielaniu dewiz niema rzekomo odgrywać absolutnie żadnej roli ta okoliczność, czy import danego artykułu jest ze względu na ochronę przemysłu krajowego pożądany, czy też nie; miarodajne mają być wyłącznie stojące do dyspozycji Banku zapasy dewiz.

Wyjaśnienia wymaga kwestja, czy do importu towarów zagranicznych jest wogóle potrzebne jakiegokolwiek pozwolenie. Naogół zakazu przywozu jako takiego niema, i urzędy celne odprawiają posyłki zagraniczne bez przeszkód.

W myśl rozporządzenia dewizowego jednak zaciąganie kredytów towarowych zagranicą jest dopuszczalne jedynie na podstawie zezwolenia Banku Narodowego, a zatem kupiec, który importuje dziś towar, wystawia się na niebezpieczeństwo odrzucenia mu przez Bank Narodowy zapotrzebowania na dewizy w chwili płatności faktury z uzasadnieniem, że Bank na kupno towaru nie udzielił poprzednio swej zgody.

St.

JUGOSŁAWJA

NIĘPOWODZENIA MONOPOLU ZBOŻOWEGO. — Założenia, na których oparty był plan monopolu eksportu pszenicy, żyta i mąki pszennej, okazały się w krótkim przeciągu czasu niereal-

nemi; zaprowadzając monopol, liczono się z pewną stabilizacją cen pszenicy, nadwyżkę pszenicy na eksport obliczono na maksymalnie 50.000 wagonów, projektowano przejęcie tej ilości stopniowo w ciągu roku, liczono, wreszcie, na pokrycie przez preferencje części strat Państwa, spowodowanych różnicą ceny, płaconej producentom w kraju, i ceny na zagranicznych rynkach zbytu.

Tymczasem cena pszenicy znacznie spadła w sierpniu: podstawa obliczeń planu monopolu zbożowego były ceny pszenicy na rynku światowym 125 — 135 din. za 1 q; a Rumunja oferuje najlepszą pszenicę po cenie 23675 lei, czyli 80'50 din za 1 q. Jako nowy konkurent zjawiła się tym roku Turcja, która dotąd importowała pszenicę. Sprzedaż pszenicy jugosłowiańskiej do Czechosłowacji napotyka na olbrzymie trudności (konkurencja rumuńska). Płacąc za 1 q pszenicy w kraju minimum 160 din., Uprzywilejowane T-wo traci na sprzedaży 1 q zagranicą około 80 din.

Wysoka cena, płacona za pszenicę na eksport przez Uprzywilejowane T-wo, spowodowało rolników do olbrzymiej podaży pszenicy; zaofierowano Uprzywilej. T-wu 58.000 wagonów. T-wo nie ma magazynów dla przechowania tej ilości, ani też pieniędzy na zapłacenie od razu około 950 miljn. din. (po 160 din. za 1 q). Liczyć się zaś należy z dalszym jeszcze oferowaniem pszenicy na eksport (w kołach fachowych obliczają, iż zaofierowanych zostanie jeszcze około 60.000 wagonów).

Co się tyczy preferencji, otrzymanej od Austrii, to kalkulowana była ona na podstawie różnicy ceny rynku wiedeńskiego w chwili zawarcia umowy handlowej (125 din. za 100 kg) i ceny, płaconej rolnikom w Jugosławiji (160 din. za 100 kg). Dziś różnica Kor. 3'20 jest już nie wystarczająca dla pokrycia strat Jugosławiji, która przy sprzedaży Austrii 5.000 wag. pszenicy po cenach dzisiejszych pomimo preferencji poniosłaby stratę efektywną w wysokości 22 miljn. din.

System monopolu eksportu pszenicy, żyta i mąki pszennej, zaprowadzonego w Jugosławiji ustawą z dn. 5 lipca r. b., znalazł się w położeniu bardzo trudnym; wstrzymanie dalszych zakupów przez T-wo Uprzywilejowane wywołałoby silny ferment wśród rolników, dalej zaś kupować już nie można.

Ta sytuacja niemal bez wyjścia spowodowała Rząd jugosłowiański do rozszerzenia monopolu i na rynek wewnętrzny. Dziennik urzędowy z dn. 5 września podaje nową ustawę „o sprzedaży pszenicy w kraju”. Ustawa ta postanawia, iż młyny handlowe (t. j. młyny, kupujące pszenicę i sprzedające następnie mąkę) kupować mogą pszenicę wyłącznie od Uprzywilejowanego T-wa, przy czem ustalona została przez ustawę cena, którą młyny płacić będą T-wu, a mianowicie za pszenicę Tisa 1240 din. za dostawy wrześniowe, 250 din. za październikowe, 260 din. za listopadowe, 270 din. za grudniowe. Ceny te może w razie potrzeby zmienić odpowiednio Minister Handlu i Przemysłu. Młyny obowiązane są ponadto zgłosić T-wu wszystkie zapasy pszenicy ponad 200 kg — za te zapasy zapłaca różnicę między efektywną ceną kupna i ceną wrześniową. W Jugosławiji sprzedawana być może jedynie mąka z młynów handlowych. Sprzedaż mąki, zmielonej dla użytku ludności wiejskiej (tej ustawa nie dotyczy), jest zakazana. Za przekroczenie

przepisów nowej ustawy przewidziane są surowe kary pieniężne i więzienie.

Ustawa z dn. 5 września ma na celu: a) wstrzymanie podaży na eksport i odciążenie w ten sposób Uprzywilej. T-wa w akcji eksportowej, b) umożliwienie T-wu ulokowanie pszenicy, zakupionej na eksport, a której zagranicą sprzedać dziś bez wielkiej straty nie można, na rynku krajowym, wreszcie c) pokrycie deficytu z eksportu przez konsumentów krajowych.

Nowa ustawa zmusza młyny do kupowania pszenicy od T-wa Uprzywilej., kupionej po 160 din. za cenę 240 din. W ten sposób magazyny wypróżnią się, poza tem T-wo zarobi na 1 q 80 din. i będzie mogło odpowiednio taniej oferować pszenicę zagranicą. Progresa cen, płaconych przez młyny, ma na celu spowodowanie zakupu przez nie jak największej ilości jeszcze we wrześniu.

Konsumpcję krajową pszenicy oblicza się w Jugosławiji na około 60.000 wagonów rocznie. Przy utrzymaniu obecnej różnicy ceny kupna pszenicy przez T-wo od producenta i ceny sprzedaży młynom T-wo mieć będzie czystego zysku około 480 miljn. din. Część tej sumy obrócona będzie na pokrycie strat w eksporcie, reszta stanowić będzie zysk Skarbu Państwa, który w ten sposób korzysta z ukrytego opodatkowania ludności miejskiej.

Tak wygląda sprawa jednak tylko teoretycznie.

Znaczna podwyżka ceny mąki w kraju wywołać musi wielkie niezadowolenie, tem bardziej, iż dotknie najołobniejszej ziemi pasywnej i biednej (Dalmacja, Hercegowina i Czarnogóra), które muszą sprowadzać corocznie z hasenu naddunajskiego około 15.000 wag. mąki. Rząd będzie musiał przyjąć tym krajom z pomocą, przez to zmniejszy się dochód Państwa z monopolu pszenicznego.

Ustawa nowa wstrzyma niezawodnie dotychczasową gwałtowną podaż pszenicy i odciąży czasowo T-wo Uprzywilejowane, ale równocześnie wpłynie na rolników w kierunku wstrzymania wogóle sprzedaży pszenicy T-wu po cenie 160 din. za 100 kg, szmuglowania mąki, zmielonej dla nich poza ramami ustawy, do okolicznych miast i miasteczek.

SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN. W PAŃSTW. ZAGR.

WĘGRY. — Reglamentacja wywozu węgla. — Trudności natury finansowo-gospodarczej oraz konieczność przyjęcia z pomocą górnictwu węglowemu skłoniły Rząd węgierski do wydania zarządzenia w sprawie regulowania importu węgla, koksu i brykietów. Rząd węgierski dąży przytem do ograniczenia przedewszystkiem importu gatunków opałowców, a w mniejszym stopniu węgla gazowego i koksu, których węglem krajowym zastąpić nie można. Import węgla zasadniczo winien być dokonywany w drodze układów kompensacyjnych, t. j. uzależnia Rząd węgierski dopuszczanie niezbędnego importu węgla opałowczego od możliwości eksportu równowartości towaru węgierskiego do kraju, dostarczającego węgiel. Ostatnio toczą się rokowania z Turcją

w sprawie importu węgla tureckiego wzamian za maszyny węgierskie i z Z.S.R.R. wzamian za dostawy bauxytu węgierskiego. W obu wypadkach chodzi o większe dostawy węgla gazowego.

WŁOCHY. — Z wyżka cła na węgiel. — Dn. 24 września dekretem, ogłoszonym w „*Officiale*”, podniesiono cło ad valorem o 10% na węgiel i koks. Zarządzenie powyższe nie dotyczy węgla, przeznaczonego dla kolei i marynarki handlowej.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie od dn. 1 do 15 października r. b. kształtowały się następująco (w \$ za kwintal):

	1-8/X	9-15/X	+ wzrost - zmniejszenie %
Pszennica:			
Berlin . . .	5:10½	5:10	- 0.1
Praga . . .	4:21	4:21	—
Chicago . .	1:85	1:85	—
Buenos Aires	2:71	2:96	+ 9.2
Liverpool .	2:25	2:30	+ 2.2
Wiedeń . .	3:75	3:89	+ 3.7
Hamburg . .	2:40	2:55	+ 6.4

Żyto:			
Berlin . . .	4:48½	4:43	- 1.1
Praga . . .	4:40½	4:36	- 1.0
Chicago . .	1:81	1:81	—
Wiedeń . .	4:07	4:13½	+ 1.6
Hamburg . .	—	—	—

O wies:			
Berlin . . .	3:38	4:42½	+ 1.4
Praga . . .	3:50	3:50	—
Chicago . .	1:61	1:65	+ 2.4
Buenos Aires	2:49	2:74	+ 10.0
Liverpool .	2:58	2:51	- 2.7
Wiedeń . .	3:63	3:71	+ 2.2
Hamburg . .	1:82	1:99	+ 9.3

Jęczmień browarowy:			
Berlin . . .	3:97	3:95	- 0.4
Praga . . .	3:81½	3:87	+ 1.6
Chicago . .	2:20	2:22	+ 0.9
Wiedeń . .	5:03	5:09½	+ 1.3
Hamburg . .	1:65	1:67	+ 1.2

Jęczmień zwykły:			
Berlin . . .	3:64	3:67½	+ 0.9

METALE

ŻELAZO. — Pomimo ogólnego pesymizmu okazuje się, że zaczynają się ujawniać różne potrzeby, dotąd nieraz sztucznie tłumione, które powodują dosyć liczne interesy, narazie jednak nieznaczne. W tygodniu sprawozdawczym, o d 10 do 16 października, ruch naogół był jeszcze niewielki, jednak w wielu krajach na rynkach wewnętrznych dała się zauważyć wyraźna poprawa co do chęci zakupów. Poza tem rzucone są już projekty zmobilizowania robót publicznych, które bezwarunkowo mogą przyczynić się do ożywienia przemysłu.

W Niemczech charakterystyczną cechą jest szereg drobnych zamówień. Zauważyć się daje zupełny zanik zamówień na żelazo budowlane, a specjalnie betonowe, co świadczy o braku wykonywania budowli o charakterze funda-

mentalnym. Ceny wewnętrzne bez zmian. Interesy wywozowe rozwijały się słabo. Na rynku starego żelastwa panuje kompletny zastój. Ceny mają ciągle tendencję zniżkową.

We Francji położenie pozostaje bez zmiany; pogorszenia nie widać. Wyrażane są nadzieje na otrzymanie pewnych zamówień ze strony kolonii, gdzie możliwości umieszczenia żelaza są jeszcze duże. Zostało zdecydowane wniesienie do Parlamentu wniosku o otwarcie kredytu na wznowienie robót publicznych. Wpływa również na porządek dzienny sprawa obstalunków sowieckich, głównie w dziedzinie maszyn. Ceny pozostają bez zmian — przy zasadniczej cenie żelaza sztabowego 500 fr. za tonnę loco huta wschodnia.

W Belgji nastąpiło pewne nieznaczne ożywienie, które jednak nie wyraziło się jeszcze w poważniejszym zwiększeniu. Notowanie giełdowe wymienia cenę £ zł. 3.2.0 — 3.2.6 za tonnę żel. sztabowego, faktycznie jednak huty gotowe są zawsze iść na ustępstwa przy cokolwiek większych zamówieniach. Rynek starego żelastwa pozostawał bez ruchu.

W Anglii w dalszym ciągu panuje silna dezorientacja co do cen, jednakże wewnętrzne zamówienia poprawiły się bardzo znacznie, dając hutom spory pakiet zamówień. Konkurencja hut kontynentalnych znikła prawie zupełnie. Naogół nastroj jest dosyć optymistyczny; konsumenci śpieszą z zamówieniami w obawie podniesienia cen przez huty do wysokości dawnego parytetu złotego.

Ceny wywozowe żelaza z większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgji wraz z Luksemburkiem i Francji — w £ złotych f. o. b. port — notowane były w dn. 16 października 1931 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1.016 kg	za 1.000 kg	
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2.5-3.0% Si)	—	2. 8.0	2. 8.0
tomasowska	—	2. 5.6	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2.17.0	2.16.6
platyny	—	2.18.6	2.18.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	3. 2.6	3. 2.0
belki	—	3. 1.0	3. 1.0
kątowniki	—	3. 1.6	3. 1.6
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	6.10.0	6.10.0
bednarka	—	3.19.6	3.19.0
drut-walcówka	—	5. 2.0	5. 2.0
blacha tomasowska	—	3.18.0	3.18.6
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
drut ocynkowany	—	6. 4.0	6. 4.0
gwoździe druc.	—	4.18.0	4.18.0

METALE NIEŻELAZNE. — Tydzień sprawozdawczy od 10 do 16 października nie wykazywał żadnych specjalnych zmian, choć ogólne usposobienie było lepsze. Coraz silniej objawiająca się ucieczka od pieniądza papierowego skierowuje kapitalistów do lokowania swoich wartości w surowcach niezniszczalnych. Tej okoliczności przypisują coraz większe zainteresowanie się metalami. Z drugiej strony składy metali konsumentów

bardzo już dawno nie były odnawiane i zupełnie ich wyczerpanie jest niedalekie. Na tych przesłankach optymista opierają swoje nadzieje na szybkie już ożywienie się zakupów. W tygodniu sprawozdawczym, pomimo zwiększonego zainteresowania, zapotrzebowanie było nieznaczne i poważniejszych interesów nie było. Ceny nie wykazywały też wielkich różnic z wyjątkiem cyny, której cena znacznie wzrosła.

Na rynku miedzi najważniejszym wydarzeniem było ogłoszenie statystyki za wrzesień, która wykazuje wzrost zapasów światowych o przeszło 29 tys. t do 669 tys. t. To też panuje przypuszczenie, że na najbliższej konferencji światowej w New-Yorku dojdzie do porozumienia co do ścisłego ograniczenia produkcji. Zapotrzebowanie było wyższe niż uprzednio, ceny lekko wzrosły. W stosunku do funta złotego cena pozostała bez zmiany.

Na rynku cyny panowała hauss'a, wywołana jednak wyłącznie przez spekulację. Holandia czyni zabiegi o przeliczenie na złoto cen cyny, ogłaszanych przez pool cynowy, co korzystnie już odbiło się na rynku. Cena cyny podniosła się o ok. 4% w porównaniu do poprzedniego tygodnia.

Na rynku ołowiu panowało usposobienie spokojne. Konsumenty angielscy kupowali mało, większy znacznie był wywóz, prawdopodobnie do Z. S. R. R. W stosunku do wartości w złocie cena ołowiu wykazała wzrost o 2%.

Na rynku cynkowym zakupy ze strony konsumentów były bardzo nieznaczne; poczynione były duże zakupy jako lokata pieniędzy. W stosunku do poprzedniego tygodnia cena obniżyła się o 2.5% (w wartości £ złotego).

Ruch cen poszczególnych metali przedstawiał się, jak następuje (w nawiasach podane są wzrost lub zmniejszenie w stos. do poprzedniego tygodnia w przeliczeniu na £ złote): Miedź standard przy operacjach kasowych wykazała zysk £ ³/₈ przy terminowych zaś £ ³/₁₆; miedź elektrolityczna straciła £ ³/₈ (-1.6%), rafinowana zaś zyskała £ ¹/₂. Cyna zyskała przy obu rodzajach transakcyj po £ 3½ (+3.5%). Ołów zyskał przy sprzedaży za gotówkę £ ¹/₄ (+2%), przy operacjach zaś terminowych £ ¹/₈. Cynk stracił przy obu transakcjach po £ ¹/₄ (-2.5). Blacha biała straciła £ ¹/₂ na skrzynce. Srebro w rezultacie tygodniowym pomimo wahań zmiany nie wykazało. Złoto straciło 1 d na uncji (-1%). Inne metale notowane nie były.

Na rynku starych metali ruchu nie było prawie żadnego, tak że notowania były raczej papierowe. Nieznaczne robione zakupy zmiany cen nie wykazały.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję):

Metal	Poprzed. Tydz. sprawozdawczy:			
	tydz. ultimo	maksimum	minimum	ulti-mo
Miedź standard:				
kasa	34 ³ / ₈ -½	35 ⁷ / ₈	34½	34 ¹³ / ₁₆ -7/ ₈
term.	35 ⁷ / ₁₆ -½	36 ¹³ / ₁₆	35½	35 ⁵ / ₈ -11/ ₁₆
elektrol.	41-¾	42½	40½	40½-41½
rafinow.	37-38½	39½	37½	37½-38½

Cyna:				
kasa . . .	127 $\frac{1}{2}$ -128	131 $\frac{1}{4}$	129 130 $\frac{7}{8}$ -131 $\frac{1}{8}$	
term. . .	129 $\frac{3}{8}$ -130	133 $\frac{3}{8}$	131 $\frac{1}{4}$ 133 $\frac{1}{4}$	
Ołó w:				
kasa . . .	12 $\frac{15}{16}$	13 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{3}{4}$	13 $\frac{3}{16}$
term. . .	13 $\frac{1}{8}$	13 $\frac{3}{8}$	13 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{1}{4}$
Cynk:				
kasa . . .	12 $\frac{11}{16}$	13	12 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{7}{16}$
term. . .	13 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{5}{16}$	13	13
Glin:				
dla kraju .	—	—	—	—
" zagr. .	—	—	—	—
Blacha				
biała .	14 $\frac{1}{2}$ -15	15	14	14-14 $\frac{1}{2}$
Nikiel:				
dla kraju .	—	—	—	—
" zagr. .	—	—	—	—
Platyna				
"Spong"	—	—	—	—
Srebro:				
kasa . . .	17 $\frac{3}{8}$	17 $\frac{1}{2}$	17	17 $\frac{3}{8}$
term. . .	17 $\frac{9}{16}$	17 $\frac{11}{16}$	17 $\frac{1}{4}$	17 $\frac{9}{16}$
Złoto .	107.0	106/11	106/6	106/11

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

— Światowe rynki surowca bawełnianego cechowała w II połowie września ta dencja wybitnie niepewna, a chaos, spowodowany katastrofalnym spadkiem cen tego surowca, bynajmniej nie został opanowany. Niewyjaśnione stanowisko Stanów Zjednoczonych, które nie wyraziły swej zgody na uczestnictwo w światowej konferencji bawełnianej, te nastroje depresji wzmocniło. Spadek funta nie wywołał żadnych specjalnych głębszych refleksów na rynku bawełnianym, i sądzić należy, że sytuacja nie prędko się wyjaśni. Prywatne szacowania zbiorów bawełny są dużo niższe od oficjalnych statystyk. Równoległe jednak bardzo silnie spadło zapotrzebowanie, zwłaszcza w tych krajach, które należały do głównych odbiorców bawełny amerykańskiej, a mianowicie w Niemczech, Anglii i Francji. Nic więc dziwnego, że bieżące zapasy bawełny nie uległy żadnemu zmniejszeniu i fatalnie ciąży nad sytuacją rynkową. Sytuacja ta panowała we wrześniu we wszystkich ośrodkach handlu bawełnianego. Sytuacja

rynku egipskiego nie przedstawiała się pomyślniej. Wahania cen w Aleksandrii były dość poważne przy minimalnych zresztą transakcjach.

W przeciwieństwie do tego sytuacja na światowym rynku wełnianym uległa wydatnemu odprężeniu. Poprawa ta zauważyła się już w okresie pierwszych wrzesniowych aukcyj wełny australijskiej w Sydney, Adelaide i Brisbane. Wszystkie te aukcje zamknięte zostały przy mocnej tendencji cen. Drugim etapem tej poprawy były aukcje londyńskie, które przedłużone zostały o 4 dni i zamknięte 6 października.

W okresie pierwszego tygodnia rozwinęły się bardzo ożywione transakcje przy cenach naogół utrzymanych. W drugim tygodniu ceny już zwykowały w granicach 2%—7 $\frac{1}{2}$ %. Ceny osiągnęły mocny poziom z okresu lipca. 80% wełny wysokogatunkowej, która znalazła się na aukcjach, zostało całkowicie sprzedane. W głównej mierze odbiorcami byli Anglicy i Niemcy, częściowo również i Francja. Sytuacja w Londynie odbiła się następnie w związku ze spadkiem funta dodatnio na konjunkturach innych rynków wełnianych: w Bradfordzie, gdzie ceny wydatnie zwykowały, w Berlinie oraz na aukcjach wełny australijskiej w Sydney i Brisbane. W Bremie ceny również wykazywały tendencję zwykową.

Sytuacja na rynku lnu nie uległa ostatnio wydatniejszym zmianom. Panowały tam tendencje wyczekujące. Zwłaszcza w krajach nadbałtyckich rynek kształtował się pod znakiem kończących się zbiorów. Ceny nie uległy zmianie i miały charakter raczej orientacyjny.

Rynek surowca jutowego znajduje się w okresie po ogłoszeniu oficjalnych wyników zbiorów tegorocznych. Są one o 50% niższe w porównaniu z r. ub. i wynoszą 5.559 tys. bel. Jakkolwiek spożycie tego surowca uległo wydatnej niższe, to jednak liczyć się należy z rocznym spożyciem około 6 miljn. bel. W normalnych warunkach tego rodzaju sytuacja wywołałaby niewątpliwie spekulację zwykową. W obecnej sytuacji liczyć się jednak musimy z nastrojami depresji z jednej strony oraz z zapasami tego surowca ze zbiorów zeszłorocznych. W tych więc warunkach podaż przewyższy popyt rów-

niez i w nadchodzącym sezonie. Narazie nie można oczekiwać wydatniejszej poprawy w związku z ogólną sytuacją.

Sytuacja na rynku konopii kształtowała się niejednolicie. Na rynkach kolonialnych konopie jawańskie notowano przy cenach niższych, podczas gdy na inne gatunki konopii tendencja była wzmocniona. Na sytuację sisalu wschodnio-afrykańskiego wpłynęło zwykująco spłonięcie olbrzymiego transportu tego surowca w ilości 8.000 bel. Naogół jednak ceny pozostają na poziomie kosztów własnych. Konopie Manila oraz wszystkie gatunki brytyjsko-indyjskie i nowozelandzkie wykazują pewną stabilizację cen, ponieważ zapasy nie uległy zwiększeniu. W Europie konopie rosyjskie i węgierskie lekko zwykowały.

Bardzo niejednolicie kształtowała się sytuacja na rynkach surowego jedwabiu. W Medjolanie zrealizowano kilka większych transakcyj z Ameryką. W związku z wahaniami lira operacje realizowano przy zachowaniu daleko idących ostrożności. Bardzo niepomyślnie przedstawia się sytuacja w Lyonie. Mocniejsze nastroje panowały w N.-Yorku, gdzie realizowano nie tylko transakcje dla pokrycia bieżącego zapotrzebowania, ale i kontrakty o dłuższych terminach. Wzmocnienie cen notowano w Szanghaju i Kantonie w związku z poprawą kursu srebra. Nastroje wybitnie niżkowe panowały w Yokohamie. Ceny w ciągu tygodnia spadły tam o kilkadziesiąt punktów.

Notowania cen surowców włókienniczych w dn. 27 października r. b. były następujące:

Bawełna	
Liverpool bawełna amerykańska Middling za 1 kg	3.96 d
Liverpool bawełna egipska Sakkelaridis za 1 kg	6.26 d
Wełna	
Australijska greasy merinos	15 d
" comeback	11 d
" crossbred	9 d
Juta	
Londyn Firsts (na wrzesień-październik) za 1 t	£ 18.25
Jedwab	
Włoski w Lyonie extra 13/15	125 $\frac{1}{2}$ fr.
Chiński w Lyonie petit extra 9/11	65—70 fr.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: ELEKTORALNA 2, pokój 26 (parter)

telefony:

412-66 (Red.), 412-73 (Adm.) i 412-68 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA

w kraju:

kwartalnie— z 15, półrocznie— z 30, rocznie— z 60

zagranicą:

kwartalnie— z 25, półrocznie— z 50, rocznie— z 100

CENY OGŁOSZEŃ

w zeszytach zwykłych:

IV str. okładki— z 1.200; II i III str. okł.— z 900;

$\frac{1}{2}$ str.— z 500; strony zwyczajne — z 600,

$\frac{1}{4}$ str.— z 350, $\frac{1}{8}$ str.— z 200, $\frac{1}{16}$ str.— z 110

Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%

Redaktor Naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHALSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULESKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIEYSZTOR

Wydawca: **MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU**

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

Zarząd Spółki Akcyjnej Cukrowni „STRZYŻÓW”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż poczynając od dn. 19 października 1931 r. Bank Cukrownictwa w Poznaniu, Oddział w Warszawie, Karowa 20 i Bank Angielsko-Polski w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 47/49 rozpoczynają

wypłatę dywidendy za 1930/31 r.

po 450 (cztery i 50) od jednej akcji za zwrotem kuponu Nr. 4.

Cukrownia „Woźuczyn”, S. A.

Bilans na dz. 30 czerwca 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	STAN BIERNY	zł
Nieruchomości: grunty i budowle	1.658.962'05	Kapitał zakładowy	2.400.000'00
Maszyny i urządzenia techniczne	2.190.615'68	Kapitał zapasowy	879.019'66
Kolejka	203.251'54	Kapitał specjalnej rezerwy	704.181'45
Inwentarz żywy i martwy	779.684'61	Kapitał amortyzacyjny	1.678.945'93
Gospodarstwo rolne własne	760.522'46	Wierzyciele	5.511.018'40
Gospodarstwo rolne — dzierżawa	369.134'20	Dywidenda	3.367'16
Remanenty cukru i melasu	3.400.409'48	Sumy przechodnie	78.883'50
Gotówka i papiery procentowe	144.393'83	Rezerwa podatkowa	119.691'35
Dłużnicy	1.965.766'54	Zysk	144.000'00
Sumy przechodnie	45.367'06		
	<u>11.518.107'45</u>		<u>11.518.107'45</u>

Rachunek strat i zysków

WIN EN	zł	MA	zł
Strata na inwentarzu żywym	1.410'00	Zysk z kampanji 1930/31 r.	262.045'46
Odliczono na kapitał zapasowy	64.075'00	Zysk na prowadzenie gosp. rolnego na grun- tach własnych	23.062'56
Rezerwa podatkowa	118.691'35	Zysk na prowadzenie gosp. rolnego na dzier- żawie dóbr Woźuczyn	43.068'33
Zysk	144.000'00		
	<u>328.176'35</u>		<u>328.176'35</u>

Zarząd Spółki Akcyjnej „CHODORÓW”, Spółka Akcyjna dla Przemysłu Cukrowniczego w Chodorowie

zawiadamia, że w dn. 19 listopada 1931 r., o godz. 11 przed poł. odbędzie się w biurze Generalnej Dyrekcji Spółki we Lwowie, przy ul. Zimorowicza 19

XVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie i przedłożenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok obrachunkowy 1930/31; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie przedłożonego bilansu i udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej i Zarządowi; 4) Wniosek co do rozdziału czystego zysku; 5) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą swoje akcje wraz z bieżącymi kuponami złożyć w kasie Banku Gospodarstwa Krajowego Oddział we Lwowie, w kasie Powszechnego Banku Związkowego, we Lwowie lub w kasie Warszawskiego Banku Dyskontowego, Oddział we Lwowie za pisemnym poświadczeniem, które będzie służyć jako legitymacja do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu.

Powyższe poświadczenie opiewać będzie na nazwisko i będzie podawać ilość akcji i głosów przysługujących upoważnionemu Akcjonariuszowi. Legitymacja służyć może tylko osobie w niej wymienionej, lub należycie wykazanemu pełnomocnikowi.

Powyższe poświadczenie na złożone akcje winni akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, złożyć w Biurze Generalnej Dyrekcji Spółki we Lwowie najpóźniej do dn. 13 listopada 1931 r. Zdeponowane akcje mogą być po Walnym Zgromadzeniu podjęte w instytucji, w której zostały złożone za zwrotem otrzymanego poświadczenia lub też za potwierdzeniem odbioru i oddaniem potwierdzenia Spółki, że wydane za złożone akcje poświadczenie u niej złożone zostało.

Ponadto wskazuje się—stosownie do § 16 Statutu—na możliwość zgłoszenia przez Akcjonariuszów, reprezentujących jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego dodatkowych spraw na porządek dzienny, o ile to nastąpi najpóźniej do dn. 5 listopada 1931 r.

„Chodorów” S. A. dla Przem. Cukrowego w Chodorowie
Inż. S. Kremer W. Rozptochowski

OGŁOSZENIE DRUGIE

T-wo „ELEKTRYCZNOŚĆ”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w w dn. 31 października 1931 r. o godz. 1 popoł. w biurze Zarządu w Warszawie, przy ul. Zgoda Nr. 10 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1930/31;
- 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 4) Pokwitowanie Zarządu z czynności;
- 5) Upoważnienie Zarządu do poczynienia wydatków inwestycyjnych;
- 6) Ustalenie liczby członków Zarządu, wysokości ich uposażenia oraz ich wybór;
- 7) Oznaczenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej i ich wybór.

Właściciele akcji, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 24 października r. b. złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje, lub też zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, lub w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniu winny być wymienione: imię i nazwisko akcjonariusza, jego adres, ilość i numery akcji, oraz winno być zawarte oświadczenie, iż akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Karty wstępu wydawane będą w Biurze Zarządu na 3 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

KOLEJ LOKALNA TARNOPOL — ZBARAŻ, S. A.

II OGŁOSZENIE

XVI Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Tarnopol-Zbaraż” odbędzie się w dn. 7 listopada 1931 r., o godz. 10 przed południem we Lwowie, ul. Andrzeja Potockiego L. 11, parter, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z czynności za 1930/31 r. i sprawozdanie Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za ten rok, wraz z udzieleniem absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej za ten okres czasu;
- 2) Oznaczenie wynagrodzenia za czynności i znaczka obecności dla członków Rady Nadzorczej na okres od 1/IV 1931 r. do 31/III 1932 r. oraz na dalsze lata aż do odwołania.

Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu, jeżeli będzie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż, albo jeżeli będzie przedstawione w tym terminie zaświadczenie na dowód złożenia u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej przy wymienieniu liczby akcji i stwierdzeniu, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Spółki

Akcyjny Bank Hipoteczny

Bilans surowy na dz. 30 września 1931 r.

STAN CZYNNY		STAN BIERNY	
	zł		zł
1) Kasa i sumy do dyspoz.	451.165'99	1) Kapitały własne:	
2) Waluty zagraniczne	654.584'12	a) zakładowy	5.000.000'00
3) Papiery wartość. własne:		b) zapasowy	2.011.453'59
a) bilety skarbowe	—	c) inne rezerwy	633.089'52
b) papiery państw.	131.991'37	d) fundusz amortyzac.	360.908'78
c) listy zastawne	3.459.189'91		8.005.451'89
d) obligacje	7.314'78	2) Wkłady:	
e) akcje	12.551'56	a) terminowe	6.118.048'58
	3.611.047'62	b) á vista	542.470'47
4) Udziały i akcje w przedsiębiorstw. konsorcj.	839.309'48	c) na książeczki wkładowe i asygn. kas. płatne okazicielowi	11.898.970'19
5) Papiery wartość. ustawowego kapitału zapasow.	380.726'28		18.559.489'24
6) Banki krajowe	743.852'23	3) Rachunki bież. (saldo kredytowe)	2.511.347'92
7) Banki zagraniczne	1.016.906'95	4) Zobowiązania inkasowe	55.669'08
8) Weksle zdyskontowane	18.406.758'33	5) Redyskonto weksli	9.817.478'57
9) Rachunki bieżące:		6) Zastaw walorów	1.300.000'00
a) zabezpieczone	14.485.330'08	7) Banki krajowe	3.565.540'55
b) niezabezpieczone	1.307.676'05	8) Banki zagraniczne	8.550.870'98
	15.793.006'13	9) Fundusz emerytalny i fund. wieczyste	29.626'80
10) Pożyczki terminowe	3.089.491'75		2.476.728'41
11) Ruchomości	1.631'07	11) Rachunki oddziałów	4.872.571'73
12) Nieruchomości	4.580.543'87	12) Zyski z lat ubiegłych	244.411'04
13) Koszty handlowe i administ. nieruchomości	2.122.335'43	13) Listy zastawne (obligacje)	30.464.933'75
14) Rachunki oddziałów	4.862.888'46	14) Pasywa z oddziału kredytu długoterm. i różne pasywa	1.796.615'59
15) Długoterminowe pożyczki hipoteczne	30.464.933'75		
16) Aktywa oddz. kred. długoterm. i różne aktywa	5.231.554'09	15) Zobowiązania z tytułu kredytów reambulowanych	3.651'00
17) Dłużnicy z tytułu kredytów reambulowanych	3.651'00		3.651'00
	<u>92.254.386'55</u>		<u>92.254.386'55</u>
Gwarancje	zł 1.054.959'81	Inkaso	zł 2.606.342'47

Zarząd Towarzystwa Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 13 listopada 1931 r., o godz. 11 w lokalu Zarządu Towarzystwa w Warszawie, ul. Moniuszki Nr. 10, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu, wnioski Komisji Rewizyjnej i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1930/31 r. operacyjny oraz podział zysków i udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 2) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na bieżący rok operacyjny;
- 3) Wybór członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej;
- 4) Uzgodnienie statutu z prawem o spółkach akcyjnych, w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P” Nr. 39, poz. 383) i zatwierdzenie nowej redakcji statutu. Wybór Rady Nadzorczej i członków Rady, delegowanych do stałego nadzoru.

Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć osobiście lub przez swych przedstawicieli w rzezonem Walnem

Zgromadzeniu, powinni przedstawić nie później, jak 6 listopada r. b. w Zarządzie Spółki w Warszawie, Moniuszki 10, swe akcje lub też zaświadczenie depozytu z wykazem odpowiednich numerów.

Dla akcyj. deponowanych we Francji i Belgji, koniecznym jest przedstawienie świadectw depozytowych, wystawionych przez „Crédit Lyonnais” w Paryżu.

Stosownie do artykułu 57 statutu, dla ważności uchwał Walnego Zgromadzenia wymagany jest udział akcjonariuszów lub ich pełnomocników, reprezentujących przynajmniej jedną piątą część kapitału zakładowego, a co do punktu 4 porządku dziennego — nie mniej, niż połowę kapitału zakładowego.

W razie nieprzybycia akcjonariuszów, przedstawiających dostateczną ilość akcji, niedoszło do skutku Walne Zgromadzenie odbędzie się w dn. 1 grudnia r. b. w temże miejscu, o tejże godzinie i z tym samym porządkiem dziennym i będzie uważane za prawomocne, a uchwały tegoż Walnego Zgromadzenia za ostateczne, bez względu na liczbę zgłoszonych akcji.

W razie odbycia się Walnego Zgromadzenia w drugim terminie, t. j. dn. 1 grudnia r. b., Akcjonariusze winni przedstawić swe akcje lub zaświadczenie depozytu nie później, jak dn. 23 listopada r. b.

Za każdą reprezentowaną na Walnem Zgromadzeniu akcją wypłacony będzie żeton obecności w wysokości 2 fr. fr.

PIERWSZE ZAWIADOMIENIE

FABRYKA KRZESEŁ GÓŚCICINO, S. A. w Gościcinie, pow. morski

Zawiadamia się PP. Akcjonariuszów naszej Spółki, że w dn. 30 listopada 1931 r., o godz. 17 w lokalu Spółki w Gościcinie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

Porządek dzienny: 1) Przedłożenie bilansu wraz z rachunkiem zysków i strat za 1930/31 rok operacyjny. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 2) Przyjęcie bilansu i powzięcie uchwały w sprawie podziału czystego zysku; 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Zmiana statutu: § 5.—Zmiana przez dodanie ustępu: Zarząd Spółki jest obowiązany w ciągu trzech miesięcy od upływu roku operacyjnego sporządzić i przedłożyć władzom nadzorczym do zbadania, bilans na ostatni dzień roku operacyjnego, rachunek zysków i strat, oraz dokładne piśmienne sprawozdanie z działalności Spółki za rok ubiegły; § 11.—Zmiana przez dodanie nowego ustępu: Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno się odbyć corocznie w ciągu pięciu miesięcy po upływie roku operacyjnego; 5) Wybór pisma nieurzędowego, w którym umieszczone będą obowiązkowe ogłoszenia; 6) Wybór członków Zarządu; 7) Wybór członków Rady Nadzorczej; 8) Wolne wnioski.

Do wzięcia udziału w Walnem Zgromadzeniu są upoważnieni PP. Akcjonariusze, którzy conajmniej 7 dni przed Walnem Zgromadzeniem złożą swoje akcje w kasie Spółki w Gościcinie, powiat morski.

Wskazujemy zarazem na możliwość zgłoszenia przez Akcjonariuszów nie później jednak, jak na 14 dni przed Walnem Zgromadzeniem, dodatkowych spraw na porządek dzienny, które mogą być zamieszczone w drugim ogłoszeniu.

Gościcino, pow. morski, dn. 13 października 1931 r.

Zarząd: J. Mack A. Jahnz

Belgijska Spółka Akcyjna

Société Industrielle et Commerciale des Anciens
Etablissements Emile Haebler

Tow. Akc. Przemysłowe i Handlowe dawnych Przedsiębiorstw
Emila Haeblera, Bruksela

Uprasza się PP. Akcjonariuszów i posiadaczy udziałów
założycielskich o wzięcie udziału w

ZWYCZAJNEM WALNEM ZGROMADZENIU

które się odbędzie we wtorek, dn. 17 listopada 1931 r.,
o godz. 15 w siedzibie Towarzystwa w Brukseli, 42,
Avenue des Arts.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Rady Administracyjnej i Kolegium Komisarzy z działalności w roku operacyjnym 1930/31;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków po dz. 30 czerwca 1931 r.;
- 3) Zwolnienie administratorów i komisarzy;
- 4) Ustalenie wynagrodzeń administratorów i komisarzy za rok operacyjny 1931/32;
- 5) Przyjęcie dymisji administratorów i komisarzy; ustalenie ilości administratorów i komisarzy. Ewentualna nominacja administratorów i komisarzy.

Chcąc wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, PP. Akcjonariusze powinni się zastosować do art. 25 statutu Towarzystwa. Akcje lub udziały założycielskie (parts de fondateur) mogą być zdeponowane: w Brukseli — w siedzibie Towarzystwa — 42, Avenue des Arts, u „Société Générale de Belgique” i w jej filii, 48, rue de Namur (dawniejszy Banque d'Outremer), w Łodzi — w siedzibie eksploatacji Towarzystwa, ul. Pusta 9, w Amsterdamie u „Amsterdamsche Bank”.

Spółka Akcyjna „Cukrownia Szpanów”

Bilans za okres od 1/IV 1930 r. do 31/III 1931 r.

STAN CZYNNY		zł	STAN BIEŻNY		zł
Budynki fabryczne i mieszkalne		1,884.857'47	Kapitały		5,013.477'35
Maszyny i aparaty		2,494.037'55	D. pozyty		3.600'00
Grunty własne		1,642.541'84	Akcepty		3,431.487'34
Bocznice kolejowe		15.870'72	Pożyczki		1,448.561'74
Inwentarz żywy		16.595'33	Akcyza		1,049.240'50
Inwentarz martwy		381.247'02	Należności bankom		563.800'44
Kamień wapienny		34.702'10	Wierzyciele		3,611.800'97
Cukier biały, żółty i produkty		5,540.993'78	Sumy przechodnie		320.462'85
Melasa		35.788'65	Zysk		36.692'58
Opał		46.840'70			
Gotówka		414.207'25			
Papiery procentowe		118.193'71			
Udziały		33.968'65			
Kasa oszczędności		3.295'43			
Magazyn		149.797'89			
Depozyty		3.600'00			
Gospodarstwo rolne		180.666'47			
Dłużnicy		2,112.353'48			
Pożyczki		18.274'42			
Sumy przechodnie		249.436'77			
Wydatki na plantacje 1931/32 r.		2.634'87			
Plantatorzy 1931/32 r.		89.004'61			
Stacja Doświadczalna		2.558'50			
Weksle		7.666'56			
		<u>15,479.123'77</u>			<u>15,479.123'77</u>
Weksle gwarancyjne		70.601'92	Weksle gwarancyjne		70.601'92
Weksle grzechnościowe		9.000'00	Weksle grzechnościowe		9.000'00
		<u>79.601'92</u>			<u>79.601'92</u>

Rachunek strat i zysków

Podatek dochodowy za 1927/28 r.	9.140'00	Zyski z lat poprzednich	212.690'85
Dtto za 1928/29 r.	20.812'00	Z podziału ostatecznego kotła 1928/29 r.	232'91
Cukier dla PP. Członków Zarządu za 1928/29 r.	489'95	Zwrot asekuracji cukru 1928/29 r.	957'80
%% tantjemy p. L. Troniewskiego za 1928/29 r.	6.946'60	Magazynowanie cukru 1928/29 r.	7.453'05
Koszty wyjazdu deleg. do Gorlic w spr. cukru	75'00	Potrącenia na akcje nowej emisji, wyrównanie parytetów za 1928/29 r.	107'26
% wynagrodzenia p. D. Jankowskiemu za 1929/30 r.	279'04	Dywidendy za 1929 r.:	
Podatek dochodowy za 1930/31 r.	15.584'80	od akcji Banku Cukrownictwa	zł 4.584'00
Manca	562'72	„ „ „ Polskiego	zł 4.620'00
Oplata za ubezpieczenie socjalne robotników przy ładowaniu cukru w latach 1926—1930	536'39	„ „ „ udziałów S. H. C.	zł 190'00
Straty na sprzedaży inwen. żywych	zł 330'29	Cukrownia „Leśmierz” częściowy zwrot udziału naszego w stratach	1.969'39
„ „ „ „ martw	zł 10.209'72	Zysk z własnego folwarku „Oleksin” za 1930/31 r.	44.584'07
Dywidenda od akcji Banku Cukrownictwa PP. Członków Zarządu Głównego za 1929 r.	444'00	Zysk z kampanji 1930/31 r.	517.281'59
Odsetki od pożyczki angielskiej za 1928/29 r.	18.016'44		
Oplata stemplowa od dokumentów zastawnych na kredyt akcyjowy	2.098'14		
Mała rezerwa na koszty komis. sprzedaży cukru wewnętrznego kompanji 1929/30 r.	zł 50.859'79		
Dtto cukru eksportowego	zł 99.300'68		
Utrzymanie roczne stacji doświadczalnej	13.581'67		
Amortyzacja za 1930/31 r.	325.011'83		
Odpisane na kapitał rezerwowy zyski z lat ub.	183.699'28		
Zysk za rok operacyjny 1930/31 netto	36.692'58		
	<u>794.670'92</u>		<u>794.670'92</u>

ZARZĄD: Ks. Janusz Radziwiłł, Ks. Edmund Radziwiłł, Aleksander Dobrowolski, Konstanty Fitzermann, Leon Troniewski, Jan Smoleński. KOMISJA REWIZYJNA: Leon Pratkowski, Wacław Leszczyński, Zofja Kacicka.
BUCHALTER: Erazm Porajski

FRANCUSKA SPÓŁKA AKCYJNA

Towarzystwo Bezimienne Kopalń „Czeladź” — Société Anonyme des Mines de Czeladź

zawiadamia, że z dn. 17 lipca 1931 r. ustąpił z zajmowanego w Polsce stanowiska Delegat Rady Zarządzającej Towarzystwa P. Inż. Wiktor Viannay, pełnomocnik Towarzystwa, ustanowiony zgodnie z § 6 Rozp. Rady Ministrów z dn. 20/XII 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” 103, poz. 919), a na

jego miejsce takież pełnomocnikiem Towarzystwa ustanowiony został P. Inż. JERZY HERDHEBAUT, Delegat Rady Zarządzającej Towarzystwa, zamieszkały w siedzibie Towarzystwa w Polsce, w Piaskach-Czeladzi p. Sosnowiec.

Cukrownia i Rafinerja „Nieledew“, S. A.

Billans na dz. 30 czerwca 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	STAN BIERNY	zł
Nieruchomości: grunty i budowle	1,928.237'22	Kapitał akcyjny	2,250.000'00
Maszyny i aparaty	2,102.577'38	Kapitał amortyzacyjny	1,760.468'81
Kolejki i linje telefoniczne	787.552'67	Kapitał zapasowy	864.963'34
Folwark „Kąty”	442.725'82	Wierzyciele	2,316.295' 4
Inwentarz żywy i martwy	478.362'20	Akcepty	711.198'40
Remanenty cukru i melasu	1,344.063'27	Stypendjum im. ś. p. E. Świeżawskiego	5.353'03
Dłużnicy	728.485'15	Dywidenda niepodniesiona	3.586'27
Gotówka i papiery procentowe	139.525'37	Rezerwa podatkowa	28.589'89
Weksle	7.840'94	Członkowie Zarządu za depozyty	50.000'00
Depozyty członków Zarządu	50.000'00	Sumy przechodnie	7.270'61
Sumy przechodnie	78.355'67	Zysk	90.000'00
	<u>8,087.725'69</u>		<u>8,087.725'69</u>
Różni za gwarancje	1,330.000'00	Weksle kaucyjne	130.000'00
	<u>1,330.000'00</u>	Kaucja hipoteczna na zabezp. kredytu akcyzo- wego	1,200.000'00
			<u>1,330.000'00</u>

Rachunek strat i zysków

WINIEN	zł	MA	zł
Odpisano na kapitał amortyzacyjny	328.238'39	Pozostałość zysku z roku ubiegłego	2.934'60
Odpisano na kapitał zapasowy	48.309'13	Saldo rachunku fabrykacji	451.511'63
Rezerwa podatkowa	28.589'89	Zysk na eksploatacji folwarku „Kąty”	39.375'58
Pozostałość zysku	90.000'00	Wpływ z 2 List. Zast. T. K. Z., spisanych na straty wojenne	1.315'60
	<u>495.137'41</u>		<u>495.137'41</u>

Wileński Prywatny Bank Handlowy

S. A.

Billans surowy na dz. 30 września 1931 r.

AKTYWA

Kasa i sumy do dyspozycji: a) gotowizna w kasie zł 229.804'44; b) pozostałość w Banku Polskim, P. K. O. i B-ku Gosp. Kraj. zł 289.636'72; Waluty zagraniczne zł 216.007'90; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 2.800'56; b) papiery hipotecz. zł 788.956'98; c) akcje zł 41.739'28; Udziały i akcje w przeds. kons. zł 75.000'00; Banki krajowe zł 98.913'58; Banki zagraniczne zł 154.682'22; Weksle zdyskontowane zł 3.599.069'64; Rachunki bieżące (saldo debetowe) otwartego kredytu: a) zabezpieczone zł 4.385.657'71; b) niezabezpieczone zł 268.764'05; Pożyczki terminowe zł 189.163'63; Nieruchomości zł 633.000'00; Różne rachunki zł 645.823'93; Koszty, różnice kursowe i t. p. zł 433.645'33; Oddziały zł 953.078'39; Suma bilansowa zł 13,005.744'36; Udzielonę gwar. zł 172.700'00; Inkaso zł 1,438.933'21; Razem zł 14,617.377'57.

PASYWA

Kapitały własne: a) zakładowy zł 2,500.000'00; b) zapasowy zł 120.981'84; Wkłady: a) termin. zł 4,351.172'58; b) à vista zł 2,035.263'42; Rachunki bieżące (saldo kredytowe otwartego kredytu) zł 58.484'71; Zobowiązania inkasowe zł 9.986'63; Redyskonto weksli zł 1,419.365'24; Banki krajowe zł 224.257'34; Banki zagran. zł 22.094'46; Różne rachunki zł 615.897'55; Procenty i prowizje różne zł 652.332'14; Oddziały zł 995.908'45; Suma bilansowa zł 13,005.744'36; Zobowiąz. z tytułu udzielon. gwar. zł 172.700'00; Różni za inkaso zł 1,438.933'21; Razem zł 14,617.377'57.

„HENRYKA FRANCKA SYNOWIE” Fabryka Środków Kawowych, S. A.

W SKAWINIE

Zamknięcie roczne per dz. 30 czerwca 1931 r.

AKTYWA

Gotówka	7.808'78
Papiery wartościowe, weksle i czekki	399.684'66
Pretensje	5,560.245'62
Zapasy	5,082.011'06
Urządzenia	3,643.702'55
Nieruchomości	3,184.985'29
	<u>17,878.437'96</u>

PASYWA

Kapitał akcyjny	9,000.000'00
Fundusz rezerwowy	927.772'83
Długi	7,608.061'22
Czysty zysk	342.603'01
	<u>17,878.437'96</u>

Rachunek zysków i strat

WINIEN	zł
Amortyzacja	671.584'98
Zużycie	8,059.154'98
Koszty fabryczne i administracyjne	8,076.156'58
Czysty zysk	342.603'91
	<u>17,149.500'45</u>
MA	zł
Przeniesienie zysku z dn. 30/VI 1930 r.	9.776'83
Utarg	17,139.723'62
	<u>17,149.500'45</u>

ZARZĄD FIRMY

„Starzycka Fabryka WYROBÓW Sukiennych Z. Bornstein“, S. A.
w Tomaszowie Maz., Szosa Warszawska 59—71

podaje do wiadomości, iż w dn. 11 listopada r. b. o godz. 18 w lokalu Spółki, odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Omówienie sytuacji, wywołanej opozycją mniejszości w związku z uzgodnieniem statutu z nowym prawem akcyjnym i ewent. częściowa reasumpcja uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 6 czerwca 1931 r. w punkcie, dotyczącym wprowadzenia do statutu Rady Nadzorczej; 3) Komunikat Zarządu o przepisach, obowiązujących Spółkę na mocy nowego prawa akcyjnego i przyjęcie tego komunikatu do zatwierdzającej wiadomości; 4) Sprawozdanie Zarządu w sprawie placu; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w powyższym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje Zarządowi Spółki do dn. 4 listopada 1931 r. Wolne wnioski winny być zgłoszone do dn. 27 października 1931 r.

Rada Zarządzająca Spółki Akcyjnej

„SITKÓWKA“ Kamieniołomy i Piecze Wapienne

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 20 listopada 1931 r., w piątek, o godz. 19 w siedzibie Spółki przy ul. Kopernika Nr. 30 odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady o wynikach pokrycia strat 1925/27 r. przez dopłatę do akcji i sprzedaż przymusową akcji, wypuszczonych wzamian unieważnionych, oraz zatwierdzenia tegoż; 3) Podwyższenie kapitału zakładowego o 200.000 00 do wysokości 2 300.000 00 przez wydanie nowych akcji po 2 100 00 nominalnie po kursie 2 110 00 i wydanie całej emisji według uznania Zarządu; 4) Zmiana § III Statutu, przyczem nowy § III otrzyma brzmienie następujące: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi 2 300.000, podzielonych na 3.000 akcji zwykłych na okaziciela po 2 100 nominalnie każda”; 5) Powzięcie uchwał odnośnie praw i obowiązków władz Spółki oraz wynagrodzenie tychże; 6) Wybory nowych władz Spółki; 7) Wyznaczenie pisma dla obowiązkowych ogłoszeń; 8) Wolne wnioski, zgłoszone ustawowo.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

Młyna Ziemiańskiego, S. A. w Poznaniu

odbędzie się w dn. 30 października 1931 r. o godz. 12 w poł. w lokalu Poznańskiego Banku Ziemiań, S. A. w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 13, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Przedłożenie i rozpatrzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za rok 1930/31; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o sprawdzeniu rachunków rocznych; 4) Powzięcie uchwały co do zatwierdzenia sprawozdania Zarządu, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za 1930/31 rok, oraz powzięcie uchwały co do pokrycia straty bilansowej; 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 6) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Zwraca się uwagę na możliwość zgłoszenia przez Akcjonariuszów dodatkowych spraw na porządek dzienny, które zamieszczone będą w ostatnim ogłoszeniu (art. 57 ust. 2 prawa o spółkach akcyjnych).

Poznań, dn. 26 września 1931 r.

Zarząd: (—) Stanisław Prymke

Zarząd Fabryki

Chustek Fantazyjnych i WYROBÓW Włókienniczych
„T O G A“, S. A. w Łodzi

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 listopada r. b., o godz. 5 po poł. w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Ks. Mackiewicza Nr. 5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1930 r.; 3) Sposób zamiany akcji; 4) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wyznaczenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w biurze Spółki.

Akcjonariusze, pragnący wystąpić z wnioskami, powinni nie później, niż 2 tygodnie przed datą Walnego Zgromadzenia złożyć je na piśmie Zarządowi.

Śląski Zakład Kredytowy, S. A.

W BIELSKU

Bilans surowy na dz. 30 IX 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim i P.K.O.		830.695 13
Waluty zagraniczne		237.070 58
Papiery wartościowe własne:		
poż. państwowe	114.441 86	
papiery hipot.	268.014 25	
akcje	2.557 87	385.013 98
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		211.782 00
Banki krajowe		938.757 82
Banki zagraniczne		422.043 68
Weksle zdyskontowane		11.054.137 64
R-ki bieżące:		
zabezpiecz.	9.005.863 13	
niezabezpiecz.	2.064.957 25	11.070.820 38
Nieruchomości		214.919 00
Różne rachunki		246.658 37
Koszty handlowe		879.076 13
Oddziały		1.994.198 00
		<u>28.485.172 71</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
zakładowy	3.000.000 00	
zapasowy	800.000 00	
inne rezerwy	1.496.000 00	
fund. amort.	4.650 00	5.300.650 00
Wkłady:		
terminowe	1.276.717 59	
a vista	1.982.254 37	3.258.971 96
Rachunki bieżące		3.243.163 56
Redyskonto weksli		5.002.068 18
Banki krajowe		1.890.263 32
Banki zagraniczne		5.930.336 76
Różne rachunki		313.589 97
Procenty i prowizje		1.401.295 73
Oddziały		1.992.205 23
Zysk z lat ubiegłych		152.628 00
		<u>28.485.172 71</u>

Gwarancje . . . zł 1.212.335 92

Inkaso . . . zł 1.646.743 98

ZARZĄD

Warszawsko-Łódzkiego Tow. Handlowego, S. A.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów że, zgodnie z uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 12 listopada 1930 r., w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. i § 4 nowego statutu Spółki („Monitor Polski” z dn. 29 lipca 1931 r., Nr. 172), przystępuje z dn. 1 listopada 1931 r.

do za miany dotychczasowych akcji Towarzystwa 40-złotowych na akcje 100-złotowe.

Nowe akcje będą wydawane w stosunku 2 akcji 100-złotowych za 5 dawnych akcji 40-złotowych.

Akcje, ułożone kolejnymi numerami, należy składać do wymiany w biurach Zarządu Warszawsko-Łódzkiego Tow. Handlowego w Łodzi, ul. Piotrkowska 48.

Nowe akcje będą wydawane w ciągu 7 dni od daty złożenia dawnych.

RADA ZARZĄDZAJĄCA

Modrzejowskich Zakładów Górniczo-Hutniczych, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 16 listopada 1931 r., o godz. 5 popoł. w lokalu biura Rady w Warszawie, ul. Srebrna 9 z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku zysków i strat, protokołu Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1930; 2) Budżet i plan działań; 3) Wybory władz: a) Wybór członków Rady Zarządzającej na miejsce ustępujących na czas do zarejestrowania statutu, uzgodnionego z prawem o spółkach akcyjnych, b) Ustalenie liczby i wybór członków Rady Nadzorczej w myśl przepisów statutu, uzgodnionego z prawem o spółkach akcyjnych, c) Wybory członków Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości i upoważnienie Rady do nabycia, sprzedaży, dzierżawy, względnie do zamiany nieruchomości, oraz do korzystania z kredytu i zabezpieczenia tegoż; 5) Wybór pisma do ogłoszeń spółki; 6) Wnioski.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, o ile co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia będą zapisani do ksiąg Spółki, jako akcjonariusze, właściciele zaś akcji na okaziciela, o ile w tym samym terminie złożą w Biurze Rady w Warszawie, ul. Srebrna Nr. 9 w dni powszednie w godzinach 10 — 12 w południe swe akcje, względnie świadectwa depozytowe lub zastawowe instytucji kredytowych, działających na mocy statutów, zatwierdzonych przez władze państwowe.

Zarząd S. A.

Przemysł i Handel Wętniany „POLSKIE RUNO”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 października 1931 r. o godz. 19 wiecz. odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

w lokalu Spółki przy ul. Miodowej 12 w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego, asesorów i sekretarza;
- 2) Powzięcie decyzji w przedmiocie likwidacji Spółki;
- 3) Ewentualny wybór Komisji Likwidacyjnej;
- 4) Wolne wnioski.

Z mocy art. 38 Statutu Spółki ponieważ Zgromadzenie jest zwołane w drugim terminie, uważać się będzie za prawomocne, a uchwały jego za ostateczne bez względu na liczbę akcji, zgłoszonych przez PP. Akcjonariuszów lub ich pełnomocników, uczestniczących w tem Zgromadzeniu, przyczem sprawy, objęte porządkiem dziennym, decydowane będą prostą większością głosów.

Rada Zawiadowcza

Akcyjnego Towarzystwa Elektrycznego przedtem „SOKOLNICKI i WIŚNIEWSKI” we Lwowie

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

XVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w piątek dn. 6 listopada 1931 r. o godz. 15 we Lwowie w biurze własnym, przy pl. Trybunalskim Nr. 1.

Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie Rady Zawiadowczej za rok administr. 1930/31 wraz z przedłożeniem bilansu i rachunku strat i zysków; 2) Powzięcie uchwały w sprawie wyniku interesów przedsiębiorstwa; 3) Reasumcja uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 27 stycznia 1931 r. w przedmiocie zmiany statutu stosownie do Rozp. P. Prez. Rzplitej z dn. 22 marca 1928 r.; 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Zarządu; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć swe akcje względnie świadectwa bankowe najpóźniej do dn. 30 października 1931 r. w siedzibie Spółki we Lwowie, pl. Trybunalski 1.

ZARZĄD

TOWARZYSTWA ZAKŁADÓW ŻYRARDOWSKICH, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 18 listopada 1931 r. o godz. 4 popoł. odbędzie się w gmachu Stowarzyszenia Techników w Warszawie, ul. Czackiego 3/5

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Wybór asesorów i sekretarza;
- 3) Sprawozdanie Zarządu i bilans za 1930/31 r.;
- 4) Przedstawienie rachunku zysków i strat;
- 5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i budżet;
- 6) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, rachunku zysków i strat i udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 7) Uzgodnienie Statutu Spółki z nowym prawem akcyjnym z dn. 22 marca 1928 r. oraz nowelę z dn. 3 grudnia 1930 r.;
- 8) Wybór nowych członków Zarządu i zastępców na miejsce ustępujących;
- 9) Wybór członków Komisji Rewizyjnej, wzgl. Rady Nadzorczej i określenie wynagrodzenia;
- 10) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w tem Zgromadzeniu, winni najpóźniej w dn. 10 listopada 1931 r. do godz. 5 po poł. złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Traugutta 8, swoje akcje, względnie zaświadczenia depozytowe lub zastawowe instytucji kredytowych państwowych lub akcyjnych oraz następujących banków zagranicznych, z wymienieniem imienia, nazwiska i adresu akcjonariusza, ilości i numerów akcji: Banque de France à Paris, rue Croix des Petits Champs, Banque Morgan Harges à Paris, 14 Place Vendôme, The Equitable Trust of New York à Paris, 23 rue de la Paix, Banque de Bruxelles à Bruxelles, 27 Avenue des Arts, Crédit Commercial de France Paris, 11 Boulevard Malesherbes, Crédit Anversois à Anvers, 42 Courte rue de l'Hôpital, Société Générale de Belgique à Bruxelles, 3 Montagne du Parc.

Zarząd informuje PP. Akcjonariuszów dla uniknięcia nieporozumień, że ponieważ Towarzystwo Zakładów Żyrardowskich dokonało już w dużej części wymiany dawnych akcji rublowych i markowych o wartości nominalnej 20 na nowe akcje stużłotowe (po pięć dawnych za jedną stużłotową), przeto w myśl § 39 obecnego statutu Spółki, prawo głosu przysługiwać będzie akcjonariuszom, którzy złożą przynajmniej sto akcji dawnych, rublowych czy markowych, albo dwadzieścia akcji nowych stużłotowych.

BILANS SUROWY
Bank für Handel und Gewerbe Poznań — Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu
Spółka Akcyjna
na dzień 30 września 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł	STAN BIERNY	zł	zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P.K.O. i Banku Gospodarstwa Krajowego		414.930'22	Kapitały własne:		
2. Waluty zagraniczne		65.536'50	a) zakładowy	2,000.000'00	
3. Papiery wartościowe własne:			b) zapasowy	314.712'70	
a) pożyczki państw.	38.013'64		c) inne rezerwy	—	
b) papiery hipoteczne	148.659'31		d) fundusz amortyzac.	—	2,314.712'70
c) akcje	268.192'85	454.865'80	2. Wkłady:		
4. Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcj.		476.560'21	a) terminowe	6,944.093'85	
5. Towary		—	b) à vista	1,467.479'29	8,411.573'14
6. Banki krajowe		429.128'13	3. Rachunki bież. (saldo kredyt.)		3,264.234'57
7. Banki zagraniczne		530.535'67	4. Zobowiązania inkasowe		2.625'70
8. Weksle zdyskontowane		2,574.781'40	5. Redyskonto weksli		1,041.581'17
9. R-ki bież. (saldo debet.):			6. Banki krajowe		268.566'15
a) zabezpieczone	9,652.665'08		7. Banki zagraniczne		190.614'02
b) niezabezpieczone	1,172.708'65	10,825.373'73	8. Wierzyciele hipoteczni		865'35
10. Pożyczki terminowe		—	9. Różne rachunki		216.751'36
11. Nieruchomości		80.900'00	10. Procenty, prowizje i różne zyski		973.724'28
12. Różne rachunki		197.908'92	11. Oddziały		631.412'07
13. Koszty, różnice kurs. i t.p.		650.728'48	12. Listy zastawne (obligacje)		—
14. Oddziały		615.411'45	13. Akcepty		—
15. Długoterminowe pożyczki hipoteczne		—			
		<u>17,316.660'51</u>			<u>17,316.660'51</u>
Udzielone gwarancje		154.591'47	Zobowiązania z tytułu udzielon. gwarancji		154.591'47
Inkaso		1,658.899'77	Różni za inkaso		1,658.899'77
		<u>19,130.151'75</u>			<u>19,130.151'75</u>

BANK MIĘDZYNARODOWY W WARSZAWIE, S. A.
Bilans surowy na dz. 1 października 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i B-ku Gospod. Kraj.		473.881'95
Waluty zagraniczne		49.085'24
Papiery wartościowe własne		160.195'49
Banki krajowe		80.079'15
" zagraniczne		258.866'48
Weksle zdyskontowane		3,592.920'04
Rachunki bieżące:		
a) zabezpieczone	zł 1,220.047'19	
b) niezabezpieczone	zł 270.168'87	1,490.216'06
Różne rachunki		512.086'60
Koszty handlowe		521.788'24
		<u>7,139.119'25</u>
Dłużnicy za gwarancje		895.677'58
Inkaso		2,905.680'57
		<u>10,940.477'40</u>
STAN BIERNY		zł
Kapitały własne: a) zakł.	zł 2,500.000'00	
b) zapasowy	zł 178.160'00	2,678.160'00
Wkłady: a) termin.	zł 447.033'17	
b) à vista	zł 607.603'76	1,054.636'93
R-ki bieżące (saldo kredytowe)		222.933'70
Redyskonto weksli		1,900.444'53
Banki krajowe		56.870'85
" zagraniczne		250.008'45
Różne rachunki		217.469'66
Zyski z lat ubiegłych		133.412'64
Procenty, prowizje i różnice kursowe		625.182'49
		<u>7,139.119'25</u>
Wierzyciele za gwarancje		895.677'58
Wierzyciele za inkaso		2,905.680'57
		<u>10,940.477'40</u>

Zarząd Spółki Akcyjnej

Cukrownia i Rafinerja Leśmierz

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 listopada 1931 r., o godz. 11 rano odbędzie się w Łodzi przy ul. Targowej Nr. 63

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki

z następującym porządkiem obrad:
 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, rozpoznanie bilansu oraz rachunku strat i zysków; 3) Podział zysków; 4) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 5) Uchwalenie budżetu za rok operacyjny 1931/32; 6) Zmiana § 37 statutu; 7) Unieważnienie akcji dotychczasowych rublowych i wydanie wzamian nowych akcji; 8) Wybór członka Rady Nadzorczej na miejsce zmarłego ś. p. Kazimierza Gablila; 9) Wnioski Akcjonariuszów.

PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ CUKROWNI „CHOCEŃ”

ma zaszczyt zawiadomić, że w dn. 7 listopada 1931 r. o godz. 4 po poł. w lokalu przy ul. Chmielnej Nr. 2 m. 1 I piętro w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z czynności za rok operacyjny 1930/31; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu i sprawozdania za rok operacyjny 1930/31 oraz pokwitowanie Zarządu z jego czynności; 5) Podział zysków za rok operacyjny 1930/31; 6) Zatwierdzenie budżetu za rok operacyjny 1931/32; 7) Upoważnienie Zarządu do kredytowania się w instytucjach finansowych i u osób prywatnych, oraz do zapisywania ewikcji hipotecznej na zaściągnięte zobowiązania; 8) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży, kupna i zamiany gruntów; 9) Upoważnienie Zarządu do poczynienia w 1931/32 r. niezbędnych inwestycji; 10) Wybór 2 członków Zarządu w miejsce ustawowo ustępujących; 11) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej; 12) Wolne wnioski.

UWAGA: — Zgodnie z art. 59 prawa o Spółkach Akcyjnych, Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu — winni najpóźniej na 7 (siedem) dni przed terminem Zebrania złożyć w siedzibie Spółki swe akcje, względnie zaświadczenia z wymienniem Nr. Nr. akcyj, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucji kredytowej. W myśl art. 54 prawa o Spółkach Akcyjnych, Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego — mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym zwołanego w powyższym terminie Walnego Zgromadzenia. W tym celu akcjonariusze powinni zgłosić do Zarządu piśmienne żądanie ze wskazaniem konkretnych wniosków, oraz udowodnić posiadanie wymaganej ilości akcji. Żądanie pomieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym powinno być zgłoszone nie później, jak na czternaście dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Sp. Akc.

CUKROWNIA „CIECHANÓW”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 października 1931 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w Warszawie przy ul. Boduena Nr. 1 m. 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i bilansu za 1930/31 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 5) Podział zysków;
- 6) Budżet na 1931/32 r.;
- 7) Oznaczenie wysokości kredytu, z jakiego Zarząd będzie miał prawo korzystać;
- 8) Wybór 2 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 9) Zmiana § 7 statutu. W paragrafie tym zdanie: „Zgromadzenie zwyczajne corocznie zwołuje Zarząd w czasie przez prawo wskazanym” — brzmienie obecne zastąpić zdaniem — „Zgromadzenie zwyczajne corocznie zwołuje Zarząd najpóźniej w listopadzie” brzmienie proponowane; pozostała część w § 7 bez zmiany;
- 10) Wnioski Akcjonariuszów, zgłoszone w terminie, przez prawo przepisany.

Na zasadzie § 59 Prawa o spółkach Akcyjnych — dla uzyskania głosu z akcji bezimiennych należy akcje te lub świadectwa depozytowe, wydane przez Bank lub notariusza, złożyć w Zarządzie Spółki przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. do dn. 23 października b. r. włącznie.

Walne Zebranie Akcjonariuszów

MŁYNÓW I TARTARÓW WĄGROWIECKICH, S. A. W WĄGROWCU

odbędzie się w piątek, dn. 6 listopada 1931 r. o godz. 18 min. 30 w lokalach naszych w Wągrowcu.

Porządek obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1930/31 r.;
- 2) Potwierzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1930/31 r. oraz podział zysków i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 3) Wybory do Rady Nadzorczej;
- 4) Wolne głosy.

Akcjonariusze, którzy chcą brać udział w Walnym Zebraniu, winni najpóźniej 3 dni przed Walnym Zebraniem złożyć akcje swoje i numery tychże: 1) u polskiego notariusza, 2) w jakimkolwiek Banku w Polsce, 3) w Młynach i Tartakach Wągrowieckich.

Wągrowiec, dn. 29/IX 1931 r.

Młyny i Tartaki Wągrowieckie, S. A.

Rada Nadzorcza: Dr. Tadeusz Moszczeński, prezes

Prenumerując

„Lot Polski”

popieracie L. O. P. P.

Prenumerata roczna $\text{z} 12$ — P. K. O. 7.860

Warszawa — Długa 50

ZWIĄZEK

INŻYNIERÓW CHEMIKÓW RZPLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, POLNA 3,
POLITECHNIKA

POLECA INŻYNIERÓW - CHEMIKÓW WYKWALIFIKOWANYCH WE WSZYSTKICH SPECJALNOŚCIACH

Ceny biletów samolotowych

znowu wybitnie obniżone

na okres zimowy

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA

TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNIEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	I		II
1 — 18) bez serji — wyczerpane.			
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji. 1926 (wyczerp.)	1'20	42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopolu spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnym uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarner</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924 — 1926, 1926	1'50	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Klarner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	40) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczym Polski	1'00
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
29) „ X — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczenie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3'00
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1'50
35) „ XVI — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1'00
36) „ XVII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan Finansowy Polski w roku 1927	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym	1'50
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczym	1'00
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pozłacana	1'50	62) „ „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turski</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE I TRANSFORMATORO-
WE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE. SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYCH I OLEJE
OSIOWE. — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZE-
LINĘ TECHNICZNĄ. — BENZYNY: EKSTRAKCYJ-
NĄ, LOTNICZĄ, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTĘ: RAFINOWANĄ I SILNOPLOMIENNĄ. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34
KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82
LUBLIN, ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74
LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23
ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75
POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36
SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-03
TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99
WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHELM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNYSTAW, LIDA, LUBLIN, LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPOCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WÓLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: POKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLA I INNE DOKUMENTY (FRACHTY I T. P.) PLATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO WIERZYCIELA.

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALSZYCH ZLECEŃ, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYLOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIELDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIELDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYLOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE.
.. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ:

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWYMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCA PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRII, BELGII, DANII, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWII, LOTWY, NIEMIEC, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJ BANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁ W KRAKOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach